

Kanaouennou pobl Breiz-Izel

Bet dastumet gand F.-M. Luzel, gand skoazell **Anatole Le Braz** (Sant-Servez 1859 Menton1926). (Mab ar mestr-skol laik) , hag embannet e 1890.

Modernnaet eo bet an doare-skriva. Anad eo e ouie ar skrivagnerien muioh ar galleg eged ar brezoneg.

Marteze e veze roet ar skridou d'ar voullerien, bet skrivet gand an dorn, fall a-walh. Ha ne veze doare-skriva ebed gand ar voullerien. Setu ez eus faziou aliez.

Taolenn al leor kenta

Sonig kavell	Tassel hag e gog.	Annaig ar Fichant.	Aotro' Kerkabin.
Ar grampouezerez	Eured al laouenanig.	Enezenn Sant-Malo.	Kloareg Rozmar.
Maro al laouenan	Ar hog yaouank hag ar bolez.	Sekrejou ar hloareg.	Kloareg Rozmar.
Sonig kavell.	Ar park kaer.	Kloareg Montroulez.	Kloareg Kemper.
Ar pemp biz	Dibluañ al Laouenanig.	Annaig ar Fichant.	Kañv ar vestrez maro.
An tri marh	Dispennañ ar voualh.	Fantig Bourdel.	Kloareg Kreh Mikêl.
Ar yarig	Gousperou Kerne.	Margodig.	War bont an Naoned
Maout ar gov	Gousperou ar raned.	Pennherez Kernenon.	Penherez Pennanneh
C'hoariell	An hini a garan.	Remed an amoureux klañv.	Penherez Pennanneh
C'hoariell all	Koad an noz ha koad an deiz.	Son kloareg Pempoull.	Margodig Ar Heleneg.
Pater noster dibidoup	Marhad an amourousted	Perrina Koad.	Ivonaig Ar Ged.
Buohig Doue	Evel eur vagig war ar stank.	Plahig Lannuon.	Radig Saliou.
Ar Bichig	Son ar rosignolig.	Ar basajerez.	Penherez Salio.
Son ar haz	Son ar verjerennig.	At basajerez.	René Lambal.
Al logodenn er bod	Ar feunteun a drue'.	An tri marheger.	René Lambal.
Pater noster Derbidore	War ar stank.	Ar hloareg fripon.	Kloareg Riwal.
An teir gadig.	Sonig.	Mari.	Mari Javre.
Estlamm.	Sonig amourousted.	M'am-bije bet kreion.	Kanel vihan.
Ki ha kaz.	Fañch Colleter.	Kloareg Kertañgi.	Evnic Kreh-Simon
Bal.	Eur gêrig wenn, 'traoñ ar	M'am-bije bet kreion.	Langidig.
Bal.	menez.	Kloareg Kertañgi.	Mab ar bourrev.
Bal.	Pa oan war dosenn Runfaou.	Erwan Camus.	Kloaregig ar stank.
Bal.	Pa dremenan dor ho jardin.	M'am-bije bet kreion.	Penherez ti Jak.
Annaig.	An ale rozmani.	Kloareg Kertañgi.	Frañsoazig ha Pierig.
Son ar yar.	Me n'vin na beleg na manah.	Erwan Camus.	Dom Visant Janin.
Al louarn galant	An evnic rouz.	Merhed Kergroaz.	
An dañvad penn gornig	Evnic Sant-Nikolaz.	Marharid koant.	
Sonig ar havr	Ar verjerenn hag an	An hini 'varvas gand ar	
Ar bleiz ha marh ar miliner.	denjentil.	c'hoant dimezi.	
Kaz Nikolaz.	Mab ar roue hag ar	Alietig ar Palafre.	
Ar gevier.	verjerennig.	Gwreg ar hivijer.	
Pater Jann.	'Tre Gwirgeneg ha	Eur zon gloareg.	
Kaz Nikolaz.	Gwirgenag.	Yvonaig.	
Ar gevier.	Enezenn Sant-Malo.	Margodig La Boissière.	
Pater Jann.	Sekrejou ar hloareg.	Ar vestrez gloruz.	
Disrevell pedennou.	Kloareg Montroulez.	Kalonad eur vestrez.	

.			
---	--	--	--

Sonig kavell

Kouskit buan, ma bugelig,
Ha me a gano deoh :
Pa deuiio d'ar gêr ho mammig
E roin bronnig deoh.

Ho mamm a oa dañserez,
Ho tad a oa mezhvier ;
Ha me, ar vatez vihan,
A zo chomet er gêr.

C'hwi 'zo mignonig din-me,
Me 'zo mignonig deoh.
C'hwi, 'roin mênig din-me,
Me 'dorro pennig deoh.

Sonig kavell

Toutouig la la, va mabig,
Euz da luskellad, mignonig !

Da vamm a zo amañ, koantig,
Euz da luskellad, mignonig !

Da vamm a zo amañ, oanig,
Dit-te o kanañ he sonig.

En deiz all e ouele kalzig,
Hag hirio e c'hoarz da vammig.

Toutouig la la, va evig,
E-kreiz, e-kreiz da rozonnig,

Da nijal d'an neñv, va êlig,
Na zsipleg ket da askellig.

(Dastumet gand an abad Abgrall)

Ar grampouezerez

(Sonig kavell)

Eun daou pe tri devez a zo
Ema va zoaz krapouez e go – Ahann !
Ema va zoaz krapouez e go.

Rag va heuneud a zo er hoad,
Ha va bouhal a zo didroad – Ahann !
Ha va bouhal a zo didroad.

Ha va amann 'zo er marhad,
Ha va bleud 'zo c'hoaz o valad – Ahann !
Ha va bleud 'zo c'hoaz o valad

Ha va spanell e Montroulez,

Ha va rozell e Karhez – Ahann !
Ha va rozell e Karhez.

Ha va zrebez e Landreger,
E-barz ar hovel oh ober – Ahann !
E-barz ar hovel oh ober.

Ha va fillig ‘zo e Perroz,
Allaz ! Setu deuet an noz – Ahann !
Allaz ! Setu deuet an noz.

Maro al laouenan
(Sonig kavell)

An deiz all, o vale ‘oan bet,
Eul laouenan am-oa tapet.

Pa oa tapet, tapet e oa,
’Oa lakaet er hraou da larda.

Pa oa lardet, lardet e oa,
Klasket ar higer d’hen laha.

Ar higer hag e vevelien,
Oll ‘krient forz, war bouez o fenn.

Ha c’hoaz a zo chomet er gêr
D’ahoutri pevar gwele kaer.

O tistrei ahane d’ar gêr,

Me am-boa gwelet c'hoari gaer ;

Gwelet ar fubu o torna,
Hag ar helien o tiblouza. ;

Ar haz oh ober tro al leur,
Triweh logodenn euz e heul.

Triweh logodenn hag eur haz,
Souden o-do buhez ar haz !

Kouskit aze, ma mabig-me,
Ken 'savo 'n heol en beg ar gwez.

(Kant gand Mari Kleh, en Logivi-Plougaz ; an 11 a viz Du 1863)

Sonig kavell

Bin baon kloho' !
Marv e'Jego.
Gand re govad gwadegenno',
Hag interet en toull ar pri,
Hag eet e bennig gand ar hi
Eet e' Mari war e lerh,
Gand eur vichenn bara minus kerh¹.
-Deuit d'ar gêr, kiez kêz,
Dalit bara, dalit lêz.
List e benn gand Jego gêz.

¹ bara minus kerh : bara minvig kerh.

Seiz torz vara en-doa debret
Hag eur vanniad vara draillet.
Hag eur podad lâz kaoulet,
Hag eur vichenn bara kerh.
C'hoaz e selle war e lerh.
C'hoaz e lare Jego moan
N'en-devoa ket bet e goan !...

Ar pemp biz² (C'hoariell)

Hemañ e' ar prad
A oa peuret gand ar had.
Hemañ 'redas,
Hemañ 'dapas.
Hemañ 'gignas,
Hemañ 'debras,
Hemañ, 'r bizig bihan kamm,
N'en-,devoa bet tamm,
A oa eet d'ar gêr da lared d'e vamm.

¹ **Ar pemp biz** : notenn el leor orin : Ceci est un jeu pour amuser les petits enfants. Voici comment on procédait : on prend, de la main gauche, l'extrémité des doigts d'une des *ans de l'enfant*, on trace d'abord avec l'indicateur plusieurs cercles concentriques sur la paume de cette main, en diant lentement :

Ceci ets le pré, où paissait le lièvre.

Puis, prenant successivement tous les doigts de l'enfant, qui sont censés représenter des chiens, et en commençant par le pouce, on dit, plus vite :

Celui-ci courut comme le lièvre,

Celui-ci l'attrapa,

Celui-ci l'écorcha,

Celui-ci le mangea,

Celui-ci, le prtiti doigt crochu, n'eut rien,

Et il s'en alla à la maison s'en plaindre à sa mère.

Cela muse beaucoup les petits enfants, et ils disent toujours, quand c'est fini : « encore ! – et l'on recommence.

² **Ar pemp biz** : notenn el leor orin : Ceci est un jeu pour amuser les petits enfants. Voici comment on procédait : on prend, de la main gauche, l'extrémité des doigts d'une des *ans de l'enfant*, on trace d'abord avec l'indicateur plusieurs cercles concentriques sur la paume de cette main, en diant lentement :

Ceci ets le pré, où paissait le lièvre.

Puis, prenant successivement tous les doigts de l'enfant, qui sont censés représenter des chiens, et en commençant par le pouce, on dit, plus vite :

Celui-ci courut comme le lièvre,

Celui-ci l'attrapa,

Celui-ci l'écorcha,

Celui-ci le mangea,

Celui-ci, le prtiti doigt crochu, n'eut rien,

Et il s'en alla à la maison s'en plaindre à sa mère.

Cela muse beaucoup les petits enfants, et ils disent toujours, quand c'est fini : « encore ! – et l'on recommence.

An tri marh

O ! O ! marhig bihan gwenn,
Kas Perig d'an overenn !
A ! A ! marhig bihan griz,
Kas Per ig d'an iliz !
O ! O ! marhig bihan glaz,
Kas Perig da wallas³ !

(Françoise Briant. : Plourio)

Ar yarig

(Son mouchig-dall)

Ar yarig⁴, ar yarig,
Peleh emañ he zi ?
-‘N eur gamprig, ‘n eur gamprig ;
Alhwezet e' warni.

Mez, me a dro,
Hag a zistro.
Ken am-mo ka't tri ;
Hemañ pe henhont deuy ganin !

(Marhahid Fulup – Plourio)

³ da wallas : da vale.

⁴ Ar yarig : Notenn el leor orin : Se chante en faisant sauter un enfant à califourchou sur le genou du chanteur.

Maout ar gov⁵

Maout ar gov ha maout ar Gall,
‘Oa ‘n em dourfet en deiz all,

Hag e lare maout ar Gov :
« Maout ar Gall avad a sko ! »

Ha ma lare maout ar Gall :
« Maout ar Gov ‘zo tourter fall ! »

(Ar Braz. Pennwenan).

C’hoariell

Dp ha dip, ha doup ha doup,
‘Mañ ma haz^o neza stou
Ha ma hi o tibuniñ ;
‘Med gwiader na vank din.

-Gwaderig ‘traoñ ar waz,
Deuit davedon warhoaz,
Da ober dillad d’am haz ;
Ha ma hi ‘chomo en noaz.

(Guilmette Plassart –Er Hloastr)

Notenn el leor orin : Se chante en faisant sauter un enfant à cheval sur un genou.

⁵ Maout ar gov : notenn el leor orin : On mime, en heurtant de front le front de l’enfant, la rencontre de deux béliers.

C'hoariell all

Dip ha Dipa, Dipadoup !
‘Mañ ma haz o neza stoup,
Ha ma yar o neza sei’,
Ha ma hog o kana dei ;
An houidi dorn euz dorn
O kas toaz d’an ti-forn ;
Hag al louarn war lein an ti,
Oh ober al lez d’ar gwazi.

(N. M. Lebraz)

Pater noster dibidoup

Pater noster dibidoup,
‘Mañ ma haz o neza stoup,

Ha ma hi war lein an ti
‘H aoza boued d’an houidi ;

An houidi dorn euz dorn
O kas an toaz d’an ti-forn,

Ha ma mamm war greiz an hent,
O krial forz war he dent ;

Ma zad-koz, en tal an tan,
‘Houl petra ‘vo da goan ;

Yod ed-du
Ha bahadou an daou du,

Yod minus kerh
Ha bahadou war e lerh.

Ar Harveg koz o vond d'e lein,
Eur hoz trammaillou war e gein.

Eur votez-koad euz toull e re'r,
D'ober dezañ hasta kaer.

Itron Varia Koadnevele,
Krampouez gwiniz ha chufere,

Da viz Mae, avalou glaz :
'N hini 'oar a laro c'hoaz.

Tantibidoujou, tantibidei.
Ar Harveg koz 'zo paotr-anezi !

(Kanet gand Mari Feutren. Kerborz 1888)

Notenn gand al leor orin : O krial forz war he dent, doug dezi e ra he dent.
re'r : reor.

Buohig Doue

Buohig Doue, taol ho kwad.
Pe me ho taolo dreist ar hoad,

Da glask ho mamm hag ho tad :
‘Maint du-hont, kostez ar bod.
O daouarn ganto en o god.
Prest da vervel gand an anoued ;
Emaint du-hont, kostez al lenn.
Ha ganto peb peb a walig wenn.
Loudenn penn gwenn,
Du, du, du oll,
O tond euz a goad Moyal.

.....

Ar hleier o sono,
O rochedou o wado,
O hlezeier torret,
O rochedou gwadet.
Eiz ejenn ha milion,
Oh arad war an andon ;
Seiz deiz ha seiz loar,
Seiz taol-troad digand e hoar ;
Peder higolenn,
Teir gentifarin,
Diou rodenn ar vilin.
Kan, kan, kan, ‘ran,
Ar gaerra a daouzeg ran
A gement ‘oufen bremañ.

(Kanet gand Heri Olier, en Ker donna arz, Skaer, Miz Du 1868)

Notennou :

Buohig pe C’hwilig.
god : godellou.

gentifarin : ?

Notenn el leor orin : C'est la coccinelle, **petit** coléoptère, vulgairement appelé *bête du Bon Dieu*, et dont les enfants font l'objet d'un jeu qui consiste en ceci : l'insecte, placé dans un crachat, sur la paume de la main, colore le liquide légèrement en rouge au bout de quelques minutes, par la dissolution du duvet qui recouvre ses ailes extérieures. Les enfants, chantent, pendant ce temps, les huit premiers vers de cette pièce, persuadés que c'est son sang que l'insecte répand. Le reste du morceau est une variante du Gousperou ar Raned.

Ar Bichig

Notenn :

Ar Bichig : ar hazig.

Me 'm-oa bet eur bichig bihan, ha n'en-doa nemed tri miz ;
Hag hen hasas d'an davarnig, hag e varvas gand langiz.

An nozvez ma oa bet marvet, e tifrete tu ha tu ;
-« Souchet aze, bichig bihan, pem'ho taolo el ludu. »

Bichig bihan a zeplore, a houille soulajamant :
-« Ma karjeh ma laza, maget, me 'm-boea greet eul loenig koant !

Ouspenn ma on koant ma-unan, me 'mije bet kizier gwenn.
Na, da chaseal ar rahed ha da baea logodenn.

(Kanet gand Mari Louiz Ar Gov. Lomaria-Gemper).

Son ar haz

Me ‘m-eus eur haz bihan rouz
Ha ne ra ket nemeur a drouz.

-Gand e dent e wigouro
Jardi vilgo,
Kalz a joa
Wigoua !

Me ‘raio gand e zaoulagad
Eul lunedou da berson Prad⁶.

Me a raio gand e gein
Eur harr da charread mein ;

Me ‘raio gand e galon
Eur muzik da rei d’an itron ;

Me ‘raio gand e eskern
Pemp kant bulzun ‘vid ar stern ;

Mer ‘ray gand e vouello’⁷
‘N toullad mad a rubano’.

Me ‘ray gand e dreid a-dreñv
Eur skeul da bignad en neñv.

Me ‘ray gand e dreid a-ray
Eur vaz yod hag eur vaz ribot ;

⁶ da berson Prad : doare all : hag a zo tignouz ha pikouz

⁷ vouello : bouzellou.

Me ‘raio gand e grohenn
Boned d’lakaad wa r ma fenn.

Me ‘raio gand e deod
Eur falzig da drohañ yeot ;

Me ‘raio gand e gov
Eul louer da voueta moh ;

Me ray gand e diou skouarn
Eur bilig hag eur pod-houarn ;

Me a raio gand e lost
Skubellenn da foueta tost.

Doare-all :

Me a raio gand e fri
Eur c’hwistellig da Herri.

Me a raio gand e dent
Eur porrastell war an hent.

Me ‘ray gand e bevar droad
Peder baz da daboulinad.

(Paolig Ar Halvez, Trevou)

¹ da berson Prad : doare all : hag a zo tignouz ha pikouz

¹ vouello : bouzellou.

Al logodenn er bod

Ficha, ficha logodenn
Er bod, er bod.
Ficha, ficha logodenn
Er vodenn !

War he hov ha war he hein,
Er bod, er bod,
War he hov ha war he hein,
Er bod drein !

War he zreid ha war he fenn,
Er bod, er bod,
War he zreid ha war he fenn,
Er vodenn !

Ober a ra kalz a drrein⁸,
Er bod, er bod,
Ober ra kalz a drein
Er bod drein !

Tapet e vo gand ar haz,
Er bod, er bod,
R ̄pet e oa gand ar haz
Er bod glaz.

Gand ar haz e vo tapet,
Er bod, er bod ;

⁸ kalz a drein : kalz a dro.

Gand ar haz e vo tapet

Mar n' deh ket !

(Jannet Plassart. Montroulez

Pater noster Debidore

Pater noster Debidore

Marv e' kiez ar Balore,

Kement kiez 'zo 'r Parlamant

'Zo bet oll en interamant,

Nemed kiez Yann ar Go.

Honnezn'e' ket bet war-dro,

Ha kiez ar Chevalier,

He-deus torret he gouzoug,

O lampad dreist ar skalier.

An teir hadig

Eur hadig, diou hadig, teir gadig rouz

A oa en noz-mañ er bern plouz ;

Warhoaz da noz 'vefont arre.

Mar gallan, me 'dapo ane'.

Eur hadig, diou hadig, teir gadig wenn ;

A oa en noz-mañ er bern foenn ;

Warhoaz da noz 'vefont arre.

Mar gallan, me 'dapo ane'.

Notenn el leor orin : Ha goude, eur hadig griz, hag eur hadig du, hag eur habig velen, etc..., a vez kanet d'ar vugale vihan oh ober de' lammad war daoulin ar haner.

Estlamm

O va Doue benniget,
Pebez torrad laboused !
Naonteg vi em-boa laket,
Ugentt lapous 'm-eus savet.

Ki ha kaz

Ma hi ha ma haz a oa dimezet deh ;
Kalz a dud a-feson a oa war al leh :
Sourig ha Mourig, markiz an Tremeur,
Ha kalz a liboudennoù a oa deut da heul.

Me n'am-eus nemed eur blank

Me n'am-eus nemed eur blank,
Setu eno ma oll arhant ;
Komeret me pe lezet me ;
Setu eno ma oll danvez.

Bal

(refrain de danse)

Ma dous koant, ho pedi a ran
D'ober eur bale 'vel ma ran,
Ma botou 'zo toull, ma lezou 'zo fall,
N'am-eus ket arhant da gaoud reou all.

lezou : loerou.

Bal

Me 'zavo eun ti war ar mêz – la ! la !
Hag a vo toet gand krapouez ;

Leurenn ma zi uo fritet – la ! la !
Hag e vogerou lêz kaoulet.

Ma zreustou a zo kasmuzou – la, la !
A vo lambrusket gand pato.

uo : viou.

kasmuzou : galfrez.

pato : avalou-douar.

Bal

Eur "passe-pied" nevez 'zo deut a Werrand,
Hag an hini 'n graio ranko beza koant ;
Eur "passe-pied" nevez, eur "passe-pied" plên,
Hag an hini 'n graio ranko beza den.

graio : dañso.

Bal

Warlene, gand ar huignaoua – la, la ! (ar huignaoua : ar halana.)

Me ‘m-boa eur vestrez ar hoanta.

He bleo, evel alumetez, - La, la !
A zo el liou ar chevretez.

Eun daoulagad ‘zo en he fenn – la,la !
‘Vel eur bern kaoh en eul letern.

War he daouarn ‘zo ivinou – la, la !
Evel kasketenn eun aotrou.

Dantet kaer eh e’ ma mestrez- la, la ;
He dent ‘zo ket ha perchou piz ;

Darn ‘zo hirroh, darn ‘zo berroh, -la, la !
Ar re verra keit ha ma biz.

(N.M.A. Braz –Penvenan)

Annaig

- Leret-hu din, Annaig, peleh ez oh-hu bet ?
Wirlan ! – peleh ez oh-hu bet ?

-Nag en ti ar gwiader, hag o steui ma neud,
Wirlan ! – hag o steui ma neud.

- Leret-hu din, Annaig, ped gwalenn ‘h-eus steuet ?

Wirlan ! ped gwalenn 'h-eus steuet ?

- Ha ne vank nemed trizeg da vond da bevarzeg,

- Wirlan ! da vond da bevarzeg.

- Leret-hu din, Annaig, petra a vezo greet,

Wirlan ! petra 'vezo greet ?

Gand ar bikolenn gwiad, pa vezo dispennet,

Wirlan ! – pa vezo dispennet ?

Nag eun hiviz d'an ozah, hag eur roched d'ar wreg,

Wirlan ! hag eur roched d'ar wreg,

Hag eun tammig bezgolhad, mar 'mañ tammig ebed,

Wirlan ! mar 'mañ tammig ebed.

- Leret-hu din, Annaig, ha n'hoh-eus ket a geun

Wirlan ! o peuri deuz ar hleun ?

O weled ho tiou havrig, ho tiou dañvadez-lêz,

Wirlan ! ho tiou dañvadez-lêz ?

En ti ho tad, Annaig, a zo triweh buoh-lêz,

Wirlan ! – nebeud a zarbodou.

Hag eur hantelour melen, da zerhel ar goulou

Wirlan ! da zerhel ar goulou.

bezgolhad : golhad.

(Mari-Anna Noan. Duod).

Son ar yar

Eet e' ma yarig er wezenn,
Landari !
Penaoz 'rin-me dezi diskenn ?
Troudaritita, troudaritita, tra lala ?
ritila, tra la la !

Skei bruzun 'n plas an ti,
Lared d'ar yar : piti, piti !

Preparet e' a oustilli
Da lakaad ar yar d'ar maro.

Ar yar, pa glevas he setañs,
'Zo eet er-mêz gand dilijañs.

Allaz ! a-bell na n'e' ket eet,
Er marchosi e' bet tapet.

Annaig Huon, c'hwi ho-po
Malloz an oll gigi ar vro.

Lakaad an distruj war ar yer,
Lakaad ar viou da veza ker !

gigi : gogou.

(Marhaid Skrignag : Rozmaphamon, Perroz, 1886).

Al louarn galant

Me 'm-oa bet eur bolez, ha n'am-oa nemeti ;
Eet e' gand al louarn ! Bremañ n'am-eus hini !

Eet e' gand al louarn, diwar doullig ma dor,
C'hoaz am-eus dienez 'rafe din dizenor.

Me 'remere Jann ar Ri hag ivez Herodez,
Hag o houl digante : « N'ho-peus ket gwelet ma folez ? »

Ha me 'vountañ ma fenn a-dreuz prenestr ar zal,
O weled ma folez, en plas kêr, o tañsal.

Al laouarn 'n he hichenn, gand eur baner Flandrez,
A ber hag avalou 'regali ma folez.

(Annette Tual, Pempoull)

'remere : ? gweled a reen.

An dañvad penn gornig

Me 'm-oa eun dañvad penn gornug ;
Pa oa ganin, 'oan pinvidig ;
O ! Ya, pinvidig mad.
Kaon d'am dañvad.

Kaon d'am dañvad penn gornig,
Kaon d'am dañvad !
Pa gasen anezi d'ar hoad,

E tage tri bleiz ‘n eur hrogad,
Hag o mamm, hag o zad,
O ! ya ‘vad !

Pa gasen anezi d’ar brugou,
E tegase gouzill d’he hraou,
Ya, dre garrad,
Ha re vad !

P’he goroen, deuz ar mintin,
Am-bije tri leiz ar vasin,
Teir basinad,
Ha re vad !

Pa he goroen deuz an noz,
Am-bije amann, antronoz.
Ya, deg podad,
Ha podadou mad !

Euz ar mintin, pa staote,
Triweh milin a vale,
Ha c’hoaz, mar vije,
Ha mala mad !

Gand ar gloan euz he daou goste’,
Me a wiske ma bugale,
O ! ya ‘vad !
O gwiske mad !

Gand eun tamm gloan a oe he lost,
Me ‘roe eun habit d’ar provost,

O ! y a 'vad !
Eun habit mad !

Gand e lost ha gwalenn he hein,
Me 'ray eur harr d'charread mein.
O ! ya 'vad.
Hag eur harr mad !

Kaon d'an dañvad penn-gornig,
Kaon d'am dañvad !

(Kanet gand Mari Daniel. Duod)

Sonig ar havr

Me am-boas eur havrig, eur havrig koant,
Eh ee bemdez da beuri gwiniz an Normand.

Arruas ganti an Normand,
Ha daou pe dri serjant.

Hag i kas ma havrig d'ar prizon, da Wengamp.

Ma havrig a oa fin, reas eur brom d'ar barner,

Reas eur brom d'ar barner,
Eun all d'al letanant.

Ma havr droñsas he lost, 'azezas war ar bank,

Ha skoas he herniou en reor ar prezidant.

Ma eas digantañ daou liard tacho'
Hag eur gwennegad ler da benzelia e beñso'

*(Kanet gand eur mesaer bihan, war Menez Bre,
ar hent aa viz Gwengolo 1868).*

Ar bleiz ha marh ar miliner

Arru hanter ar miz,
D'ar reo da vond da hliz,
D'ar prajeier da hlaza.
D'an tosennou da rouza.
Ar bleiz da guitaad e loch,
Kas gantañ levr ha kartouron
Evid poueza e festigenn.

Ar bleiz o lampad 'barz ar prad,
O weled eno eur marh mad :
« Lar din pe 'z out bouzar pe dall,
Pe didruez ouz ar re all ? »
« Me e' marh ar milinou,
Porteer an oll zammou,
'Zo degaset amañ 'vid an noz,
Keit emañ a dud o repoz.
Me 'm-eus eur horedenn, gor deuz gor, (horedenn : gor.)
Hag a hor e-pad ar bloa',
Na diminui tamm ne ra. »
« Sao da droad eta, marh iñfam,

Ma welin en petra eh out kamm ? »
Ar marh o sevel e droad kleiz,
O tarh eur flipad gand ar bleiz !
« Amañ, 'me ar bleiz, on tapet
O vond da vedesin kezeg !
Gwechall, e oan medesin mad,
E vid koz saout, koz kezeg kignet.é

(Marharid Fulup. 1866)

Kaz Nikolaz

Selaouet oll ha selaouet
Eur zon a-nevez savet ;

A zo greet da vestr Nikolaz
E-neus eur haz 'zo abil braz.

Hag an dienn, ivez al lêz,
Ar re en-defe aliez.

O evañ a ra magnifik ;
Ne chom netra war-lerh *Moutig*.

Na, pa'z a ar vatez d'ar hraou,
'Z a ganti e oll beñseliou ;

Hag he hazig kerkent hag hi,
Da ober eun dañs dirazi,

Kement ma laka ar vatez
Da voda he fodadou lêz ;

Gand ar valis ez a enni,
Kerkent da deredeg en ti.

« E-leal, ma mestr Nikolaz
Mar ne garet juji ho kaz... !

Mar ya ar haz war ar bankou,
War ho fas deoh me a roio ;

Ha mar kavan ‘r haz gand al lêz,
Oll vleo ho penn ‘zeuio er-mêz !

« Tavet, n’ ret ket a drouz,
Rag ma Moutig n’eo ket louz,

Ha ‘vitañ na n’eo desket
Da dapoud logod pe razed.

Oll blijadurez an douar
‘Ve gweled ma haz o tañsal !... »

Keit ma oant gand o homplimant
E lammas ar haz war ar bank

Ha da lakaad e benn er pod,
Hag e lost ‘barz al lêz ribot.

Hag e komañs da lipad lêz

Pa ne glevet ket ar vatez.

« Lipad, lipad ! eme ar haz,
D'am halon e ra eur mad braz ! »

Gand ar valis ez a enni,
E stlap ar haz war leur an ti.

Ar haz kêz a chom souezet,
O weled pebez lamm e-neus bet.

« 'Leal, 'mezi, Olier Fredon,
Klasked a zonerien da zon.

Da zond d'ober eur zon d'ar haz,
A zo chomet fatiket braz ! »

Pa gomañs an traou da dripad,
E komañs ar haz da frival ;

Hag eñ o vond gand rejouisañs,
Gand kariolenn dre 'n hent braz.

O weled ar faribolenn
'Zeuas 'mêz e gariolenn.

E-mêz e garroñs e teuas
Evid dañsal war an hent braz.

« Leal, 'mezañ mestr Nikolaz,
Pegement 'kousto din ho kaz ?

Arhant a-walh am-eus d'hen paeañ,
Hag hen kaved e ren, a rankan. »

Hanter-kant skoed, en arhant gwenn,
Eo gwerzet Moutig, tra serten.

Setu eet Moutig da Bariz ;
Ne reterno ket war e giz :

Hag an dud yaouank koñstristet.
Hag ar zonerien glaharet !

Ne oa blevenn war al loen paour
Na dalvezent oll eul lous aour.

Ne oa blevenn warnezañ
Na oant mad oll da brofitañ.

(Kanet gand Marie Daniel)

Ar gevier

Me 'm-boea gwelet pevar forhell
O tañsal en eur skudell.
Ar re-ze 'dañse magnifik,
Med ar plas a oa bhanig.
Baon, biel, biel bile ! baon, biel, ha baon !

An deiz all, o tremen eur gêr,

Me 'welas eno eun dra gaer :
Gweled ar fubu o torna.
Hag ar helien o tiblouza ;
Baon, biel, biel bile ! baon, biel, ha baon !

Eur haz oh ober tro al leur.
Peder logodenn euz e heul :
Peder logodenn hag eur raz,
Souden o-dije buhez 'r haz.
Baon, biel, biel bile ! baon, biel, ha baon !

Hag eul logodenn hag eur raz
O tougen teil war eur hravaz ;
Ma lare 'l logodenn d'ar raz
Karga dezo, e tougje c'hoaz.
Baon, biel, biel bile ! baon, biel, ha baon !

Me 'm-eus gwelet peder logodenn,
Peb a dok houarn war he fenn.
Peb a gleze euz he hoste
Hag i o voned dan arme.
Baon, biel, biel bile ! baon, biel, ha baon !

Me a welas goude eur had.
Hag en he zreid eur botou-koad,
Ha war he lerh al levrini
Gand ket 'vid tapoud anezi.
Baon, biel, biel bile ! baon, biel, ha baon !

Me ‘m-eus gwelet en Pontreo
Kigna kezeg hag i beo.
Hag o hrohenn ‘barz ar marhad,
O hor er park o labourad.
Baon, biel, biel bile ! baon, biel, ha baon !

Me ‘m-eus gwelet eur gazeg wenn,
En eul lanneg ‘kribad he fenn,
Ganti morzol da laha laou,
Kredit, me ne lar an ger gaou.
Baon, biel, biel bile ! baon, biel, ha baon !

(Kanet gand Barba Tassel (Plouared 1886))

Pater Jann

« Pater noster, Jann ;
« Pater noster, mamm », ‘me Jann.
« Ha dimezet oh, Jann ? »
« Ya, dimezet a-walh, dimezet da vatez eur beleg ! »
« O ! pegen gwaz, Jann ! »

« Gwaz ebed », eme Jann, « hi ‘deoa parkigou.
Ha me am-boa hadigou. hadigou = hadennou.

« O ! pegen gwell, Jann ».

« Gwell ebed », eme Jann, « tri farkad kerh am-boa
Hag a yee oll en drog. » drog = pilgerh.

« O ! pegen gwaz, Jann ! »

« Gwaz ebed », eme Jann, « tri forhellig am-boa,
Hag am-boa bevet gante. »

« O ! pegen gwell ! Jann. »

« Gwell ebed », eme Jann, o poazad ar yod gwadigennou,
E tevis ma biz. »

« O ! pegen gwaz, Jann. »

« Gwaz ebed ! » eme Jann ; ober a rin eur gest,
Hag e oe savet tri di.

« O ! pegen gwell ! Jann. »

« Gwell ebed », eme Jann ; o sevel an diweza,
E oe bornet ma gwreg.

« O ! pegen gwaz, Jann. »

« Gwaz ebed », eme Jann, pa eo laret gand Doue :
« Gwell eo beza born eged dall ! »

Disrevell pedennou

Confiteor Deo, Deo,
Confiteor, digor din,
Kalz am-eus, kalz a fell din :
Kant skoed digand Doue,

Hanter-kant digand an Ele' ;
Digand an Elez hanter-kant,
Digand Sant Jozeb, eur plah koant.
Me 'oar c'hwiba kaouled,
Gwinta merhed ;
Mar zentfen ouz dom Jann ha dom Jakaz,
Me 'vefe paour evel eur raz,
'Yafe dierhen da glask ma boued,
'Houlfe bara, heb hen gonid.

(Marguerite Philippe, 1886)

Tassel hag e gog

Et re Tassel hag e gog
'Zo savet eur gwall distog.
Diridon tralan dirida !
Diridog tralandiridenno !

A zo savet eun ergu ergu = argad
Abalamour da yod ed-du.

Laket 'oa ra yod er-mêz,
Da hortoz diskenn al lêz.

Tassel a lavare d'e gog :
« Paouez, kamard, euz ar yod. »

« N'eo ket debri ar yod a ran,
Dibab ar polod anezañ ;

Dibab ar polod, gand ma beg,
Evid sev enor da wreg.

Tassel a dap e-krog eur skillenn,
Ha rei d'ar hog war e gribenn.

« Tor ah-eus abalamour din,
'M-eus greet meur a vad en ho ti.

'M-eus greet meur a vad en ho ti,
Damesaad nao a yeresi ; yeresi = yer.

Damesaad nao a yeresi,
Klasket neiziou de' da dozvi...

Notennou el leor orin : Le lait ribotté que l'on verse dans l'écuelle de chacun, pour manger la bouillie, dans le bassin commun.

da wreg : Une bonne ménagère ou cuisinière ne doit pas avoir de pelotes ou petites boules de farine, dans la bouillie qu'elle prépare.

(Kanet gand Marahrid Fulup)

Eured al Laouenanig

Da eured al Laouenanig,
An ozah a zo bihanig.

Mond a ra en-dro 'n evnig kov-gwenn
Da ober en peb leh pedenn.
Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Deut pep hini gand eun draig,
Rag allaz ! n'eo ket pinvidig, »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me 'yelo », eme ar hillog,
« Hag a gano kaer en a-raog.

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

Me 'yelo ivez, « 'me ar fra',
Hag a gaso ganen bara. »
Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me 'yelo ivez », 'me ar vran,
Hag a gaso ganen eur hev-tan. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me yelo ivez, » 'me ar big,
Hag a gaso ganen eur pezh kig. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me 'yel ivez, » 'me ar gegin,
« Hag a gaso ganen eur podad gwin. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘y el ivez », ‘me ar heveleg,
« Hag a raio koant ar beleg. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘y el ivez », ‘me ar vuoh, »
Evid sikour da zon ar hloh. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘y el ivez », ‘me ar goukoug,
« Gand ma zourin war ma choug. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘y el ivez », ‘me an eostig,
« Hag a gano meur a zonig. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘y el ivez », eme ar skour skour = skoul
« Hag a yelo da gerhad dour. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘yel ivez », ‘me ar voualh,
Hag arhant ganen ‘barz ma yalh. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘yel ivez », eme an drask,
« Hag evid rei, a ranko klask. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘yel ivez », ‘me ar gazeg-koad,
Hag a gaso ganen eur beh koad. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘yel ivez », ‘me ar sparfell,
« Asamblez gand an durzunell. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘yel ivez », ‘me ‘n alhweder,
« Hag a gao a-uz d’ar ster. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘yel ivez », ‘me ar pabor,
Hag a gano e-tal an nor. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘yel ivez », ‘me ar wennili,
« Hag a gano war lein an ti. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘yel ivez », ‘me ar pennglaou,
« Hag an dred a yelo on-daou. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

« Me ‘yelo ivez », ‘me ar pintig,
« A yelo gand an houperig. »

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

An oll evned ‘n gavas,
N’oa nemed unan na zeuas.

Da eured al Laouenanig
An ozah a zo bihanig.

(Kanet gand Guillemette Plassart, euz ar Hloastr, en Montroulez, e miz Genver 1877).

Ar hog yaouank hag ar bolez

Eur wech e oa eur Hog yaouank hag eur Bolez, hag a oa fichet koant, da vond da eun devez ; ha pa oant erru e-kichenn eur poull, e weljont eno eur wezenn avalou, hag eun aval ruz e-barz.

« Hi ! » eme ar Bolez, kerz da vould din an aval ruz. »

« N'an ket, eme ar Hog, rag ma zroadig koant a gouezfe er poull, hag a vefe mastaret. »

« Na ret ket ! Na ret ket ! Kerz da vould din an aval ruz. »

Hag ar Hog da vond er wezenn, ha da hija.

« Kouezet e' an aval ? »

« N'eo ket c'hoaz. »

Hag eñ da hijañ adarre hag an aval ruz da goueza. Med pa oa an aval ruz o koueza, 'oa ivez troadig koant ar Hoag o koueza er poull.

« Laret mad am-boea dit, Podez ! Kerz bremañ da glask Caul, da dorcha din ma zroadig koant, mastaret er poull.

Doare all : ma zroadig koant = ma zroadig arhant.

I

« Caul, deus da dorcha troadig koant ar hog, a zo kouezet er poull. » Caul : Kaol.

« N'an ket », eme ar Havr.

« Ma ! Me 'h a da glask Bleiz d'az tebri.. »

« Ma ! Kerz eta ! »

II

« Gavr, deus da zebri Caul. »

Caul ne deu ket da dorcha troadig koant ar hog, a zo kouezet er poull. »

« N'an ket, » eme ar Havr.

« N'an ket », eme ar Havr.

« Ma ! Me 'h a da glask Bleiz d'az tebri. »

« Ma ! Kerz eta. »

III

« Bleiz, deus da zebri Gavr ; Gavr ne deu ket da zebri Caul ; Caul ne deu ket da dorcha troadig koant ar Hog, a zo kouezet er poull. »

« N'an ket », eme ar Bleiz.

« Ma ! Me 'h a da glask Fuzul d'az laha. »

« Ma ! Kerz eta ! »

IV

« Fuzul, deus da laha Bleiz ; Bleiz ne deu ket d a zebri Caul ; Caul ne deu ket da dorcha troadig koant ar Hog, a zo kouezet er poull. »

« N'an ket », eme ar Fuzul.

« Ma ! Me 'h a da glask Tan d'az poaza ! »

« Ma ! Kerz eta ! »

V

« Tan, deus da boaza Fuzul ; Fuzul ne deu ket da laha Bleiz ; Bleiz ne deu ket d deri Gavr ; Gavr ne deu ket da debri Caul ; Caul ne deu ket da dorcha troadig koant ar Hog, a zo kouezet er poull. »

« N'an ket », eme Dour.

« Ma ! me 'h a da glask Ejen d'az eva. »

« Ma ! Kerz eta ! »

VI

« Dour, deus da laza Tan ; Tan ne deu ket da boaza Fuzul ; Fuzul ne deu ket da laha Bleiz ; Bleiz ne deu ket da debri Gavr ; Gavr ne deu ket da debri Caul ; Caul ne deu ket da dorcha troadig koant ar Hog, a zo kouezet er poull. »

« N'an ket », eme Ejen.

« Ma ! me 'h a da glask Louan d'az staga. »

« Ma ! Kerz eta. »

VII

« Ejen, deus da eva Dour ; Dour ne deu ket da laha Tan ; Tan ne deu ket da boaza Fuzul ; Fuzul ne deu ket da laha Bleiz ».

« Bleiz ne deu ket da da debri Gavr ; Gavr ne deu ket da dorcha troadig koant ar Hog, a zo kouezet er poull. »

« N'an ket », eme Ejen.

« Ma ! Me 'h a da glask Louan d'az staga. »

« Ma ! Kerz eta. »

VIII

« Louan, deus da staga Ejen ; Ejen ne deu ket da eva Dour ; Dour ne deu ket da laha Tan ; Tan ne deu ket da boaza Fuzul ; Fuzul ne deu ket da laha Bleiz ; Bleiz ne deu ket da debri Gavr ; Gavr ne deu ket da zebri Caul ; Caul ne deu ket da dorcha troadig koant ar Hog, a zo kouezet er poull. »

« N'an ket », eme Louan.

« Ma ! Me 'h a da da glask Lard d'az larda. »

« Ma ! kerz eta. »

IX

« Lard eus da larda Louan. Louan ne deu ket da staga Ejen ; Ejen ne deu ket da eva Dour ; Dour ne deu ket da laha Tan ; Tan ne deu ket da boaza Fuzul ; Fuzul ne deu ket da laha Bleiz ; Bleiz ne deu ket da debri Gavr ; Gavr ne deu ket da zebri Caul ; Caul ne deu ket da dorcha troadig koant ar Hog, a zo kouezet er poull. »

« N'an ket », eme Lard.

« Ma ! Me 'h a da glask Logodenn da debri. »

« Ma ! Kerz eta ! »

X

« Logodenn, deus da debri Lard ; Lard ne deu ket da larda Louan. Louan ne deu ket da staga Ejen ; Ejen ne deu ket da eva Dour ; Dour ne deu ket da laha Tan ; Tan ne deu ket da boaza Fuzul ; Fuzul ne deu ket da laha Bleiz ; Bleiz ne deu ket da debri Gavr ; Gavr ne deu ket da zebri Caul ; Caul ne deu ket da dorcha troadig koant ar Hog, a zo kouezet er poull. »

« N'an ket », eme Logodenn. »
« Ma ! Me 'h a da glask Kaz d'az tebri. »
« Ma ! Kerz eta ! »

XI

« Kaz, deus da debri Logodenn ; Logodenn ne deu ket da debri Lard ; Lard ne deu ket da larda Louan. Louan ne deu ket da staga Ejen ; Ejen ne deu ket da eva Dour ; Dour ne deu ket da laha Tan ; Tan ne deu ket da boaza Fuzul ; Fuzul ne deu ket da laha Bleiz ; Bleiz ne deu ket da debri Gavr ; Gavr ne deu ket da zebri Caul ; Caul ne deu ket da dorcha troadig koant ar Hog, a zo kouezet er poull. »

« Ma ! », eme ar Haz. « Ma ah a. »

XII

Ha Kaz da vond da Logodenn,
Logodenn da Lard,
Lard da Louan,
Louan da Ejen,
Ejen da Dour,
Dour da Tan,
Tan da Fuzul,
Fuzul da Bleiz,
Bleiz da Gavr,
Gavr da Caul
Ha Caul da dorcha troadig koant ar Hog
A oa kouezet er poull.

(Joseph Ar Raher, Duod.)

Ar park kaer

Me am-eus eur park
Kaerra da bark !

War ar prak zo eur hleuz,
Kaerra da gleuz !

Ar hleuz ‘zo war ar park, hag ar park a zo din.

War ma hleuz zo kouezet eur vezenn,
Diouz begig eur goulmig wenn.
Kaerra da vezenn !

Ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar prak, hag ar park a zo din.

War ar vezenn zo savet eun dervenn.
Kaerra da dervenn !

An derven ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park, hag ar park a zo din.

War an dervenn ‘zo eur brank.
Kaerra da vrank !

Ar brank ‘zo war an dervenn, an dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park hag ar park a zo din.

War ar brank a zo eun neiz !
Kaerra da neiz !

An neiz ‘zo war ar brank, ar brank ‘zo war an dervenn, an dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park hag ar park a zo din.

War an neiz zo eur vi.

Kaer ra da vi !

Ar vi ‘zo war an neiz, an neiz ‘zo war ar brank, ar brank ‘zo war an dervenn, an dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park hag ar park a zo din.

War ar vi zo eun evnig.

Kaerra da evnig !

An evnig zo war ar vi, ar vi ‘zo war an neiz ‘zo war ar brank, ar brank ‘zo war an dervenn, an dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park hag ar park a zo din.

War an evnig ‘zo eur bluenn.

Kaerra da bluenn !

Ar bluenn ‘zo war an evnig, an an neiz ‘zo war ar brank, ar brank ‘zo war an dervenn, an dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park hag ar park a zo din.

War bluenn zo eul leanez...

Kaerra leanez !

Al leanez ‘zo war ar bluenn ‘zo war an evnig, an an neiz ‘zo war ar brank, ar brank ‘zo war an dervenn, an dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park hag ar park a zo din.

War al leanez ‘zo eur manah.

Kaerra da vanah !

Ar manah ‘zo war al leanez ‘zo war ar bluenn ‘zo war an evnig, an an neiz ‘zo war ar brank, ar brank ‘zo war an dervenn, an dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park hag ar park a zo din.

War al leandi zo eun tour,

Kaerra da dour !

An tour ‘zo war al leandi, al leandi ‘zo war ar manah ‘zo war al leanez ‘zo war ar bluenn ‘zo war an evnig, an an neiz ‘zo war ar brank, ar brank ‘zo war an dervenn, an dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park hag ar park a zo din.

War an tour zo eur groaz
Kaerra da groaz !

Ar groaz ‘zo war an tour, an tour ‘zo war al leandi, al leandi ‘zo war ar manah ‘zo war al leanez
‘zo war ar bluenn ‘zo war an evnig, an an neiz ‘zo war ar brank, ar brank ‘zo war an dervenn, an
dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar park hag ar park a zo din.

War ar groaz zo eur hog.
Kaerra da gog !

Ar hog ‘zo war ar groaz, ar groaz ‘zo war an tour, an tour ‘zo war al leandi, al leandi ‘zo war ar
manah ‘zo war al leanez ‘zo war ar bluenn ‘zo war an evnig, an an neiz ‘zo war ar brank, ar brank
‘zo war an dervenn, an dervenn ‘zo war ar vezenn, ar vezenn ‘zo war ar hleuz, ar hleuz ‘zo war ar
park hag ar park a zo din.

Hag oll ez int din !

(Laret gand Visant Coat, en Montroulez, 1876)

Dibluañ al Laouenanig

Ni ‘zibluo al Laouenanig,
Rag hennez ‘zo bihanig. (*diou wech*)

Ni’zibluo lagad kleiz al Laouenanig
Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*)
Ni ‘zublue e lagad kleiz, e lagad kleiz, hag e veg,
Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo lagad dehou al Laouenanig,
Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*)
Ni ‘zibluo e lagad dehou, elagad dehou, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni 'zibluo skouarn gleiz al Laouenanig,

Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni 'zibluo e skouarn gleiz, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni 'zibluo skouarn dehou al Laouenanig,

Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni 'zibluo e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni 'zibluo penn al Laouenanig,

Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni 'zibluo e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni 'zibluo goug al Laouenanig,

Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni 'zibluo e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni 'zibluo bruched al Laouenanig,

Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni 'zibluo e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni 'zibluo kein al Laouenanig,

Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni 'zibluo e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo kov al Laouenanig,
Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo askell gleiz al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo askell gleiz al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo askell dehou al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo feskenn gleiz al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo feskenn dehou al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,
Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo morzed kleiz al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e vorzed dehou, e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,
Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo morzed dehou al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e vorzed kleiz, e vorzed dehou, e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,
Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo gar gleiz al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e har gleiz, e vorzed kleiz, e vorzed dehou, e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,
Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo gar dehou al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e har dehou, e har gleiz, e vorzed kleiz, e vorzed dehou, e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo troad kleiz al Laouenanig,
Rag honnez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e droad kleiz, e har dehou, e har gleiz, e vorzed kleiz, e vorzed dehou, e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo troad dehou al Laouenanig,
Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e droad dehou, e droad kleiz, e har dehou, e har gleiz, e vorzed kleiz, e vorzed dehou, e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo meud troad kleiz al Laouenanig,
Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo meud e droad kleiz, meud e droad dehou, e droad kleiz, e har dehou, e har gleiz, e vorzed kleiz, e vorzed dehou, e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Ni ‘zibluo meud troad dehou al Laouenanig,
Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo meud e droad dehou, meud e droad kleiz, e droad kleiz, e droad dehou, e har dehou, e har gleiz, e vorzed kleiz, e vorzed dehou, e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,

Ni hen dibluo had-ha-hed.

Notenn el leor orin : *Evid diverra, bremañ e tibluzer, an eil goude egile, oll bizied hag oll ivinou e daou droad.*

Ni ‘zibluo lost al Laouenanig,
Rag hennez a zo bihanig. (*diou wech*).

Ni ‘zibluo e lost, ivinou e vizied, meud e droad dehou, meud e droad kleiz, e har dehou, e har gleiz, e vorzed kleiz, e vorzed dehou, e feskenn dehou, e feskenn gleiz, e askell dehou, e askell gleiz, e gov, e gein, e vruched, e houg, e benn, e skouarn dehou, e lagad dehou, e lagad kleiz, e veg,
Ni hen dibluo had-ha-hed.

Kanet gand Guillemette Plassart,, euz ar Hloastr. Miz Kerzu 1876)

Notenn el leor orin : Cette pièce cemme celle *J’ai un champ, le beau champ !* celle du Merle, qui a perdu son bec et tous ses membres, l’un après l’autre ; le jeune Kog, qui salit son joli pied dans la boue ; *Gousperou ar Raned* est un jeu fait pour exercer la mémoire, et délier la langue. Il est pratiqué par nos paysans bretons, quand ils se trouvent réunis au foyer domestique, devant un bon feu, aux longues villes d’hiver.

Les séries, augmentées d’un mot, à chaque reprise, doivent se débiter rapidement et celui qui omet un mot, on ne le met pas à sa place, doit un gage, et est remplacé par un autre.

La version française qui suit (*e-barz al leor orin*) est-elle une imitation du breton, ou est-ce le français qui a fourni le thème primitif ? C’est ce que je saurais décider.

Dispennañ ar voualh

ar voualh : lakaet eo bet gourel a-hed ar ganaouenn ; n’eo et bet reizet.

Ar voualh en-deus kollet e veg.

Penaoz ‘hallo ar voualh kanañ,
Mar deo gwir eo kollet gantañ
E veg ?

Ar voualh en-deus kollet :
E veg, e deod.

Penaoz ‘hallo ar voualh kanañ,
Mar deo gwir eo kollet gantañ
E veg, e deod ?

Ar voualh en-deus kollet :
E veg, e deod, e lagad kleiz.
Penaoz e hallo ar voualh kanañ,
Mar deo gwir e’ kollet gantañ :
E lagad kleiz, e deod, e veg ?

Ar voualh en-deus kollet :
E veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou.
Penaoz e hallo ar voualh kanañ,
Mar deo gwir e’ kollet gantañ :
E lagad kleiz, e deod, e veg ?

Ar voualh en-deus kollet :
E veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou, e benn
Penaoz e hallo ar voualh kanañ,
Mar deo gwir e’ kollet gantañ :
E lagad dehou, e lagad kleiz, e deod, e veg ?

Ar voualh en-deus kollet :
E veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou, e benn, e houg
Penaoz e hallo ar voualh kanañ,

Mar deo gwir e' kollet gantañ :

E lagad dehou, e lagad kleiz, e deod, e veg, e benn ?

Ar voualh en-deus kollet :

E veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou, e benn, e houg, e askell gleiz.

Penaoz e hallo ar voualh kanañ,

Mar deo gwir e' kollet gantañ :

E askell gleiz, e houg, e benn, e lagad dehou, e lagad kleiz, e deod, e benn, e veg, ?

Ar voualh en-deus kollet :

E veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou, e benn, e houg, e askell gleiz, e askell dehou.

Penaoz e hallo ar voualh kanañ,

Mar deo gwir e' kollet gantañ :

E askell dehou, e askell gleiz, e houg, e benn, e lagad dehou, e lagad kleiz, e deod, e benn, e veg ?

Ar voualh en-deus kollet :

E veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou, e benn, e houg, e askell gleiz, e askell dehou, e gein.

Penaoz e hallo ar voualh kanañ,

Mar deo gwir e' kollet gantañ :

E gein, e askell dehou, e askell gleiz, e houg, e benn, e lagad dehou, e lagad kleiz, e deod, e benn, e veg ?

Ar voualh en-deus kollet :

E gov, e veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou, e benn, e houg, e askell gleiz, e askell dehou, e gein, e gov

Penaoz e hallo ar voualh kanañ,

Mar deo gwir e' kollet gantañ :

E gein, e gov, e askell dehou, e askell gleiz, e houg, e benn, e lagad dehou, e lagad kleiz, e deod, e benn, e veg ?

Ar voualh en-deus kollet :

E gov, e veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou, e benn, e houg, e askell gleiz, e askell dehou, e gein, e gov, e vorzed kleiz.

Penaoz e hallo ar voualh kanañ,

Mar deo gwir e' kollet gantañ :

E vorzed kleiz, e gein, e gov, e askell dehou, e askell gleiz, e houg, e benn, e lagad dehou, e lagad kleiz, e deod, e benn, e veg ?

Ar voualh en-deus kollet :

E gov, e veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou, e benn, e houg, e askell gleiz, e askell dehou, e gein, e gov, e vorzed kleiz, e vorzed dehou.

Penaoz e hallo ar voualh kanañ,

Mar deo gwir e' kollet gantañ :

E vorzed kleiz, e gein, e gov, e askell dehou, e askell gleiz, e houg, e benn, e lagad dehou, e lagad kleiz, e vorzed dehou, e deod, e benn, e veg ?

Ar voualh en-deus kollet :

E gov, e veg, e deod, e lagad kleiz, e lagad dehou, e benn, e houg, e askell gleiz, e askell dehou, e gein, e gov, e vorzed kleiz, e vorzed dehou, e hlin kleiz.

Penaoz e hallo ar voualh kanañ,

Mar deo gwir e' kollet gantañ :

E vorzed kleiz, e gein, e gov, e askell dehou, e askell gleiz, e houg, e benn, e lagad dehou, e lagad kleiz, e vorzed dehou, e hlin kleiz, e deod, e benn, e veg ?

Notenn gand Embannaduriouan Hirwaz : Da houde e vo lakaet : e hlin dehou,

(Bet kanet gand Marharid Fulub, Plouared, 1873)

Gousperou Kerne

« Lavar din petra eo unan ? »
« Eun Doue hepken, an hini ‘zo en neñv. »
« Petra eo daou ? »
« Daou destamant,
« Eun Doue hepken, an hini ‘zo en neñv. »
« Petra eo tri ? »
« Tri Ferson an Drinded ;
Daou destamant ;
Eun Doue hepken ; an hini ‘zo en neñv. »
« Petra eo pevar ? »
« Pevar Avieler ;
Tri Ferson an Drinded,
Daou destamant ;
Eun Doue hepken ; an hini ‘zo en neñv. »
« Petra eo pemp ? »
« Pemp bara an dezer ;
Pevar Avieler ;
Tri Ferson an Drinded,
Daou destamant ;
Eun Doue hepken ; an hini ‘zo en neñv. »
« Petra eo c’hweh ? »
« C’hweh podad gwin
En Cana Galilé,
Pemp bara an dezer ;
Pevar Avieler ;
Tri Ferson an Drinded,
Daou destamant ;
Eun Doue hepken ; an hini ‘zo en neñv. »
« Petra eo seiz ? »

« Seiz Sakramant,
C’hweh podad gwin
En Cana Galilé,
Pemp bara an dezer ;
Pevar Avieler ;
Tri Ferson an Drinded,
Daou destamant ;
Eun Doue hepken ; an hini ‘zo en neñv. »

« Petra eo eiz ? »

« Eiz evurusted,
Seiz Sakramant,
C’hweh podad gwin
En Cana Galilé,
Pemp bara an dezer ;
Pevar Avieler ;
Tri Ferson an Drinded,
Daou destamant ;
Eun Doue hepken ; an hini ‘zo en neñv. »

« Petra eo nao ? »

« Nao Arhêl,
Seiz Sakramant,
C’hweh podad gwin
En Cana Galilé,
Pemp bara an dezer ;
Pevar Avieler ;
Tri Ferson an Drinded,
Daou destamant ;
Eun Doue hepken ; an hini ‘zo en neñv. »

« Petra eo deg ? »

« Deg Gourhemenn
Nao Arhêl,

Seiz Sakramant,
C'hweh podad gwin
En Cana Galilé,
Pemp bara an dezer ;
Pevar Avieler ;
Tri Ferson an Drinded,
Daou destamant ;
Eun Doue hepken ; an hini 'zo en neñv. »
« Petra eo unneg ? »
« Eunneg Profet,
Deg Gourhemenn
Nao Arhêl,
Seiz Sakramant,
C'hweh podad gwin
En Cana Galilé,
Pemp bara an dezer ;
Pevar Avieler ;
Tri Ferson an Drinded,
Daou destamant ;
Eun Doue hepken ; an hini 'zo en neñv. »
« Petra eo daouzeg ? »
« Daouzeg a obstol,
Eunneg Profet,
Deg Gourhemenn
Nao Arhêl,
Seiz Sakramant,
C'hweh podad gwin
En Cana Galilé,
Pemp bara an dezer ;
Pevar Avieler ;
Tri Ferson an Drinded,

Daou destamant ;

Eun Doue hepken ; an hini ‘zo en neñv. »

(Kanet gand Jean-Mari Plassart, euz a barrez ar Hloastr 1874)

Gousperou ar raned

I

« Kan kaer, Killore.

« Jolie, petra ‘faot dit-te ?

« Kaerra traig a gement ‘ouzout –te.

« Daou vaz arhant da Vari.

« Eur biz arhant da Vari.

II

« Kan kaer, Killore.

« Jolie, petra ‘faot dit-te ?

Kaerra daou draig a gement ‘ouzout –te.

« Daou viz arhant da Vari.

« Eur biz arhant da Vari.

III

« Kan kaer, Killore.

« Jolie, petra ‘faot dit-te ?

Kaerra tri draig a gement ‘ouzout –te.

« Daou viz arhant da Vari.

Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez

Perhenn an tri mab Herri,

O c’hoa ri, o fredoni.

Eur biz arhant gand pep hini ;

Daou viz arhant da Vari.

Eur biz arhant da Vari.

IV

« Kan kaer, Killore.

« Jolie, petra ‘faot dit-te ?

Kaerra pevar draig a gement ‘ouzout –te.

« Pevar ole, ole : ?

O kanaan *exaudie*

Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez

Perhenn an tri mab Herri,

O c’hoari, o fredoni

Eur biz arhant gand pep hini ;

Daou viz arhant da Vari.

Eur biz arhant da Vari.

V

« Kan kaer, Killore,

« Jolie, petra ‘faot dit-te ?

Kaerra pemp traig a gement ‘ouzout –te.

« Pevar ole, ole : ?

O kanaan *exaudie*

Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez

Perhenn an tri mab Herri,

O c’hoari, o fredoni.

Eur biz arhant gand pep hini ;

Daou viz arhant da Vari.

Eur biz arhant da Vari.

VI

« Kan kaer, Killore,
« Jolie, petra ‘faot dit-te ?
Kaerra c’hweh traig a gement ‘ouzout –te.
C’hweh breur ha c’hweh c’hoar ;
Pemp buoh du a-walh,
O tremen douar toualh. toualh : lagenn.
Pevar ole, ole ; akolist.
O kanaan *exaudie*
Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez
Perhenn an tri mab Herri,
O c’hoari, o fredoni.
Eur biz arhant gand pep hini ;
Daou viz arhant da Vari.
Eur biz arhant daVari.

VII

« Kan kaer, Killore,
« Jolie, petra ‘faot dit-te ?
Kaerra seiz traig a gement ‘ouzout –te.
C’hweh breur ha c’hweh c’hoar ;
Pemp buoh du a-walh,
O tremen douar toualh. toualh : lagenn.
Pevar ole, ole ; akolist.
O kanaan *exaudie*
Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez
Perhenn an tri mab Herri,
O c’hoari, o fredoni.
Eur biz arhant gand pep hini ;
Daou viz arhant da Vari.
Eur biz arhant daVari.

VIII

« Kan kaer, Killore,
« Jolie, petra ‘faot dit-te ?
Kaerra eiz traig a gement ‘ouzout –te.
Eiz dornerig war al leur
O torna piz,o torna, o torna klor.
Seiz deiz ha seiz loar,
Pemp buoh du a-walh,
O tremen douar toualh. toualh : lagenn.
Pevar ole, ole ; akolist.
O kanaan *exaudie*
Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez
Perhenn an tri mab Herri,
O c’hoari, o fredoni.
Eur biz arhant gand pep hini ;
Daou viz arhant da Vari.
Eur biz arhant daVari.

IX

« Kan kaer, Killore,
« Jolie, petra ‘faot dit-te ?
Kaerra nao traig a gement ‘ouzout –te.
Nao mab armet,
O tistrei euz an Naoned,
O helezeier torret,
O roched gwadet,
Terrupla mab a horre penn,
Ar spont ouz o gweled ;
Eiz dornerig war al leur, ;
Seiz deiz ha seiz loar ;

Pemp buoh du a-walh,
O tremen douar toualh. toualh : lagenn.
Pevar ole, ole ; akolist.
O kanañ *exaudie*
Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez
Perhenn an tri mab Herri,
O c'hoari, o fredoni.
Eur biz arhant gand pep hini ;
Daou viz arhant da Vari.
Eur biz arhant da Vari.

X

« Kan kaer, Killore,
« Jolie, petra 'faot dit-te ?
Kaerra deg traig a gement 'ouzout –te.
Deg lestr war al litter, al litter = an aod.
Karget a win, a vezer ;
Nao mab armet,
O tistrei euz an Naoned,
O hlezeier torret,
O rochedou gwadet,
Terrupla mab a horre penn,
Ar spont ouz o gweled ;
Eiz dornerig war al leur, ;
Seiz deiz ha seiz loar ;
Pemp buoh du a-walh,
O tremen douar toualh. toualh : lagenn.
Pevar ole, ole ; akolist.
O kanañ *exaudie*
Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez
Perhenn an tri mab Herri,

O c'hoari, o fredoni.
Eur biz arhant gand pep hini ;
Daou viz arhant da Vari.
Eur biz arhant daVari.

XI

« Kan kaer, Killore.
« Jolie, petra 'faot dit-te ?
« Kaerra unneg traig a gement a ouzout-te,
'Ourhel, dizourhel, Ourhel : o hrozmolad.
Unneg gwiz, unneg porhell ;
Deg lestr war al litter, al litter = an aod.
Karget a win, a vezer ;
Nao mab armet,
O tistrei euz an Naoned,
O hlezeier torret,
O rochedou gwadet,
Terrupla mab a horre penn,
Ar spont ouz o gweled ;
Eiz dornerig war al leur, ;
Seiz deiz ha seiz loar ;
Pemp buoh du a-walh,
O tremen douar toualh. toualh : lagenn.
Pevar ole, ole ; akolist.
O kanaan *exaudie*
Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez
Perhenn an tri mab Herri,
O c'hoari, o fredoni.
Eur biz arhant gand pep hini ;
Daou viz arhant da Vari.
Eur biz arhant daVari.

XII

« Kan kaer, Killore.
« Jolie, petra ‘faot dit-te ?
« Kaerra daouzeg traig a gement a ouzout-te ;
Daouzeg keleze, mignon,
O tifoueltra eur pignon
Ken munut ha brignon ;
‘Ourhel, dizourhel, Ourhel : o hrozmolad.
Unneg gwiz, unneg porhell ;
Deg lestr war al litter, al litter = an aod.
Karget a win, a vezer ;
Nao mab armet,
O tistrei euz an Naoned,
O hlezeier torret,
O rochedou gwadet,
Terrupla mab a horre penn,
Ar spont ouz o gweled ;
Eiz dornerig war al leur ;
Seiz deiz ha seiz loar ;
C’hweh breur ha c’hweh c’hoar ;
Pemp buoh du a-walh,
O tremen douar toualh. toualh : lagenn.
Pevar ole, ole ; akolist.
O kanaan *exaudie*
Teir rouanez er mendi. mendi = ? palez
Perhenn an tri mab Herri,
O c’hoari, o fredoni.
Eur biz arhant gand pep hini ;
Daou viz arhant da Vari.
Eur biz arhant da Vari.

Kerra daouzeg traig a gement ouzon-me,
Lar d'ar hloareg dond d'e goan,
Ne chomo ket pell en poan.

(Dastumet e Plouared).

Doareou all

I

- 1) Kan, kan, Killore
- 2) Kan, ran.
- 3) Petra 'ganin-me dit-te ?
(Doare Plouared)

2. Joaig gwenn Gillore,
Joaig, petra faot dit-te ?

Eur ganaouenn diganit-te.
Petra 'ganin-me dit-te ?
Ar gaera dimeuz a eur ran.
(Doare Skaer)

- 3) Gwrahig wenn a huillere huillere : ?
Chaouig, petra 'faot dit-te ? Chaouig : ?
(Doae Sant Turian)

1) Eur pezh arhant da Vari,
Tremenidi 'lavar din.
Me n'on 'med eur ranig.
(Doare Plouared)

II

- 1) Daou bez arhant da Vari.

Notenn el leor orin : *Les nombres **un** et **deux** manquent dans la plupart des versions.*

III

- 1) Tribut arhant da Vari,
Perhenn da dri mab Herri.

(Doare Prad)

- 2) Teir rouantelez Marzij
'C'hoari war an tri min. min = mên.

(Doare Skaer)

- 3) Teir rouanez er mendi (er merdi)
O c'hoari, o fredoni.

(Doare Plouared)

Tri hi du,
O tond euz ar Poull-du.

(Doare Melgwenn)

IV

- 1) Peder hazez
O tond a Ragenez ;
Peder magerez en eun ti,
Mab gand pep hini ;
Bet e'mad ar pesked,
Da rei d'ar magerezed ;
Pevar hloareg
O kanañ euz a Vadeg. Vadeg : ?

(Doare Melgwenn)

2) Pevar a houidi,
O kanañ l'exaudi.

(Doare Penngwern)

Pevar min higoliñ
O c'hoari war an tri min.

(Doare Skaer)

V

1) Pemp buoh du, seh true',
O tremen douar Doue ;
Bug ha klemm abaoe.

(Doare Penngwern)

2) Pemp buoh du, me hen goar,
O tistrei deuz ar foar.

(Doare Prad)

2) Pemp pez war an enoar, enoar : ?
Eun taol mên digand e hoar.

(Doare Skaer)

3) Pemp buoh du mouar (darev evel ar mouar)
Mond d'ar menez, 'raog ar foar.

(Doare Elliant)

VI

C'hweh deiz ha c'hweh loar,
C'hweh mabig gr eet en koar.

VII

Seiz deiz ha seiz loar,
Seiz breur ha seiz c'hoar.

(Doare Penngwen)

(Partout ailleurs c'est : seiz breur ha seiz c'hoar).

VIII

Eiz gwrah war al leur,
O torna pie, o torna kleur.

(Doare Penngwen)

Eiz ejen ha milion,
Oh arad war an andon
Gand ar rémission. rémission : ?

(Doare Skaer)

IX

1) Nao beleg armet,
O tond euz an naved, naved : navad.

Na badfe den o selled.

(Doare Penngwen)

2) Eur wiz hag he nao forial, forial : forhell.

O tond euz o geval, geval : gervel

Sorial, dizorial,

Da dal dor ar hastal. hastal : hastell.

(Doare Skaer)

2) Na mab barnet
O retorn euz an Naoned

etc...

(Doare Montroulez)

X

1) Deg lestrad gwin avelet
O toned euz an Naoned.
Ma vijeh bet o weled,
E vijeh saouzet.
(*Doare Skaer*)

XI

Unneg manah armet,
Bigoaled deir gwreg, Bigoaled : Bugale
Gand o rochedou gwadet.
(*Doare Skaer*)

Ourhal ha diourhal, Ourhal : orhal
Idan ar wezenn avel, avel : aval
Unneg gwiz, hag i hañval,
O retorn euz an tourhel. tourhel : para.
(*Doare Kerambrun, Prad*)

XII

1) Daouzeg kleze mignon :
'Tifreiz ar pignon,
Ken munud ha brignon.
(*Doare Penngwern*)

2) Daouzeg kleze mignon,
O souba dit da bignon.
(*Doare Plouared*)

2) Daouzeg kleze mignon
O treuzi din ma bignon,

Ken munud ha brignon :

Eur hleze gwenn a oa dirennet, dirennet : dir a oa warno.

Ma savas ar ran d'he fenn

Eur velhwedenn grogeneg.

(Doare Plouared)

Dibenn an notenn el leor orin : Il est bien possible que cette pièce, bizarre et énigmatique, ait eu, à l'origine, un autre objet que celui d'un exercice de mémotechnie, mais on ne sait à quelle époque la faire remonter, et on n'a même aucune preuve qu'elle soit bien ancienne.

Chansons sentimentales

An hini a garan

An hini a garan ‘zo kaer, evel al loar,
En noz pa sklêrijenn an douar ;

An hini a garan, en palez an Drinded,
A vo bepred ganin karet, karet, karet !...

An hini a garan ‘zo ‘vel eur steredenn,
‘Barz an neñv ma buhez lugerno da viken !
(*Catherine Renaud. Pleiben*)

Koad an noz ha koad an deiz

Du-ze, ‘koste’ Koad-an-noz,
Eno emañ ma hini goz.

Eno ‘mañ Perrna
An hini ‘garan muia !

Du-ze, ‘koste’ Koad-an-De’
Eno ‘mañ ma arhante’,

Eno ‘mañ ma dous Mari ;
Me ‘garje beza ganti !

‘Leh eun nozvez eh on bet,

Me a garje beza deg !
(*Mari Meuro. Bear*)

Marhad an amourusted

Komz a liez hoh-eus klevet
Dimeuz an amourusted !
Eramrira, darirainen !

Me ‘garje kad anezañ
Daou liard da brenañ.

Me ‘m-oa bet daou liard deh,
N’oa ket hirroh ‘vid ma breh !

Ha me ‘vond gantañ war ar mêz,
Oh ober peder mestrez.

Na, diou aneze a oa koant,
Ha diou all ‘devoa arhant.

An diou ‘oa koant a blije din,
An diou all ‘oa dizoursi.
(*Lamoute. Pempoull*)

Evel eur vagig war ar stank

« Deboñjour deoh, ma mestrez,
Ho kalon a zo manifig ? »

« Ma halon-me a zo kontant,
Mar eo hoh-hini, den yaouank. »

« Ma mestrez, p'an 'biou ho jardin,
Me 'gleo c'hwez al louzou fin,

C'hwez an tiñ hag ar violet ;
« Ma mestrez, roit din eur bouked. »

« Me roin deoh evid bouked
Eur chapeled greun alaouret ;

Eur chapeled a hreun kouli, kouli : koural
Ma zervjer, 'gavfet da bedi. »

« Lavar din eta, ma mestrez,
Pe d'ar vêri 'efom assemblez ? »

« Me n' dimezin ket er bloaz-me, me = mañ
Na da vloaz ne rin ket ive' ;

Na da vloaz, na biken jamez.
Rag me 'z aio da leanez.

Gwell e' ganen mond er gouent,
E ged er bed kaoud tourmant ;

Eno 'm-bezo ma liberte ;
Ganeoh 'vin tourmantet 'pad va buhe'. »

« Me a bromet deoh, va mestrez,
‘Vid ganen n’veot ket diêz. »

« Treh ar wazed ‘zo d’lavared
Ne vent ket rust euz o gwaged.

Mez pa vent dimezet, eet en boutig,
Darn anezo ‘ve’ kizidig :

Neuze ‘vez taoliou treid ha fasadou,
Hag aliez boudennadou. boudennadou skoaduriou

Evel eur vagig war ar stank,
E vez kalon ar plah yaoank.

Hounnez a vez joauz ha gê,
Kalon plah yaouank ‘vez ive’.

Evel eur vag war ar mor braz,
E vez eur vaouez gand he gwaz.

Hounnez ‘zo rizel koll he buhe’, rizel : e riskl.
Eur plah gand eur gwaz ‘vez ve’.
(*Ano kaner ebed*)

Son ar rosignolig rosignolig= eostig

« Kanet, kanet, rosignolig ! Beure mad e kanet ! »
« Ken beure ha c’hwi, den yaouank, mer e’ d’ar chase a het ! »
« Salud dit-te, kamaradig me na n’an ket d’ar chase,

Me ‘zo ‘voned da Gerlosket, da weled ma harante’.
Hag eñ o houlen digantañ, dre ma oa abil e veze :
« Kalz a diez ‘zo ‘n Kerlosket, da hini ane’ eh et ? »
Nag hemañ o respont dezañ, dre ma oa e wir vignon :
« Salud dit-te kamaradig, n’on ket en kovizion »... kovizion = o kovez.
Na, war-benn eur pennad goude, eñ a remark e vestrez,
Deuz he liou en-deuz he bizaj e welas ‘oa klañvourez.
Hag eñ houlen diouti, na p’he gwele kontristet :
« Pe c’hwi a zo klañv a galon, pe c’hwi a zo klañv a spered ? »
Hag hi o respont dezañ, gand eun aerig grasiuz :
« Nan on ket sujet da gleñved, nann, a drugarez Jezuz !... »
Kaer he-deveus ar gevridenn dond da steui he gwiad,
Dond d’he da steui ha d’he ledañ, ha d’he sehañ war ar prad,
Eur barr avel ah erruas hag he savo ahane :
Ha kalonou an dud yaouank a zo memez tra ‘vel-se.
(*Marharid Fejer. Plourio ; 1888*).

Son ar verjennig

O retorn deuz ar chase,
Me a gavas (*diou wech*)

Eur plahig he bleo melen,
Daoulagad glaz. (*diou wech*)

Hag ar plahig a gane
War al lann. (*diou wech*)

Gand eur vouez skiltr ha gê
Son he doue Yann. (*diou wech*)

Me o houlenn diganti,
Dre ma oa koant , (*diou wech*)

Ha hi a boeje din-me, boeje : bokfe
Evid arhant ? (*diou wech*)

« Me n' bokañ », emezi,
« Evid arhant ; (*diou wech*)

« Evid netra, a-wechou.
Ya, pa 'm bez c'hoant. (*diou wech*)

Me n' riskan ket ma hrohen.
War ar yeot glaz ; (*diou wech*)

War ar pluñv pe ar pell,
N'laran ket c'hoaz. (*diou wech*)

Ar feunteun a drue'

Me 'zo eun den yaouank o roula ma micher,
A ra ma demeurañs e-barz en pep kartier.

'M-eus laket em spered moned da labourad
Da di ma mestrez kêz, hag on avizet mad.

Pa hallis kaoud an tu da gomz gand ma mestrez,
Me ne zoñjen jamez en he hompagnunez.

Evid lared dezi komzou a garante',
Objet a blijadur, karget a amitie.

Ma mestrez 'zo hañvel ouz eur boked soursi,
Pe c'hoaz ouz eur rozenn, pa vez en he geoni ; geoni : laouenedigez

Pe ouz eur mzelour karget a sklêrijenn :
O ! Doue eternal, brava da femeulenn !

N'ah-eus ket soñj, ma mestrez, en em gavjom, eun de',
En kornig ho jardin, dindan eur bod lore ?

Hag eo remerkjom eur feunteun a drue',
Karget deuz on daelou, an eil hag egile,

Hag eo remerkjom eur feunteun a hlahar,
Daelou on daoulagad a goueze d'an douar.

Pa vo marv ma mestrez, me 'zavo eun ermitaj,
En kornig ma jardin, ha war vord an hent braz.

Ha me 'chomo eno, ar rest deuz ma buhe',
Ken vo madelez Doue ma has gantañ d'an neñv ;

Ha me 'chomo eno, hag an deiz hag an noz,
Ken a vo ma mestrez en gloar ar baradoz.

Ma 'h-eus c'hoant da gleved piou e-neus ar zon greet,
Ez eo eur paotr yaouank, a gêr ar Horzvarhad.

(Plouared)

War ar stank

Disul vintin pa zavis,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,

Disul vintin pa zavis,
Eun taol kaer a welis.

Me 'weled teir flah yaouank
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
O kana war ar stank.

Diou aneze a gane,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
Hag eben a ouele.

Ma lare 'n diou a gane
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
Na, d'an hini a ouele :

Petra 'zo kaoz ma ouelet ?
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
Plahig yaouank, laret !

An dud 'lar on brazezet,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
Ha me 'lar nan on ket.

An dud a lar on brazez,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,

Ha n'ouzon ket a be berz.

N'ouzon pe 'berz an afrenn afrenn : begar
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
Pe a-berz ar spern-gwenn :

Pe o sevel re vintin,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
Da hwennad ma jardin :

Pe o sevl re veure,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
War ar reo da vale ;

Pe o tebri per melon, melon = melen
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
A hodell ar person.

Pe o tebri eun aval,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
A zorn ar marichal.

Pe o kousked teir noz krenn,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
Etre diou liñsell wenn.

O kousked teir noz frank,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
Gand eur hloareg yaouank.

Ar hloareg, pa vez kousket,

Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
Ne ra seblant ebed.

Med ar hloareg pa zihun,
Le-dabadel-Lampati-Lampatourel,
A zo ‘vel ar gomun ! ‘vel ar gomun : ‘vel an oll wazed.

(Kanet gand Anne Bourhiz).

Sonig

« Me am-eus war ma leur tri bern ed », rmedon,
« Ha ‘barz ma hraou triweh a roñsined », emezañ
Eur hemend-all a zaout », emezañ.
Evuruz ar plah ‘hallo ma haoud » emezañ.
« Me am-eus teir gwerenn alaouret, » emezi.
Tri glaourenneg n’o lipfont ket », emezi ;
« Me am-eus tri lestr war ar mor », emezi.
‘Zo eet da gargañ da Rochefort », emezi ;
« Unan ‘zo e Sant Malo, » emezi,
« Eun all a zo distro d’al lenn, », emezi,
A zo karget a lien gwenn, » emezi.
« Eun all a zo en Portugal, » emezi,
A zo kar get a orañjez, » emezi.
« Bremañ pa arruas miz Mae », emezañ
‘Teuio ar verdedi d’ar ger », emezañ,
E vo libr d’ar merhed yaouank, » emezañ,
« Da bep hini dibab e hoant », emezañ,
Hag ho-pezo eur martolod », emezañ,

Hag a chagrin n'ho-pezo ket, » emazañ.
(*Ano kaner ebed*)

Sonig amourusted

Pa edon en ma studi, o kontempli ar bed,
Me a remerkas eur poent a drouble ma spered ;

Seblantoud a ree din he hleved o parlant,
Ma mestrez, gand eur vouez a oa melkoniant.

Na pa ve ma mestrez o kanañ eur chañson
An hekleo er menez a repete an ton ;

Ar pesked euz ar mor 'n em rejouise,
Hag a r vartoloded war ar pon t a dañse.

Ar rehel, er menez, dre 'n hanter a ranne,
O kleved he mouez, hag o weled he hened.

Pa daolan ma daoulagad da gontempli ma mestrez,
Me a zeblant din gweled rouanez an oll verhed.

He daouarn a zo mesket gand ar ruz hag ar gwenn,
He daoulagad 'zo brilliant evel diou steredenn ;

He dioujod a zo ruz hag a denn d'an natur,
He muzellou a zo dous evel ar mel pur.

« Deboñjour deoh, ma mestrez, diwar-bennou ma daoulin,
Ho pennoz a houlenan ‘vid mond da gapusin ;

Ho pennoz a houlenan da vond rekollez,
Da gouent Sant-Frañsez, er gêr a Vontroulez.

« O ! rekollisted a-walh a zo en Sant-Frañsez,
Ha beleien a-walh a zo en Montroulez. »

« Beleien a-walh ‘zo en partoud dre ar vro,
Eurejet d’an neb ho kar, ha Doue ho karo.

Mar dit da Rekolled, da gouent Sant-Frañsez,
Me ‘yelo d’ar Halvar, ‘vid beza leanez. »

Ahane ni a glev kleier or houentchou,
Eno ni gano da Doue melodiou.

Eno ni a gano, gand ar vouez uhella :
Ar Gloria in excelsis, ha Salve, Regina !

(Kanet gand Marian Ar Braz, kemenerez en Plougerne, skrivet gand L. Sauvé, miz Eost 1871)

Fañch Colleter

Mar plijganeoh, e selaoufet
Eur zonig koant a zo savet,
Trambouriretta, lamptoumira !
I rei tra la, trala la la.

Eur zonig koant a zo savet,
Da Fañch Colleter eh e' greet ;

'Zo eet da Zant-Jann d'an overn,
Hep santoud na poan ang anken.

Da bedi Sant-Jann benniget
D'ober eur burzud 'n e andred.

« Na, aotrou Sant-Jann benniget,
C'hwi 'rafe 'r burzud em andred ?

C'hwi 'rofe din hardiegez
Da vond da weled ma mestrez ?

« Ha demad deoh, ma mestrez ker ? »
« Ha deoh », 'mezi, « Fañch Colleter ! »

« Pa 'm-eus bet an hardiegez
Da dond d'ho kweled, ma mestrez. »

Ha koulskoude, 'zo din laret
N'am-eus nemed amzer gollet. »

« An hini 'n-eus laret deoh se
A ouie tost d'ar wirione'...

Bihan eo krosenn an nadoe'
Da veva gwreg ha bugale ! »

« Ma mestrez, na laret ket se :

Pemp gwenneg bemdez me am-be'.

Bremañ, p'arruo 'n amzer vad,
'Mo eur gwenneg en tu-hont d'am zad. »

« Penaoz 'h hallfe c'hoarvezoud se ?
Kenkoulz kemener eo ha te. »

« Ma mestrez, roet koñje din,
Ma 'h in bremañ da ambarki.

Da ambarki war vatimant
Da vond d'ar Spagn pe d'a Holland ? »

« Fañchig, me a ro koñje dah,
D'ambarki pa blijo ganah.

Pa retornfah tanfoeltr biken,
Fañchig, me ne ouelin takenn.
(*Marharid Fulub*)

Eur gêrig wenn, 'traoñ ar menez

Er gêrig wenn, 'n traoñ ar menez,
Trei tra la la la diralalairien ?
Emañ ma dous, m harantez.

Emañ ma dous, emañ ma c'hoant,
Trei tra la la la diralalairien ?
Emañ ma oll kontatamant.

A-barz an noz me he gwelo,
Pe ma halon a ranno.

Ma halon n'eo ket rannet,
Ma dousig koant am-eus gwelet.

Hanter-kant nozvez ez on bet
En toull he dor, ne ouie ket ;

Ar glao, an avel ma fouetad
Ken a zivere ma dillad.

Ne deu netra d'am hoñsoli
'Med an halenn euz he gwele ;

'Med an halenn euz he gwele,
A deu dre doullig analhwe'.

Tri re botou am-eus uzet,
He digarez ne ouien ket ;

Ar bevare 'm-eus komañset,
He digarez ne ouazon ket ;

Pemp re, siwaz ! pa vo kontet,
He digarez ne ouzon ket

« M'eo ma digarez a fell deoh,
Nan eo ket me hen kuzo deoh :

Tr i-hant 'zo a bep tu d'am zi,

Choazet-hu hini pe hini.

Choazet ‘n hini ‘garfet ane’,
Ho kaso pell euz al leh-se.

Gwell eo karantez, pa blich din,
Eged madou na fell ket din ;

Madou a deu, madou eh a,
Madou ‘n zervijont da ne tra ;

Madou ah a, ‘n giz per melen,
Karantez ‘bad da virviken ;

Gwell eo karantez, leiz an dorn,
’Ged aour hag arhant leiz ar forn.
(Kanet gand Conain, mevel, en Uhelgoad, 1872.

Pa oan war dosenn Runfaou

Na, Pa oan war dosenn Runfaou, tra la la la la,
Me ‘weled ma mestrez eno

Me’weled eh ee david dour, tra la la la la !
Ha me o vond d’he sikour.

Ha me o houlenn diganti, tra la la la la,
« Merhig, ha c’hwi hoh-eus dimi ?

Hag hi oh ober eur zouch d'he skoaz, tra la la la la,
O lared in : tra la la la la !

« Tavet, merhig, ha mar euret, tra la la la la !
Braoa daou 'vo en Sant-Malo. »

« Ni 'vo on-daou priedou, tra la la la la !
Ni a vo on-daou dimezet.

Ni 'vo on-daou priedou, tra la la la la !
Braoa daou 'vo en Sant-Malo.

Bet er skol gand eur beleg, tra la la la la !
Etre Gwengamp ha Sant-Brieg ;

Etre Gwengamp ha Sant-Brie, tra la la la la !
Na, evid deski ar galleg.

Nemed e borbant a oa toull, tra la la la la !
Ma kouezas e halleg er poull.

Kaer en-devoa toui Doue, tra la la la la !
Mez Breton e oa koulskoude...

An hini e-neus greet ar zon, tra la la la la !
A zo o chom e Lannuon !

En Lannuon, e penn ar hohu, tra la la la la !
E no e kavfet, tu pe du.
(Ano oberour ebed el leor orin)

Pa dremenan dor ho jardin

Pa dremenan dor ho jardin

Na, me a zant c'hwez an turkantin.

An turkantin, al lavand, hag ar gouler, gouler = goularz.

Ma mestrez koant, roit-hu din eur bouked.

Na, me am-eus eun ti koant hag eul liorz.`

Hag eur vilin dour ez eus en toull ma forz.

Na, me am-eus hag eun ti hag eur houldri.

Nemed eur plah koant na vank ket bremañ din.

« Mar e' eur plahig koant eo a faot deoh,

Klasket eun all, me nan on ket diouzoh.

Gand ma Doue ouzin-me a zo dalhet

Euz a goantiz hag ivez euz ar hened :

« Nann, na oh ket gand ma Doue bet privet

Nag a goantiz, na kennebeud a gened.

C'hwi, ma mestrez, 'zo eur femeulenn charman,

A oar lakaad, lakaad, ma spered kontant.

Arsa eta, ma mestrez, da vihanna,

Roit-hu din eur pok a-raog kimiada ! »

« Dalet, dalet ma dorn, ha kimiadet.

Rag evid sur d'am bizaj n'bokfet ket. » **n'bokfet ket : doare all** : Rag evid sur na bokfet ket d'am bizaj.
Achu eh eo amzer ar vignonaj.

« Na, ma Doue ! petra 'ya am-eus-me greet,
Na, mar oh-hu ouzin-me ker braz fachel ? »

« Me a werzo, 'werzo ma dantelezou,
Ha ma hroaz aour, hag ivez ma rubanou.,

Ha 'n em lakaad, lakaad da bedi Doue,
Hag eh aio, 'h aio d'ar gouent gante. »

« Na, mar et-hu, ma mestrez, d'ar gouent,
Me ah aio eno da veleg yaouank. »

« O kleved ho mouez, me a vezo raviset,
'Vid p'am-bije hoh eurejet.

Na, piou bennag hag a zo war an douar
A geemnt n'o laket evid kaoud e bar,

N'eus ken d'ober evel ar re-ze,
E vo eun deiz kurunet e-barz an eur ! »
(*Jannig Morvan. Rospez*).

An ale rozmani

« Demad, deoh-hu, ma dousig koant ! »

« Ha deoh ivez, kloareg yaouank ! »

« Na, setu me deut d'ho kweled,
Mar h'ho karjen na vijen ket. »

« Na, mar karet, karet bepred,
Mar 'mañ amañ 'n hini garet. »

« En esperañs e vevan :
Emañ amañ 'n hini garan.

Pa dremenis an nor vihan,
C'hwi a gane hag a ree tan ;

C'hwi a gane hag a ree tan,
'Vid ma hleved ne reeh ket van. »

« Mar karjeh, c'hwi beza laret,
An nor deoh me 'm-boa digoret. »

« Me 'm-eus eun ti hag eul liorz,
Eur bern keuneud en toull ma forz ;

Stank ha feunteun am-eus ive',
Med eur plah koant n'faot ken din-me. »

« Mar de' eur plah koant a faot deoh,
'Vidon-me n'on ket evidoh :

Me a zo gand Doue privet,
A goantiri hag a gened ;

Me a zo privet gand Doue
Dimeuz an eil hag egile. »

« Ma n'hoh ket gand Doue privet
A goantiri hag a gened :

C'hwi hoh-eus eur vizaj ardant,
C'hwi 'zo ivez d'am zantimant. »

« Ne zaan deiz deuz ma gwele.
N'douchan 'r bouzellad gwiniz leve,

Gwiniz leve deuz ar haerrañ,
Pigell na korbon n'eus ennañ. »

« Klasket gwiniz deuz ar haerrañ,
Pigell pe gorbon 'vo ennañ ;

Pigell pe gorbon 'vo ennañ,
En hoh hini 'vid ar muiañ. »

« Tri re votou am-eus uzet,
Ma dousig, o tond d'he kweled ;

Laket ober 'r bevar re,
Ha c'hoaz n'ouzon ket ho toare. »

« Pa vet skuiz oh uza botou,
Deut war soudennou ho loerou ;

Peotramant chomet er gêr,

Ha ne gollfet hoh amzer. »

Entre ho ti ha ma hini
‘Zo eun ale a rozmani :

An tu diouzoh ‘zo gweñvet,
An tu diouzin fleuriset ;

Pez a diskouez n’am haret ket,
Ma dousig, ha ma dilezet.

Me ‘m-boia roet deoh eur gontell goant,
’Samblez gand eur walenn arhant. »

« Ho kontell ‘zo uzet pell ‘zo,
O peilled per hag avalo’.

Mar ‘πoa roet din gwalennou,
Ma ‘m-boia roet deoh monedou ;

Me ‘m-boia roet deoh eur yalh sei’,
E oa enni leun a voned. »

« Degaset ma moned d’ar gêr,
Ha dalet ho kwalenn, gaoudiser !

(Kerarborn. 1848)

Me n’vin na beleg na manah
(Son kloareg)

Entre an dachenn hag ar prad,
A zo eur pont, me ‘oar ervad.

Ha na ‘n-eus den ‘id hen tremen,
Na, gand eur bagad skolaerien...

Na d’a overenn-bred pa han,
Pater nag *ave* na laran

Nemed selled dreist beg beg ma skoa’
Eur plahig a ra ma oll joa.

Me ‘wel ma dous ‘n kreiz an iliz,
Ken kaer hag aour pe fleudelis ;

Eur hoof batist ‘zo war he fenn,
‘Zo koustet seiz skoed ar walenn ;

Eur hoof bihan ‘zo dindannañ,
Dantelezet euz ar haerrañ.

Kotillonenn ‘zo dindanni,
Ha daou vord arhant warnezi ;

Eur robenn ruz, bet an douar ; bet ; beteg
A-greiz ma halon, me he har !

« Dalet arhant en ho kodell,
Hag et d’ar skol da Landreger ;

Hag et d’ar skol da Landreger :

Bezef beleg 'raog dond d'ar gêr.

Miret hoh-eus arhant en ho yalh !
Me n'vin na beleg na manah.

Taolet ma levriou 'barz an tan,
Pe o roet d'am breur bihan ;

Pe o roet d'an neb a garfet,
Rag 'vid beleg me ne vin ket !

Me n'vin na beleg na manah
Ma halon a houlen eur plah ;

Eur plahig koant euz a Gerneo,
Glaz he lagad, melen he bleo ;

Ha mar n'am-be ket anezi,
Preparet ma hroaz-nouenn din !
(Jan-Yvon Ar Maillot, Priel).

An evnig rouz

Me 'zo eun den yaouank ; 'vidon, n'on ket galant,
Me 'oar skrivañ ha lenn, gonid aour hag arhant ;
Ha me disklêrio deoh, ken vo fin d'am fropos,
An neb a choaz mestrez na gousk na deiz na noz.

Me 'm-eus choazet unan 'zo kaerroh 'vid al loar,

Brillantoh ‘vid an heol pa bar war an douar ;
Brillantoh ‘vid an heol pa bar war ar bed ;
Rannañ ‘ray ma halon, mar ne ro din remed.

Me am-eus diou vestrez, hañvel ouz diou rozenn,
Unan ane’ ‘zo ruz, unan all a zo gwenn ;
An hini wenn ane’ ‘zo ‘n jardin ar hreizteiz :
Aon ‘m-eus na weñvo, p’arruo ‘n amzer greñv.

An hini ruz ane’ ‘zo eur plah kaer ha koant,
He-deus ma raviset gand he sellou charmant.
Pa vije kement den ‘zo ‘r bed o lared din
‘Vije gaoudiserez, n’ vijen ket evid kredi.

Med bremañ, me a gred dre wir eksperiañ :
Adieu, ma harantez ! adieu, ma esperañs !

Me ‘m-eus eun evnig rouz, krennet e ziou askell,
A deu beb noz, beb noz, war gornig ma mantell ;
Ha nan eus eur noz n’hen klevan o kanañ :
Kalonig ma mestrez a zo hañvel outañ.

‘N deiz all da deg eur noz, pa oan eet em gwele,
Kousket ganin eun hun, me am-boe ; eun huñvre ;
Kousket ganin eun hun, me am-boe ; eun huñvre,
‘Oa ma muiañ karet ganin ouz ma hoste’.

Allaz ! pa zivunis, ha gweled ne oa ket,
Me o komañs gouelañ ‘vel eun dianked ;
Me o komañs gouelañ evel eun oan bihan
A vez laosket el lann, dilezet gand e vamm.

Eh an c'hoaz eur wech beteg ti ma mestrez,
Ha pa gollfen ma foan, greet am-eus aliez ;
Ha pa gollfen ma foan, aliez am-eus greet ;
An oll a lavar din am-eus amzer gollet.

« Dimeuz a larfet din, me yey da studiañ,
Ha birviken jamez d'ar gêr ne retornan ;
Dimeuz a larfet din, me 'yelo d'ar studi,
Ha birviken jamez d'ar gêr ne retornn. »

« Et 'ta ma zevijer, et-hu c'hoaz d'ar studi,
Eur bloavezig pe daou, pe d'an nebeuta tri,
Ken am-bo achuet ma femp bloaz warn-ugent :
Neuze m'hoh eurejo, hep koñje ma herent.

(Kerarborn. 1847).

Evning Sant-Nikolaz

Tostaet, tud yaouank, hag e klevfet kanañ
Eur zon divertisant 'zo savet er bloaz-mañ ;

'Zo greet d'eun den yaouank a eskopti Gwened,
Gand an nevez-amzer a zo bet glaharet.

Eh an c'hoaz eur wech bete ti ma mestrez,
Na, pa gollfen ma foan, greet am-eus aliez.

Dimeuz ar prpoziou a houlennfom bremañ,

E rankfom ‘n em guitaad ha ‘n em dispartizañ.

« Salud deoh, ma mestrez, gand gwir umilite,
Ennoh eh esperan, koulz en noz ‘vel en de’.

En defaot ne hellan goud sklêr ar wirione’,
Ennoh e koñfian, dre wir umilite.

« O ya ! ma zervijer, n’ho-pet douetañs ebed
Rag ho karoud a ran gand eur galon barfet.

Kentoh ‘vanko ar glao da doned da hlebiañ,
An evnigou er gwez da doned da ganañ.

« Arsa ‘ta, ma mestrez, roethu din ma hoñje,
Pa ne ven permetet da derhel amitie. »

« O ya !, ma zervijer, me ‘ray deoh ma hoñje,
Gand ar goñdision ma retornfet arre,

Gand ar goñdision arre ma retornfet,
N’am-eus ket meritet beza abañdonet.

Pa oan eet d’am gwele eun nebeud da repoz,
Me’gred ‘oa tremenet an eur a hanternoz.

Me kleved eun evnig fredoni eur chañson,
War vordig ar rivier, damdoustig d’an dour don.

Ha me hag o sevel war vordig ma gwele,
Ha selaou an evnig glaz, an hini ‘gane gê. an hini : pehini, er skrid orin.

Ha ma lare an evnig, ken koantig dre e yez :
« Setu, ma zervijer ker, glaharet da vestrez.

Setu, ma migon ker, glaharet da vestrez ;
Ar rest euz he deiziou, ‘vo en tristidigez.

Ar rest euz he deiziou, ‘vo en tristidigez.
Ne ra ‘med skuill daerou gand glahar hag enkrez.

Beza zo deuz he lignez o-deveus fantazi
‘Eneb d’he bolontez doned d’he dimezi ;

Tud hag a zo dezi serten kar aliet,
Greet am-eus ma fosubl, me nan on kirieg.

« Evnig Sant Nikolaz, te ‘zo mad em andred,
Kerz ‘vidon ‘n he bete, ma fosubl am-eus greet.

Mar ‘h e’ eet da gousked, antre pront en he hambr,
Ha ro dezi ma lizer heb ober kompliment. »

Mond a ra an evnig neuze iñkontinant
Da brezanti ‘l lizer d’am mestrez en he hambr.

Da brezanti dezi ma lizer kachedet,
An hini a oa gantañ dre galz a boan nijet. An hini : pehini,er skrid orin.

Ma mestrez a oa fur, hen lenne dre douster ;
An dour deuz he daoulagad a hlebie ar paper.

O vond da goñsideri touchanta propoziou

Am-boa-me merket dezi e-barz en berr gomzou.

Retorn a ra an evnig evid ma hoñsoliñ,
Lizer gantañ 'n e veg da degas respont din.

Pa resevis he lizer, ma halon a dripe,
Evel eun oanig bihan en heol, da viz Mae.

(Kerarborn. 1848)

Notenn el leor orin : Les paysans bretons appellent le Martin-pêcheur l'oiseau de Saint Nikolaz.

Ar verjerenn hag an denjentil

Eur verjerenn yaouank o vired he deñved,
Hag eun denjentil yaouank on-eus i rankoñtret.
Eñ 'n-eus goulet digantihag e roje he grad
Da vond gantañ eun nozvez d'eur gambr, e ti e dud.

« A ! salv ho kras », emezi, « me ne roin ket ma grad
Da vond ganeoh eun nozvez d'eur gambr, en ti ho tad.
Ho stad hag ho kalite 'verit kaoud re uhel :
C'hwi a zo eun denjentil, a vank deoh dimezell.. »

« N'eo ket gand dimezelled emañ ma fantazi ;
Ganeoh-hu eh e', berjerenn, mar karet ma hredi.
Mar karet dond eun nozvez ganin-me da gousked,
Me ho kraio dimezell, hag itron mar karet.

« N'e' ket ma hondision beza anvet itron :
Eur verjerennig yaouank e' ma hondision,

Eur verjerennig youank en servij eun ti mad.
Bennoz Doue deoh, aotrou, hag ho trugarekaad ! »

« Sod ho kavan, berjerenn, mar n' gemeret arhant,
Deut-hu ganin-me d'ar stal da choaz akoutramant,
Eul lostenn violet, hag eun all iñkarnal ;
Dre ma feiz, berjerennig, c 'hwi 'vo brao da vragal.

Eur mañcjgou taffetas 'po da lakaad outi :
Dre ma feiz, ar verjerenn, c'hwi 'vo brao da zimi. da zimi : da zimezi.

« Miret c'hwi ha tammezou d'an neb o goulenno ;
Me 'zo gwell ganin lien da lakaad war ma zro :
Rag me a wiskfe kentoh eur vroz lien balin,
Kent 'wiskfen ho tammezou hag ho mezeriou fin. »

« Hirie e ra eun devez diimeuz a domnder braz :
Deut-hu ganin, berjerenn, dindan eur bodig glaz ;
Eno me diskouezo deoh eun darn ma "action",
Ha goude ni 'ray on-daou bouked a wir galon. »

« Eun Doue 'zo 'barz an neñv hag on gwel hag on hlev,
Na ouezfem peleh moned evid kuzed outañ.
'Pad eur momedig amzer on-bez kontatamant,
Ha goude on-bez on-daou kalz a aflijamant. »

« Me 'wel an noz o troublañ, an heol oh izellad.
Kenavezo, berjerenn, pa nan on ket d'ho krad ! »
« Kenaezo deoh, aotrou, hag ho trugarekaad !
Doue da rei dim on-daou peb a avañtur vad !

(*Kerarborn. 1848*) **Notenn el leor orin** : Le souhait de bonne aventure est, en Bretagne, un souhait de prochain mariage.

Mab ar roue hag ar verjerennig

En kreh, en traoñ, gand ar hoajo' (*diou wech*)

E oa eur vejerenn eno,
Si bon, la jolie bergère,
Si bon la belle jolie !

Kana a ra ken brao, ken dous !
Mouez eun dimezellig he deus !
Mab ar oue a lavare :
« Dibret-hu din ma hinkane ;
Dibret-hu din ma hinkane,
Ma' in d'ar hoajou da vale ! »

« Berjerenn, kanet eur chañson,
An hini ganeoh bremazon. »
« Allaz ! ne hallan mui kanañ,
Gand ar heuz d'am breur yaouankañ !
Gand ar heun d'am breur yaouankañ
'Zo war ar mor o navigañ.

Na, mar errufe d'am breur mervel,
Me 've priñsez Vreiz-Izel.
Me a dougfe an dantelez,
Kerkent ha me 've priñsez.
Me a dougfe frizetennou,
Aour hag arhant 'n em godellou !

(Marharid Gaennes, Bear, miz Gwengolo 1888)

‘Tre Gwirgeneg ha Gwirgenag

‘Tre Gwirgeneg ha Gwirgenag, **Notenn el leor orin** : noms de lieu imaginaires.

‘M-eus eur vestrez eun tu bennag :

He dioujod ‘zo kaer ‘vel an deiz ;’

He far ne gavfeh ket en Breiz ;

Sonn eo ‘n he sav ‘vel eur blantenn,
A-greiz ma halon he haren.

« Ma dousig, ho pedi a ran,
A-greiz ar galon a dougan,

Da gaoud evidon “amitié“,
Dreist an eil mignon d’egile. »

« Penaoz birviken ober se ?
Kaoud evidoh “amitié“ ?

N’am-eus ennoh eun neb fiziañs,
En neb feson, neb asurañs. »

« Roit-hu din alhwez ho chardin,
D’ober eur bouked louzou fin ;

D’ober eur bouked louzou fin
A lavant hag a durkantin. »

« Ma rofen deoh ma alhwez,
‘Kasfeh ganeoh ma bouked.

‘Kasfeh ganeoh ma boukedo’,
‘H afeh gante e-mêz ar vro. »

« Ha pa guitafem on hanton,
N’in ket da Bariz pe da Rom. »

« Biken ma bro ne guitais
‘Balamour d’ar paotr a garis ;

Nann, den yaouank, ha kredit se,
‘Balamour deoh n’ rin ket ive ! »

« Me ‘h a bremañ d’ober al lez,
Pell euz ar gêr, d’eur bennherez.

Honnez he-deus aour hag arhant,
Ha ‘lakay ma halon kontant.

Enezenn Sant-Malo

Na, ma ouijen kanañ ‘vel ma’h oun kompozi,
Me ‘gompozje eur zonig ‘vije d’am fantazi.

Me ‘gom[^]zje eur zonig, ha ne vijen ket pell,
Da daou den deuz ar hontre, en em gare fidel.

Pa vez karantez barfet amañ entre daou den,
Joauz ‘vent ‘vel eun eostig o kanañ ‘n eun drezenn.

Ha goude bezañ karet, ha laket o fiziañs,
Ve glaharet o halon, mar na ve rekompañs.

« C’hwi, ‘mezañ, ma mestrezig, ‘zo kirieg d’am zourmant,
Ganeoh emañ ma dezign, ha deoh-c’hwi am-eus c’hoant. dezign : mennoz

Ganeoh emañ ma dezign, ha deoh-c’hwi am-eus c’hoant.
C’hwi hoh-eus iñgratiri ‘n andred ma zantimant. »

« Tavet, ma zervijer, na lavaret ket se,
Ha kement ha deziret ‘karfen eh arrufe.

Ma lignez ‘oa kontrol d’ar pezh a hoantaet,
Evid ahann a dri bloaz, ma mignon, n’am po ket. »

« Tri bloaz ‘zo kalz ha nebeud a amzer da dremen...
An hini ‘vez o hortoz a ga hir an termen.

Gwellañ ma ouezfem da ober ‘ve en em dispartia,
‘Vid beza nêt a gaozou, da hortoz an tri bloaz.

Rag ma chomfem er vr o-mañ on-daou d’en em gared,
‘Teufe an dud da lared e vefem mignoned.

Me ‘yelo da Zant-Malo, leh zo eun enezenn,
E-barz en-kreiz ar mor don, dispoz d’ar yenienn.

‘Leh n’am-bo nep plijadur ha nep kontatanmant,
Nemed ar glao, an avel, hag a bep sort tourmant. »

« Posubl ‘vez, ma zervijer, ‘ve ‘balamour din-me
Em lakafeh ‘n eun dañjer ‘n eun tourmant er giz-se.

Ma oll vadou en ańtie, ha c’hoaz nan int ket din,
N’int kap da baeañ ar boan souffret ‘balamour din. »

« Ho feson vad, ma mestrez, ‘zo капab d’am faea,
Gand ma hellin o haved, ne houlenan netra. »

Ar zon-mañ a zo savet gand eur hloareg yaouank ;
Me ho ped, hen ekskuzet, na oa ket c’hoaz savant ;

Doue ne ro ket d’an oll, pep hini e houlen ;
Kement eh a d’ar studi na vent ket beleien.

Hemañ ‘ zo ‘r hloareg yaouank o retorn d’e ganton,
Hag a vag berr an amzer, nag o kanañ eur zon.

(Claude, e Keranborn, miz c’hwevrer 1849)

Sekrejou ar hloareg

Bemnoz, bemnoz, ‘barz ma gwele pa’h an,
E-leh kousked, nemed gouela na ran ;

E-leh kousked, gouela na ran,
Pa deu soñj din deuz an hini ‘garan.

Me ‘ya bemdez da forest Koad-ar-mour,
En esperañs d’ho kweled ‘kerhad dour.

Pa ho kwelan o tond a-dreuz ar hoajou,
War an deliou me laka ma zekrejou.

« D’eun dra dister e kontet ho sekrejou,
Ma o hontet d’an deliou ‘barz ar hoajou.

Pa zeuy ar glao, an avel, an tourmant,
Setu kollet ho sekrejou, den yaouank.

Gwelloh ‘vefe o skriva ‘n em halon,
Eno ‘chomfent, kloaregig, gr avet don.

(Vikantan Guillou, Gwerleskin, 1888)

Kloareg Montroulez

Eur hloaregig bihan euz a gêr Montroulez
A zo deut d’ar vro-mañ evid choaz eur vestrez ;

Med choazet ‘n-eus unan, pellig demeuz e i ;
Eur marhmad ‘ranko kaoud ‘vid mond d’he saludi.

Ar hloaregig a lare, p'arrue 'tal an nor :
« Sao a leh-se, minorez, da zigeri da zor.

Sao a leh-se, minorez, da zigeri da zor.
Emañ da vuia-karet amañ o houl digor. »

« Petra 'zo aze, 'mezi, d'ar houlz-mañ euz an noz,
Pa dle peb den a-feson beza eet da repoz ?

Petra 'zo aze, 'mezi, keid 'mañ a-raog an de' ?
Ma vije den a-feson, e vije 'n e wele.

« Deut ganin, minorezig, deut-hu ganin d'am bro,
Me 'choazo deoh eun habit a gaerra danvez 'zo ?

Me 'choazo deoh dimeuz a zatin griz,
Ma laro tud ma bro 'm-bo bet merh eur markiz. »

« Me 'breno deoh eun habit dimeuz a zatin gwenn,
Ma laro tud ma bro 'm-bo bet eun dimezell »

« O ! salokras, emezi, me n'on ket eur baourez,
Me n'in ket ganeoh d'ho pro 'giz eur houriganez.

Ma 'ranko beza testou, beleg d'am eurejo ;
Neuze, kloaregig yaouank, me 'yel ganeoh d'ho pro ;

Ma 'ranko beza testou, beleg d'am eureji ;
Neuze, kloaregig yaouank, me 'yel ganeoh d'ho ti ;

Neuze 'vad, kloareg yaouank, me 'yel ganeoh d'ho ti,

Ha keid ma vin en buhez, oblijet deoh e vin.

(Kanet gand Marie-Jeanne Le Noan, Duod)

Annaig ar Fichant

Selaouet hag e klevfet, hag e klevfet kanañ,
ha bremañ,

Eur zonig enni a nevez kompozet er bloaz-mañ,
ha du-mañ ;

‘Zo greet da zaou den yaouank euz barrouz Moelou,
hag o-daou,

Dezir braz ‘zo ‘n o halon da veza priejou,
hag o-daou.

« Boñjour deoh, Anna ‘r Fichant, boñjour deoh a laran
ha bremañ :

« Peleh ‘mañ ho tad Juluan, pa n’hen gwelan o tommañ, »
ha bremañ ?

« ‘Mañ du-ze ‘n park al liorz, hag o voustellad ed,
me a gred ;

« Et-hu d’am goulenn digantañ, n’ viot ket refuzet,
me a gred. »

« Boñjour, Juluan ‘r Fichant, boñjour deoh a laran,
ha bremañ :

Koñje d’ho merh da zimi diganeoh a houlenan,
ha bremañ : »

« Ma merh n’ vo ket dimezet a-raog eur bloaz pe daou,
A ! inon ! inon : ?

Yaouankig mad ho kavan d’zevel tiegeziou,
hag ho-taou. »

A-barz eur pennad goude, ar plah ‘zo chomet klañv,
hañ ! hañ !

Mond ‘ra he zad Juluan da gaoud ar gwazig-mañ,
ha bremañ.

« Boñjour deoh, Erwan Riou,, boñjour deoh a laran,
ha bremañ.

‘Baoue diweza m’ho kwelis, ma merh ‘zo chomet klañv,
hañ ! hañ !

« Pa oan bet euz he goulenn, din-me n’he rojeh ket,
me a gred :

Hag it-hu bremañ en-dro, hag eun all ‘ta klasket,
mar karet. »

« Boñjour, ma merh Annaig, setu dim kalonad,

ma merh vad,

Goude bete Sant-Moelou gand Erwan o kouskad, kouskad : kusked.
ma merh vad.

(Kanet gand Marie-Anne Bouhiz)

Fantig Bourdel

Fantig Bourdel, ar plahig koant,
‘Zo eet da varkizez da Werand.

Fantig Bourdel a voñjoure,
‘Barz en Gwerand, pa arrue :

« Demad ha joa ‘barz an ti-mañ,
Markiz Gwerand, peleh emañ ? »

« ‘Barz en Gwerand, dindan ar zal
A zo eur feunteun dour klouar.

‘Zo outi eur skudell arhant,
Evid deboch ar merhed koant... deboch : galleg.

An dro d’ar hastell he-deus greet,
‘N tal ar feunteun ‘he’ degouezet ;

‘N tal ar feunteun ‘he’ degouezet,
Ar skudell arhant ‘deus kavet ;

Ar skudell arhant ‘deus kavet,
Ha leiz a dour he-deus evet.

Fantig Bourdel a lavare
D’an aotrou markiz, deuz ar beure :

« Aotrou markiz, mar am haret,
D’am degas d’ar gêr e teufet. »

An aotrou markiz a lavare
D’e baotr marchosi, ha neuze :

« Ekipet din ma harroñs kloz,
Ma ‘h in da Vontroulez fenoz. »

Pa oa o tiskenn ru Minieg,
E oe ar harroñs digoret ;

E oe ar harroñs digoret,
‘Vid vijent gand an oll gwelet.

ha ma lavare paotred kêr :
« Arru e’ ‘r varkizez er gêr. »

Fantig Bourdel a lavare
D’an aotrou markiz en deiz-se :

« Prent din eun davañjer hlaz,
‘Vid ma raio an dud din plas.

Pemp-kant skoed arhant he-deus bet,

'Vid mezur he mab, pa vo ganet.

« Tavet, Fantig, na ouelet ket,
Me 'deuy a-wechou d'ho kweled... »
(Kanet gand eun nezerez a Blegad-Gwerand).

Margodig

O retorn deuz Sant-Yann-ar-Biz,
Deoh, Margodig, e prometis

Birviken, jamez, feumeulenn,
'Medoh, Margod, ne eurejfen.

« Salokras, aotrou, trugare' !
N'veritan ket an enor-ze,

C'hwi a zo mab eur hoñseiller,
Me a zo merh eur jardiner. »

« 'Vidon d'veza mab a di braz,
Margodig, me n' ran ket a gas, a gas : galleg : doare ebed.

Gand ma hallin-me beza gwell
Euz ho karantez 'raog mervel. »

« Ma harantez, keid ma vevin,
'Vid se, aotrou, hoh asurin.

Se, aotrou, hoh asuriñ ‘rin,
Med en ano da dimiñ... dimiñ : dimezi.

« Margodig, din-me laveret,
Petra ‘zo kaoz n’am haret ket ?

Petra ‘zo kaoz n’am haret ket ?
Me ‘m-eus madou, c’hwi n’hoh-eus ket. »

« Hag ho-pe madou, ‘mezi, aotro’,
Me ‘m-eus kened, hag o dalvo ;

Hag a dalv muioh ma hened
‘Vid keemnt mad hoh-eus er bed.

‘Vidon da veza dister,
Ha beza merh eur jardiner,

Me ‘oar lenn, skrivañ war baper,
Goude ma oar mab eur hoñseiller. »

« Margod, Margod, ma dousig koant,
C’hwi ‘deufe ganin-me d’am hambr ?

C’hwi ‘deufe ganin-me d’am hambr ?
Ha pemp-kant skoed m’ho ray kontant. »

« Miret, aotrou, ho pemp-kant skoed,
Pe roit int d’an neb ‘garfet ;

Pe roit int d’an neb ‘garfet,

‘Vidon me n’o goulennan ket. »

« Margodig, lavaret-hu din,
C’hwi ‘deufe ganin d’am zi ?

C’hwi ‘deufe ganin d’am zi ?
Me ‘vevfe ahanoh dizoursi ;

Ha me ho kwisko en gwage,
Hag en pourpr hag en kadrine.

gwage, kadrine : **notenn el leor orin** : tissus anciennement usités et dont je ne connais pas les noms en français.

Ar gwage, aotrou, ‘zo d’an iliz,
Hag pourpr a zo d’ar bourhiz,

D’an dudjentil ar hadrine ;
Me ne houlennan nikun ane’.

Tamm diaoul hini deuz ma ligne’
N’e-neus bet deg skoed a leve ;

N’e-neus bet deg skoed a leve,
Me n’ouzon ket ar hontjou-ze.

« P’in d’ho koulenn, Margod, d’ho ti,
Na ret ket a wall-respont din,

Med roet din eur respont vad,
‘Vel ma roas ho mamm d’ho tad ! »

« O ! euz ar goulenn a rafet
Aotrou, e vefet respontet ;

Rag, mar goulennet agreabl,
C'hwi 'vo respontet faorabl ;

Ha mar goulennet dizonest
Ho komplimant finiso prest. »

II

« Margodig, lavaret-hu din,
Bremañ pa 'zo oh dimezet din ;

Bremañ pa 'zo oh dimezet din,
Ha c'hwi am har dreist pep hini ?

« O ! ya sur, ho kared 'ran-me
'Vel m'am-bije kened, leve ;

Mar vijeh er prizon laket,
Endan tri alhwez rañfermet,

Me 'angajfe ma oll leve
Evid ho tennañ ahane.

(Marharid Fulup.1872)

Pennherez Kernenon

Selaouet oll hag e klevfet
Eur zon 'zo nevez kompozet ;
Eur zonig nevez kompozet,

Da zaou zen yaouank ez eo greet.

An aotrou Rozar e houlenne

Dirizon la rie ! Dirizon la rie : ?

En Kernenon pa'z arrue :

« Dirizon la riere lon la dirizon ! »

« Demad ja joa 'bar an ti-ma',

Ar bennherez, peleh ema ? »

« Ema du-ze en bord ar ster

O titirañ he lien sklêr. » titirañ : astenn

« Pennherez, din-me laret

Peleh eo eet ho tomestiked ? »

« Eet int d'gas an ohen d'an dour,

Aotrou Rozar, et d'ho sikour. »

« N'eo ket evid दौरañ ohen

On deut hirie da Gernenon ;

Nemed evid ober al lez,

Mar oh-c'hwi kontant, pennherez.

« Aotrou Rozar, din-me laret

War ho troad oh deut d'am gweled ? »

« N'eus ket a gezeg e ti ho tad,

P'oh deut d'am gweled war ho troad ? »

« Pennherez, goapaad a ret,

En ti ma zad-me ‘zo kezeg :

Me am-eus eun inkane gwenn
Hag ouz eur brid arhant en e benn,

Alaouret korniou he diou lez,
‘Zo mad d’ho tougen, Pennherez. »

« N’eo ket war eun inkane gwenn,
’Ven-me douget d’an overenn.

‘N eur harroñs alaouret eh an,
Peder rod arhant dindannañ. »

« Pennherezig, gloruzez oh,
Komz a ra an dud ahanoh ; »

« Penaoz ‘komzfer ahanon-me
Perhenn pemp mil skoed a levez ? »

« Pennherezig, din-me, laret,
Peseurt leve eo a douchet ? »

« Eur boezell gwiniz, mil ha seiz,
A douch ma zad a Venez-Breiz.

Hag eur maout bemdez a Leon,
Ha na ‘n-eus bugel nemedon ;

Na ‘n-eus perhennrez er vro-me
A varcho eur paz a-raog on-me ;

Nemed hini a Gêrdudraoñ,
Mar gra eur paz, ne ray ket daou ;

Ha mar march daou, ne ray ket tri,
Rag me ‘varcho kerkent hag hi ;

Ha ma march tri, ne ray ket pevar,
Rag karget eo dezi he faner ;

Karget eo dezi he faner
Kontrol da hini eur merser :

Ar merser a zoug war e choug,
Ar bennherez a zoug a-raog.

Eur peizant diwar ar mêz
E-neus sammet ar bennherez.

(Kanet gand Madezell Annie, Ale an Noan)

Remed an amouros klañv

Klevet hoh-eus gand an dud fur
Eo mad korija an natur ;

Eo mad korija an natur,
Rei an amitié dre vuzur.

Biskoaz glao ‘n-eus greet na davje,
Avel greñv na diminue ;

Amitié domm entre daou den
Gand an amzer en em gav yen.

Gwell eo amitié ‘leiz an dorn,
‘Vid nan eo madou ‘leiz ar forn ;

Gand amitié ‘zo plijadur,
Ha gand madou tamalladur.

Kened ma mestrez a zo braz ;
Eun dioujod ruz, daoulagad glaz,

Hag eur genou ken direet direet : deseet.
Ma ra mil vad din he gweled.

Eun daoulagad ‘zo ‘n he fenn,
Ken sklêr ha dour en eur werenn ;

He zal ‘zo ‘vel eun hanter loar ;
En-kreiz ma halon me he har.

Evel eur graoñenn muskadez
Ez eo kalonig ma mestrez ;

Gand eur graoñenn a zo c’hwez vad,
Karantez merh ‘zo deread.

Pa vin klañv-fall war ma gwele,

Degaset ma dous ma bete, ma bete : beteg ahanon.

Ha mar na ro din ar yhed
N'am-eus ezomm a gen remed ;

Ma mestrez koant, pa arruo,
A bevar dra ma zoulajo.

Ma lemmo a boan a añvoui, añvoui : enoe.
A chagrin hag a velkoni.

(Kerarborn. 1848)

Son kloareg Pempoull

Entre kêrig Pempoull ha palez ar Roue,
Emañ an Duk a Oelo o sevel eun arme ;

Emañ an Duk a Oelo o sevel eun arme.
Me 'zo eur hloareg yaouank a lavar mond ive' ;

Pa oer er magnificat, e-barz ar gousperou,
Antren eur hloareg yaouank, gand e gamardou ;

Antren eur hloareg yaouank, en satin gwenn gwisket ;
Kalon ar verjerennig a oa rejouiset.

Hi 'tistrei en-dro, lared d'he hamaradez ker :
« Setu du-hont eur hloareg a eskopti Treger !

Setu du-hont eur hloareg a eskopti Treger !
Mar meritan an enor, e teuy d'am has d'ar gêr. »

P'oa achu ar magnificat, ivez ar gousperou,
Hi da zaludi 'r hloareg, e-barz en berr gomzou :

« Salud deoh, kloareg yaouank, ha d'ho kompagnonez ! »

« Ha deoh ivez, berjerenn, ha kamaradez !

« Ha pa valefen amañ seiz lev en-dro da gêr,
Me ne gavfen ket unan kapab d'am has d'ar gêr ;

Me ne gavfen ket unan kapab d'am has d'ar gêr
Nemedoh, kloareg yaouank, a deufe da ober. »

« Salokras, berjerennig, evid se ne rin ket,
Rag me a zo da Doue, gand ma zud, prometet ;

Rag me a zo da Doue, gand ma zud, prometet,
Hag obeisa deze, berjerenn, a zo red. »

« Na, n'oh ket beleget, kennebeud na oh sakr,
Ma hallet kas d'ho lignez eun digarez bennag.

Na, me ho raio noter pe prizer, ma keret ;
Ha pa goustfe pemp-kant skoed, arhant ne vanko ket. »

« Me a zo pell 'zo amzer o saludiñ merhed,
Biskoaz, o ! ken diaviz n'am-boa-me saludet.

Adieu deoh, bejerennig, ha d'ho kamaradez ! »

« Ha deoh ivez », ‘mezi, « kloareg, ha d’ho kompagnonez !
(*Intañvez Peutite. Kerborz. miz Eost 1888*)

Perrina Koad

Mar pli ganeoh e selaoufet
Eur zon ‘zo nevez kompozet.
Dig don ma dondenn !
ye, ye,
Dig don ma don de !

Eur zon ‘zo nevez kompozet,
D’eur plahig yaouank hi ‘zo greet.

D’eur plahig yaouank hi ‘zo greet,
Perrina Koad eh e’ anvet.

Perrina Koad sur a ouele,
Ne gavfe den he hoñsolje ;

Ne gavfe den he hoñsolje,
Nemed Terseg, hennez a ree.

« Tavet, Perrina, na ouelet ket,
Me ray ho timi pa garfet. » timi : timezi

Perrina Kod, deuz a Vulien,
Sklêrroh ‘vid dour en eur werenn,

Eun hinkin hlaz war he barlenn, hinkin : tavañjer

Eur merinos en he herhen. merinos : eur chalenn e mernos.

Eur harheañ aour en-dro d'he goug. Eur harheañ : eur holier.
Ha gand Terseg int paeet toud !

P'a Perrina en toullou kloz :
'Vez Terseg o sacha war he broz.

'Vez Terseg o sacha war he broz.
« Perrina, poent e' mond da repoz ! »

Deuz an Tour d'Auvergne 'vez gwelet
'Vond gantañ d'e gambr da gousked ;

Ha ma vez huchet war Derseg,
« Te, eh e' sur, kog ar merhed ! »

« Tavet Perrin, na ouelet ket,
Me hoh eurejo, pa garfet. »

Sed int dimezet hag eurejet,
Hag eet 'n eur gwele da gousked !

(Anna Dautot, Pederneq)

Plahig Lannuon

Sonig

E-barz en kêr Lannuon a zo eur plah yaouank
Hag he-deus tri amourus d'ar re he-deus c'hoant. re ; d'ar bere, er skrid orin.

Ar hentañ 'zo piker-mein, egile zo toer,
Egile zo keginer, da hemañ eo an afer.

Me am-eus roet dezi boutou diou wech gwriet.
Me a garje, koantennig, beza ganeoh kousket.

Deut-hu ganen-me, Monig, deut-hu ganen-me d'am zi,
N'ho-po netra da ober, nemed 'n em bourmeni.

M'ho lakay en eur gwele e-barz en-tal an tan,
Dindan tapisou boulouz, liñseliou lien moan.

Hag eun aval orañjez 'vo a bep korn dezañ,
Hag eur rosignol bihan war horre o kanañ.

Me ho lakay 'n eur gador e-barz en toull ma dor,
Leh ma welfet al listri o vragal war ar mor...

« Me 'wel arru al listri, hag i stignet en du.
Aotrou Doue ! ma Doue ! Intañvez ez on sur ! »

« Tavit, tavit, Monig,, tavit, na ouelit ket !
Ho pried a zo marv, 'zo marv ha douaret ;

Ho pried a zo marv, 'zo marv ha douaret

Dindan ar marchepied, en iliz an Drinded...

M'ho-eus c'hoant da gleved piou e-neus greet ar zon,
M'e' eun toer yaouank, euz a gêr Lannuon.

Ar basajerez Ar basajerez : ar vageerez
(*Gwez kenta*)

Eur bennherez yaouank euz ar gêr a Vontroulez
Na, war vordig an dour 'zo eet da basajerez ;

'Zo eet da basajerez, na, war vordig an aod,
Hag he-deus bet kavet eur vag a oa war flod.

Ma oa degouezetd'he had, eun deiz, eun den yaouank ;
Eñ 'doa en aboñdañs a aour hag a arhant :

« Lavaret din, plah yaouank, ha c'hwi a gemerfe
Eun den yaouank 'n ho pag, evid tremen aze ?...

« ... Plahig, plahig yaouank, bremañ din lavaret
Pegement e koustfe kaoud hoh amourusted ?

« Hanter-kant skoed », 'mezi, « o ! ya, en arhant gwenn,
Peotramant, mar karet, e-barz en aour melen. »

« Dalet ma valizenn, leun a aour hag arhant,
Kemeret ha miret ar pez raio ho c'hoant. »

Neuze, war ar mor don pa int bet degouezet,

Da hoari gand ar plah eh e' bet 'n em laket.

« Laosket, laosket », 'mezi, gand aon boud tamallet,
Amañ zo kalz a dud hag e vefem gwelet ! »

Ar basajerez

(Eilved gwez)

« M'ho salud, Izabellig, gand ho pagig vihan ?
Petra a rez-te aze war ar mor, da-unan ?
Da zellou ha da feson a gavan ken brilliant
Evel an heol benniget, pa bar er firmamant.
« Petra e' 'r homzou-ze ho-peus lavaret din
A ya bete ma halon d'ober nehamant din ?
Me 'zo eur vinorezig oajet a bemzeg vloa',
Hag em-eus kalz da diwall 'c'hoarzezfe din netra :
Diwevad e ven goude da zoned da ouela ;
An enor, pa vez kollet, n' gaver ken da brena.
« N'e' ket evid koll da enor ha da virjinite,
Izabellig, am-eus bet kemend a liberte ;
Ma'z e' 'vid goul diganit ha te a ve kontant
Da gemer eun den yaouank e-barz da vatimant ? »
« O ! ya, « 'mezi », den yaouank, tostet d'am batimant,
Ar homzou hoh-eus laret, m'o-deus rentet kontant.

Izabellig a lare, pa dostae d'he bro ,

« Me 'm-eus tapet eru pichon, n'oun ket hag e chomo : pichon = galleg

Me 'm-eus tapet eur pichone-barz ma batimant.

Hag a deu d'hen eulevi gand eur galon gontant.

(Louiz an Taleg. Menez-Bre. D'an 31 a viz Eost 1888)

An tri marheger

Disul vintin, pa zavis,
Tri marheger a rankoñtris ;

Tri marheger akoutret mad,
Daou 'oa war varh, unan war droad.

An daou war varh ma zremenias,
'N hini war droad ma zaludas ;

'N hini war droad ma zaludas,
Eur pok pe daou a houlenias.

« Kemerit daou, ha ma laosket. »
« Ma halon baour 'zo gonezet ;

« Ma halon baour 'zo gonezet
Gand eur plah koant 'm-eus rankoñtret.

Ma zad, ma mamm, o-deus madou
Evid ma has d'ar skolajou ;

D'ar skolajou, da Zant-Brieg,
'Vid ober diouzin eur beleg.

Evid beleg me ne vin ket ;

Gwell eo ganin beza krouget !

Gwell eo ganin beza krouget,
Gand eur gordenn triweh troated.

Gwell eoganin bea beuzet
'Barz ar mor don, triweh gourell ;

'Barz ar mor don, triweh gourell ,
'Leh ma vez tapet ar pesked.

Ha pa vent braz, e vent laket
D'ober chaous gwenn d'ar zoudarded.

Noz kenta ma overenn nevez,
Peder botez 'nd an ma gwele,

Peder botez dindan ar bank,
Ouz ma hostez eur plah koant ;

Ouz ma hostez eur plahig koant,
Me 'boko dezi pa 'mo c'hoant.

Ar hloareg fripon fripon : galleg.

Koantig eh e' ma mestrez, ha kaer evel an dour,
Luhi a ra he bizaj evel eur mezellour,
Ha me o houlenn outi, dre ma oa plahig koant,
Hag hi lojfe eun nozvez eur hloaregig yaouank.
Hi o lared din diskenn, diskenn ha dond en ti :

« Krediñ ‘ran a zo moyen evid ho repui. »
Ha me o vond ganti dindan eur bod spern-gwenn,
‘Benn ma teujem ahane, ‘m-oem troadet eur rozenn ; (*diou wech*)
Hag a zo padet outi ar spaz a nao miz krenn.

« Me ‘ha bremañ da Bariz, da boursa ma studi ;
‘N an Doue, minorezig, roit eun dra bennag din ! »
« Ha me ‘voned d’an armell, o rei dezañ kant skoed,
Eun dousenn mouchouerou, teir pe peder roched ; (*diou wech*)
Abaoe, ma daoulagad n’o-eus hañ ket gwelet.
Ne hallan mond da Bariz, ne hallan mond da Rom,
Dalhet on gand ar hloareg, er gêr a rankan chom ;
Ne hallan mond da Bariz, ne hallan mond nep tu.
Dalhet on gand ar hloareg da grañchad el ludu.

Pa oa ar vinorez oh ober ha hañvou,
‘Oa ar hloaregig ya er prenestr o selaou.
« Tavet, ma minorez, plahig a humor-vad,

Rag mar de’ bev ar bugel, amañ emañ e dad.
Kant skoed en penn ar havell d’hen lakaad huskellad,
Kotilloñ d’ar vagerez ha mezerenn d’ar mab. »

Mari

« Demad, Mari, ma mestrez, demad deoh a laran ;
Setu me deut d’ho kweled ‘vid ar wech diwezañ ;

Setu me deut d’ho kweled, hen nah ne hallan ket,
‘Vid ma vo laket an deiz vefom dimezet.

Deut-c'hwi ganin, ma mestrez, da gavoud ma ligne',
Ha me a yelo ivez ganeoh da gad ho re. »

« E-leal, ma zervijer, bet on kad ma ligne',
Hag o-deus laret din-me biken se na vije. »

« Deut-c'hwi ganin, ma mestrez, da vordig ar hoajo',
E leh ma vez an avel oh hija an delio' ;

E leh 'ma al lapoused o kanañ o fredon,
'Rejouisañ ma spered, ober gê ma halon.

Deut-c'hwi ganin, ma mestrez, da vor dig ar rivier,
Da vale war ar yeot glaz, 'vid tremen an amzer ; »

Da barlant war ar yeot glaz bet' an eur a greisteiz, bet' : beteg
Peotramant 'n ho jardin, dindan eur bod lore. »

« ... En deiz all, me 'oa mezo, da gouezañ war ru ;
Mamestrez a oa eno a zelle ouzin du ;

Ma mestrez a oa eno ma gweled o kouezañ.
« Kollet ganin ho kras-vad ! adieu deoh a laran. »

« Me a garje, ma mestrez, p'ho kwelis da gentañ,
'Vijen bet war ma gwele diou pe deir sizun klañv,

Kovezet, sakramantet, gand eur beleg nouet,
Ha gand se 'ta, ma mestrez, m'ho ped, ma honzolet. »

« Petra koñsolasion oufen-me da rei deoh,

‘Med ho kemer da bried ha bezañ fidel deoh ? »

« Mar ne veh ket fidelloh, en amzer da doned,
‘Vid nan oh bet, ma mestrez, en amzer dremenet !...

Sañsiplañ marhadourez a zo war an douar
Eo hini an dud yaouank, c’hwi, ma mestrez, hen goar :

« Ar hentañ bezañ tizet, an eil bezañ fiziet,
An derved, koll ar fortun, - diwallet, mar keret ! »

(Kerarborn. 1870)

M’am-bije bet kreion

M’am-bije bet kreion, pluenn, liou ha paper,
Me ‘gompozje eur zon, da dremen an amzer ;

Me ‘gompzjen eur zo din ha d’am mestrez koant,
‘Deus plantet em halon eur fleurenn a dourmant.

Ma a wel ma mestrez ‘n he jardin retiret,
Beuzet en he deliou, o planta tri boked ;

O planta tri boked euz ar haerra fleurio’,
D’ober he hurunenn, eun deiz a erruo ;

Hag o planta tri all euz a fleurioù neve’
‘Vid ober ma hini, na, da dri deiz goude.
Me a wel ma mestrez indan eul loreenn,

Imaj ar grusifi ganti en he herhenn,

Imaj ar grusifi ganti en he herhenn ;
Ober a ra din sin da voned 'n he hichenn.

« N'eo ket c'hwi, ma mestrez, ho-poa lavaret din :
Da demp bloaz warn-ugent 'teujeh d'am dimezi ?

Da demp bloaz warn-ugent 'teujeh d'am dimezi,
Ha pa grogjuh 'n ho c'hweh 'teujeh d'am eureji ? »

« Ma vijeh en Pariz prokurer pe noter,
'N deujet ket da zelled euz eur plah ken dister. »

« Ma vijen en Pariz, empereur pe roue,
Ha c'hw, ma mestrez koant, o klask bara bemde',

'T eufen d'hoh eureji gand eur wir garante', »
« Ma zad 'zo erru koz hag en kadusite en kadusite : prest da vervel.

Hag e vefent rouinet ma'h afen digante ; rouinet : rivinet.
N'eo ket 'timezfen 'eneb d'o bolante'.

« Na, ma mestrezig koant din-me 'ta lavaret,
Goude maro ho tad, na, da betra 'h efet . »

« M'am-bije bet madou, 'vel siwaz ! n'am-eus ket
E vije d'ar gouent e c'hoantefen moned . »

« Na, mar eo d'ar gouent e teziret moned,
Me ho kray leanez er gouent ma kerfet ;

Me o kray leanez indan eun habit wenn,
Hag a yel da veleg indan eur zoutanenn... »

Eh an c'hoaz eur wech bete ti ma mestrez,
Ha pa gollfen ma foan, greet em-eus aliez.

Bet on 'n ti ma mestrez, bete dor he halon,
N'am-eus kavet netra a goñsolation ;

Nemed eur galon drist hag en “captivité“
Na ve 'n ti ma mestrez, pa 'h an-me 'n he bete.

Koulskoude 'h hallan-me gand gwirion lavared
Am-eus bet greet al lez da fleurenn ar merhed ;

Am-eus greet al lez, heb miprezoud hini,
Ne gavin ket he far dre leh ma tremenin.

Kloareg Kertañgi

Pa oa ar hloareg yaouank o lenn e lizerou⁹,
A rr uas eur hannader da annoñs ar helou ;
« Terrupl, kloaregig yaouank, ho kavan dizoursi,
Hag eñ dimezet ho mestrez dimeuz a Gertañgi ;
Hag eñ dimezet ho mestrez 'eneb d'he santimant,

⁹ o lenn e lizerou : notenn el leor orin : d'étudier dans ses livres.

Hag eet gan eun ofredour deuz a gêr-kloz Wengamp. ofredour : orfrefour.

Ar hloareg, pa ‘n-eus klevet, a zao ‘n he zav vatant ; vatant : ?
‘H a da gad e vevel-braz gand ar gomandamant ;
« Kadrest din ma inkane, ro te kerh dezi,
Me ‘rank moned da gousked fenoz da Gêrtañgi. »

P’arruas en Kêrtañgi, e oant o koaniañ ;
Ar hloareg da zaludiñ ar re goz da gentañ.
« Na, deoh-c’hwil, kloareg yaouank ! Petra ‘zo a-neve’,
Ma’z ph-c’hwil e Kertañgi, d’ar houlz-mañ deuz an de’ ? »
« Aliez, a-raog bremañ, am-eus lojet ‘n ho ti,
Ha fenoz e rin arre, ma vez komandet din...
« N’ heus ket a zoñj, ma mestrez, ‘baoe pardon Lanvode,
Ho-poa din-me asuret ha touet dre ho le ;
Ho-poa din-me asuret ha touet dre ho le
E vijem-ni uniset, pa blijfe gand Doue ?
Mar oh-c’hwil, ma mestrezig, rouanez ar gened,
Na, ‘moam ket eul lestr kaer, c’hwil hoh-eus he freuzet ;
Ya, c’hwil hoh-eus he freuzet, hep kaoud koñsiañs,
Ha ma rentet lañgisant, hep kaoud esperañs.
Da hortoz an urz raktal, koulz en deiz ‘vel en noz,
C’hwil ‘m rent en “captivité“, ‘vel en prizon Bro-Zaoz. »
« Mar vez an oll gaptived ‘barz en o liberte,
‘Vel ma’z oh, ma zervijer, gand ar hras a Doue ;
E ve kuit ar Roue Frañs da baeañ nep tribut,
Na da Zaoz, na da Varbar, evid kaoud e dud. »
« M’ho komparaj, ma mestrez, ouz eur feuilenn derv gwenn,
Pe ouz eun eostig hañv, war veg eur zapinenn ;
Pe ouz eun eostig hañv, war veg eur zapinenn ;
Ar re-ze ‘dro, a zistro, gand ar pevar avel.

« C’hwi a gaoze, den yaouank, evel eun alvokad
Pe ‘vel eur filozof, pe eun doktor bennag.
Neb ho klevfe o parlant ‘deufe prest da lared
E ven sotoh evidoh !Med me ‘m-eus hoh aprouvet,
Hag a ra ken nebeud van o kleved ho komzo’
’Vel ma ra eru wezenn derv, ve mao seiz vloaz ‘zo. »

« M’ho lomparaj, ma mestrez, diouz an durzunell,
An hini¹⁰ ‘vid demeurañs ar menezion uhel ;
Honnez ne ra ket a gas pegen rust ‘ve ‘n amzer,
Ha pa blijo gand Doue e teuio an douster. »

« Nann ! nann ! me n’on ket kapabl da grediñ ho-pe c’hoant
D’am haroud en ho kalon, evel ma ret seblant ;
Rag c’hwi ‘rofe da grediñ da verhed diaviz,
E ve war grwziou raden ‘tiwan lavand fleuriet ? »

« Arsa ‘ta, ma mestrez, laret, en berr gomzou,
Ha kontant ‘ve ho lignez e timezfem on-daou. »

« Ya, kontant ‘ve ma lignez ! Na perag ‘ta ne ve ?
Neuze, me ‘m-eus ma-unan pretañsion war ze :
Neuze, me ‘m-eus ma-unan pretañsion war ze :
An neb a-uz a gle choaz, evel just ‘h a rezon. »

« Arsa ‘ta, ma mestrez, kenavo ‘laran dah ! dah : deoh (skrivet *dah* atao el leor orin)
Ken liez plas m’ho kwelan, me am-bo joa ouzoh.
Na, n’oh ket deuz ma “état“, dre m’oh peizantez,
Med mar goulet servijiñ, deut d’am zi da vatez. »

« Arsa ‘ta, kloareg yaouank, c’hwi a hallo lared
‘Po klevet ma zantimant ; eun all ne r aio ket.
Me a zo bet re frajil o kontañ ma doare,
Med bremañ me ‘vo diraze eun nebeudig war ze ;
Me a zo bet re frajil o kontañ ma zantimant,

¹⁰ An hini : Pini, er skrid orin.

Med bremañ me 'vo diraze, en touez an dud yaouank.

(Jan Yvon Ar Meaz. Kerarborn, Plouared)

Erwan Camus

Erwan Camus a ane gê,
'Klask e gezeg eur zul veure ;

ERrtwan Camus a Blouillo,
Brava paotr yaouank 'zo er vro.

Hag e gezeg p'en-deus kavet,
War eur hlazenn 'oa azezet ;

War a hlazenn p'eo azezet
E fri da wadañ 'zo 'n em laket :

« Petra nevez 'c'hoarvez din-me,
Na, mar gwad ma fri ken beure ?

Na, mar gwad ma fri ken abred ?
Kustum d'hen ober nan e' ket.

Eñ harpañ e benn 'n eun dervenn,
Komañs da zoñjal, da gompren ;

Komañs da zoñjal, da gompren,
'Hortoz tud 'n aovern da dremen.

« Ma hoar, plah an overn-veure,
Petra ‘h-eus klevet a-neve’ ? »

« Neventiz a-walh am-eus klevet,
Pa ‘z eo marv an hini garet. »

Erwan Camus, na, pa glevas,
Teir gwech d’an douar a gouezas ;

Teir gwech d’an douar ‘oa kouezet,
He c’hoar baour, ‘deus hañ gorreet ;

« Tavet, ma breur, na ouelet ket !
Tavet, ma breur, ‘n em goñzolet !

Merhed a-walh a zo er vro ;
C’hwi ‘zo yaouank hag a gavo ;

C’hwi ‘zo yaouank hag a gavo,
Hag ar re goz a dremeno.

Hag e ve ken liez’blah er vro
Ag a zabrennou a zo er mor. » zabrennou : trêzennou.

Me n’m-bo hini aneze,
Peogwir e’ marv ma harante’ ;

Biken eured n’vo war ma fenn,
P’e’ marv Mari Penndaenn. Penndaenn :no tenn el leor orin cele qui a la tête noire et aussi roseau.
(*Mari Hulo Plouared*)

Merhed Kergroaz

Selaouet oll, oll selaouet

Eur bal ‘zo nevez kompozet (*diou wech*) Eur bal : galleg.

Tiridi-tiridei, dei, dei, lann-toura

Toura tra ley !

Eur bal ‘zo nevez kompozet,

Da verthed Kergroaz ez eo greet.

A zo greet da verthed Kergroaz,

O vond en noz da hoari ‘r vaz. da hoari ‘r vaz : da ober eur bern traou, fall anezo.

Treuzi ‘reont diou ster, pe deir,

‘Tond d’an nozvez da Draoñ-Maner.

En Traoñ-Mane p’int arruet,

N’eo ket da zañsal ez int eet ;

Ez int d’e gambr gand an aotrou,

Da hoari ‘n diñs hag ar hartou.

N’o ket an nozvez peurachuet,

Fortun ar merhed a oa greet.

Ar merhed paour-mañ a ouele,

Ne gavent den o zoñzolje ;

Ne gavent den o zoñzolje,

‘Med an aotrou, hennez a ree.

Ne gavent den o zoñzolja

‘Med an aotrou, hennez a ree.

‘Na an aotrou a lare deze bepred :

« Tavet, merhed, na ouelet ket,

Tavet, merhed, na ouelet ket,

‘Vid ho puhez na gollfet ket ;

‘Vid ho puhez na gollfet ket ;

Med hoh enor ne laran ket. »

« Gwell eo gani mervel mil gwech,

Evid koll ma enor eur wech.

R ag an enor, pa vez kollet,

Evid arhant n’hen kaver ket !

‘Vid lakaad ‘n taboulin tro kêr,

’N enor kêz ne deu ket d’ar gêr.

Ha lost ar haz war ar mên-glaz,

‘N hini ‘oar homañ a oar c’hoaz ;

Ha garr ar gazeg war ma skoa’,

Me ‘m-eus he laret ‘vid netra ;

Ha lost ar big war an drezenn,

Setu achu ma hanaouenn.

(Mab Lucas)

Marharid koant

« *(yez Gwened)* sañset !

Chilaouet oll, o ! chilaouet
En sonig nevez ‘zo savet,
Da Varharid oh Kergruyar,
Propikan plah war an douar. Propikan : nêta.

Hag he mamm a lare dehi :
« Marharid kêh, koantig oh-c’hwi ! »
« Petra ‘vern dein boud ken brao,
Pa n’on dimezet atao ? »

Pa ve an arhant en ru’,
Red e e guruill, ha duhtu ;
Kouey ‘ra deuz ar vezenn an aval,
Mar n’hen gutuill, ya da fall.

« Ma merhig koant, en m frealhet,
A-benn ur bloe e voh dimet. »
« Ha mar marvan a-raog ur bloe,
Ma laket en ur be’ neve’.

Laket tri boket war ma be’,
Unan a roz, daou a lore.

Pa eet re dimet d'ar vered ;
E kemerint peb a voked :

« Hag e larint 'n eil d'egile :

« Chetu ur plah yaouank ame

Pini a zo marv en he c'hoant

Da zoug miroureou arhant. miroureou arhant : **Notenn el leor orin** : Les nouvelles mariées, le jour de leur nocces, portaient des petits miroirs d'argent sur leur coiffure.

War an hent braz kent ma laket :

Kloh evidon na zono ket ;

Kloh war an douar na zono ket,

Beleg d'am herhad na zeuy ket.

(Stival, tost da Bondi, 1848)

An hini 'varvas gand ar c'hoant dimezi.

Ar plah a zavas beure mad,

Evid lakaad he hoof ervad.

He mamm a lavare dezi :

« O Doue ! braoa plah oh-c'hwi ! »

« Petra 'dalv din-me beza koant,

Pa na hallan kaoud ma hoant ? »

« Tavet, ma merh, na ouelet ket,

'Barz eur bla, c'hwi 'vo dimezet ! bla : bloaz.

« Eur bla 'zo hir da skuill dareo' !

A-benn eur bla, me 'vo maro.

A-benn eur bla, me 'vo maro
Dimez neuze neb a garo !...

Pa vin maro hag interet,
Laket ma bez 'n-kreiz ar vered ;

Laket ma bez 'n-kreiz ar vered,
Ha warnezañ pevar bouked !

Laket warnezañ peder rozenn :
Diou a vo du, diou a vo gwenn.

Diou a vo du, diou a vo gwenn,
'Vid ma vo kañvo' en pep penn.

Diou a vo ru', diou a vo glaz,
'Vid ma vo kañvo' en pep plas.

« Ar hloer yaouank, pa dremenfont,
Peb a bater a lvarfont ;

Peb a bater, peb a ave,
War ar plahig a vo aze ! »

Ar hloaregig a lavare,
Dre ar vered pa dremene :

« Setu aze bez eur plah koant
A zo marvet gand keun d'he c'hoant ;

Gand keun da eur hloareg yaouank,
Deuz a gostez ‘r gêr a Wengamp ! »

Ar plah yaouank a lavare
Diwar bordig he bez neve’ :

« Kloareg yaouank, it en hoh hent,
Me a zo bremañ evel kent !

Kloareg yaouank, it en ho tro,
Ha lest en peoh ‘r re ‘zo maro.

(Marharid Fulub).

Alietig ar Palafre

Alietig ar Palafre,
Brava plahig ‘zo er hontre !

Ma ven-me ganti o kousked,
Me ‘ve gand ma muia-karet.

« Ma heginer, ma faotr a di,
Kerz evidon beteg enni.

Ha lavar dezi, mar n’hen goar,
Eo plah ka ret war an douar.
Deboñjour deoh-c’hwil, Aliet. »

« Ha deoh, keginer, p'oh deuet ;

« Me 'zeu da zegas deoh lizer
Digand Bernez, ho servijer. »

« Trugarez evid ho lizer ;
Debret boued hag it-c'hwi d'ar gêr ;

Debret c'hwi boued, ha retornet,
Laret d'ho mestr on dimezet...

« Deboñjour deoh, ma mestr, aotro',
Din-me a zo chañjet kelo ;

Din-me a zo kelo chañjet
Aliet 'zo dimezet. »

« Ma heginer, ma faotr a di,
Kerz evidon d'ar marchosi,

Ha dibra din ma inkane,
Ma'h in da houd ar wirione'. »

« Deboñjour deoh-c'hwi, Aliet. »
« Ha deoh-c'hwi, Bernez, p'oh deuet.

« Kelou neveze am-eus klevet,
Kredi 've gwir n'am-eus ket greet. »

« Ar helo' 'hallfe beza gwir ;
An oll n'o-deus ket o dezir,

Ha me am-eus eur breur kloareg,
Mar klevfe se e ven lahet ! »

« Lest ho preur kloareg denjantil,
Ha pa ve gantañ kleze dir ;

Ha pa ve gantañ kleze dir
Deuz eur skoed e-neus, me ‘m-eus mil ;

Me ‘m-eus eun ti en Landreger,
Triweh milin war eur rivier,

Ha triweh milin war eur stank,
Hag a val oll gand neud arhant.

Ar prenechou en aour melen, prenechou : prenestrou
An norojou en arhant gwenn.

Pemp mil skoed ar bloaz a leve
N’eo ket an oll ‘m-eus aneze.

Oll e vezont deoh, Aliet,
Mar karet dond d’am hemered. »

« Aotrou, ho tad ‘raio marvaill,
‘Weled e vab o paea taill.

Stouet ‘barz an iliz, izel,
Ha c’hwi savet a wad uhel.
Aotrou, diskennit, deut en ti,

Lakit ho marh er marchosi ;

Lakit ho marh er marchosi,
Roit kerh ha foenn dañ da zebri.

Tapet ho torn ‘barz ma hini,
Ma ‘h am on-daou da dimezi ;

Ma ‘h am on-daou da dimezi,
Ha goude-ze da eureji.

(Carolina ar Bouill, euz Duod).

Gwreg ar hivijer

Gwechall a zo bet eun amzer
E karen-me parrez Kemper,

Hag he haren fidelamant,
Dre ‘m-boea enni eur vestrez koant.

P’oan o retorn a Vontroulez,
Me ‘kleved komz euz ma mestrez ;

Me ‘kleved unan o lared :
« Mestrez ‘n den-mañ ‘zo dimezet ;

Dimezet e’ e vestrez koant,
D’eur hivijer a Wengamp. »

Notenn en leor orin :

Setu aze eur hloareg kêz
A zo dimezet e vestrez.

Set' aze eur hloareg yaouank
'Zo dimezet e vestrez koant ;

'Zo dimezet e vestrez koant
D'eur hivijer euz a Wengamp.

Ha me kerkent hag o lared
'H ajen da Wengamp d'he gweled ;

Lared eh ajen da Wengamp,
Evid gweled ma dousig koant...

Pa oan war bavezou Gwengamp,
Me 'weled ma mestrez 'n he hambr ;

Me 'weled ma mestrez 'n he hambr,
Dirazi mezelour ardant.

Ha me da lavared dezi
N'ajen ket 'n he hambr da gomz ganti ;

Ma kare diskenn war ar pave'
Me 'gomzje outi, hebdale...

« Ma mestrez, din-me lavaret,
Ha gwir ar helou 'm-eus klevet ?

Ha gwir ar helou 'm-eus klevet ?

Mar de' gwir oh-c'hwi dimezet ?

Mar de' gwir oh-c'hwi dimezet,
Ma gwalenn din-me a rofet,

Rag an arhant, an aour melen,
N'int ket ouz gwreg kivijerien. »

« Kloareg yaouank, ma ekskuzet,
Eun denjentil eo am-eus bet.

Hag a vez denjentil ha nobl,
'Mañ e lojenn war voed an aod ;

'Mañ e lojenn war vord ar ster,
Heñval ouz hini eur hivijer. »

Ar wreg yaouank a lavare
Er gêr, d'he mamm, pa arrue :

« Itron Varia ar Folgoad !
Penaoz 'hallo ma halon pad ?

Penaoz 'hallo ma halon pad ?
'Santoud c'hwez ler gand e zillad ? »

« Tavet, ma merh, na ouelet ket,
Perhenn an aour hoh-eus-c'hwi bet ;

Perhenn an aour hag an arhant,
Hag ar hloareg n'e nemed koant !

...Eet ez e' 'r hivijer da Landreger,
Me garje biken na deufe d'ar gêr ! »

Ne oa he ger peurlavaret,
Eul lizer 'n he dorn 'zo degaset.

Degaset lizer dezi d'ar gêr,
Da lared 'oa marv ar hivijer.

... Ar hloareg yaouank a lavare,
En kambr e studi, eun deiz a oe :

« Eun dra a-nevez 'zo c'hoarvezet ;
Teir feuillenn em leor a zo breinet ;

Teir feuillenn 'zo kouezet d'an douar,
Intañvezet e' an neb am har !

Eom da Wengamp d'he eurejiñ ;
Intañvezete''n neb a blij din !

Eur zon gloareg

Disul vintin pa zavis, war vord ar feunteun hlaz,
Me 'remerkas ma mestrez o walhi he bizaj :
Ken kaer e oa ar feunteun, ke sklêr e oa an dour,
Ken en em welem enni, 'vel en eur melezour.

Ken kaer 'oa ar feunteun evel an olifant, olifant : ar pezh a vez tennet euz kornioù an olifant.

Ha wa r bevar biz d'ar plah e oa pemp diamant.
Ha me 'houlenn diganti ha me 'h aje d'he sikour
Da houren ha da ziskenn he ficheradig dour ?

« Ho trugarez, den yaouank, 'vid ho polantez vad,
C'hwi hoh-eus re a vadelez, evid eun tremeniad ; »
C'hwi a zo diouzoh eur vourhizez yaouank,
Hag a ra rei elokañs hag ar gontatamant.

« N'emañ ket em fantazi kaoud bourhizez ebed,
Ganeoh-hu da gaozeal am-boa c'hoant da voned. »
Hag hi o voned gantañ indan eur bodig kraou, kraou : kaoñ.
'Benn ma teujont ahane 'oant mignoned o-daou.

Hag hi o vond ganen indan eur bod spern-gwenn,
Hag o troadañ eur rozenn, a badas nao miz krenn.
« Me 'zo eur hloareg yaouank o poursesa ma studi,
En an' Doue, minorez, eun dra bennaket din. »

Hag hi o vond d'heh armel, o rei dezañ kant skoed,
Eun dousenn mouchouerou hag eur peder roched.
Ma eo fikset d'ar hloareg an amzer d' dond d'ar gêr.
Ma eo fikset dezañ, o !, ya, eiz miz hanter.

Ha setu an amzer 'oa fikset achuet,
Hag ar hloareg yaouank er gêr na arri ket.
Pa oa ar vinorez en he brasa poaniou,
E oa ar hloaregig 'n toull an nor o selaou.

« Eet gantañ ma enor, o ! ya, ha ma mado' ;
Na, droug-pedan ket gantañ, Doue d'hen amando ! »

« Dalhet ha kourajet, plahig a galon vad,
Da henel ho pugel, setu arri an tad ! **ho pugel : notenn el leor orin** : il doit y avoir ici une lacune de quelques vers.

Kotillonenn d'ar vagerez ha maillurenn d'ar mab,
Kant soed e penn ar havell, da lakaad luskellad.
M'ho-pije roet din-me eun droug-pedenn bennag,
Ta nfoeltr biken, minorez, n'ho-poa gwel't ma daoudroad !

(Kanet gand Marharid Fulub, 1868)

Yvonaig

I

Toastaet oll, tud youank, ha c'hwi 'glevo kanañ
Eur zonieg divertisañt 'zo savet er bloaz-mañ,
'Zo greet d'eur plahig yaouank, an oad a bemzeg vloaz
Hag a zo bet añlevet an noz kenta ar bloaz.
Ha m'hoh-eus c'hoant da gleved penaoz 'c'hoarvezas se,
Tad ar plah-mañ 'oa manet klañv-fall war e wele.
Yvonaig 'houlenne, eun devez, ouz he zad :
« Ho koñje da zimezi, 'mezi, ma vez d'ho krad ; »
« Ho koñje da zimezi, 'me ar plah, a fell din,
D'eun amunuzer yaouank a barrez Sant-Jili ;
D'eun amunuzer yaouank a barrez Sant-Jili ;
Dond a ra d'am darempred ha plijoud a ra din. »
« Me 'zo, eme ar paotr koz, dalhet gand ar hleñved,
Ouspenn, te 'r o din chagrin ha nehi ma spered,
Te 'h a da gemer eun den a izella degre,
Ha te o halloud kaoud unan euz da ligne',

Ha te o halloud kaoud unan euz da ligne',
Te 'h a da gemer eun den an izella degrad,
He te o halloud kaoud eun den a ligne' vad...

II

Yann Rezon a lavare d'e vevel, an treitour :
« Gra din kaoud ar bennherez, mar hallez ma zikour ;
Gra din kaoud ar bennherez, en despet d'he ligne',
Ha me 'roio dit deh skied da gad dillad nevez. (*Diou wech*)
Ha da gemer da vevel, ar rest deuz da vuhe'. »
Hag hi hag o 'n em gleved neuze, eun daou pe dri,
Da brena eur c'hwistantin, da vond d'he laerez di.
Ha pa antrejont en ti, ar plah 'oa o trempa ; o trempa : ar zoubenn.
Ha teurel ar c'hwistantin war skudell Yvona.
Yvona, pa 'doa debret eun daou loaiad pe dri, daou : diou
Hag hi taol he boutou-koad en-kreiz leurenn an ti,
Hag o vond da Gerveno da gavoud Yann Rezon.
Sed hi fourret er prizon, ha tepad ar pijon ; ar pijon : ar goulm.
Tapet e oa ar pijon, ne oa ket bet a boan,
Ha kaset da Gerveno, da beurdebri e goan.

III

Person Sant-Jili 'lare, ar zul nesa, 'n e bron :
« Klevet 'm-eus, Sant-Jiloiz, 'poa laeret eur pijon.
Ar houldri 'neve hennez na neve nemeti, gourel eo kouldri.
Mez kredet,, Sant-Jiloiz, red 'vezo e renti.
Ar gwaz a gemer aon, o kleved ar person,
'H a da gouldri Kerveno da gerhad e bijon ;
'Ha da gerhad e bijon, da gouldri Kerveno.
Hag eñ 'h a d'he has neuze da blasenn Keraval,
Da zikour an hini goz d'ober gwadigenno'

Yann Rezon a lavare, pa antre en ti :
« Setu aze ho merhig, pa na deut daveti,
Bet e' 'h ober eur bale, da hortoz an eured ;
Ne houlet ket he rei din, med ober a rafet. »
Ar paotr koz, p'e-neus klevet, a zao euz e wele,
Da vond da di ar Justis, an deiz warlerh beure.
Da vond da di ar Justis, 'vid ober eun dekred ;
'Vid m'o-dijent galeo', pe ma vijent devet.

IV

« Ma zad, me 'houlenn pardon, me, a-greiz ma halon ;
Gwell e' din beza eurejet 'vid chom en abañdon.
C'hwi ivez ho-poa laeret ma mamm a di he zad,
Ha se n'eus ket ho harzet da ober ligne' vad ! »
An hini koz, o kleved, e-neus neuze laret :
« Ne yey den d'ar galeo', ha ne vo den krouget.
Gwell e' repara an droug, mar e' greet ar pehed...

V

Setu 'oe greet an eured, gand pep "solennité" :
Tapet 'oe an ozah yaouank ar gein eun in kane,
Bete goud 'teuje dezañ dougen boned e dad.
Ne oa ket droug-seblant : komañset 'oa ervad.

(Kanet e Kerkabin)

Margodig La Boissière

Mar plij ganeoh, selaouet, hag e klevfet kanañ
Eur chañson divertisant ‘zo savet er bloaz-mañ ;

A zo greet d’eur plah yaouank he-deus kuitet he bro :
He herent hag he lignez, oll emaint en kañvo’.

D’an amzer ma oa laeret, ‘oa ar gwaz gand he zad ;
En em diskenn eur bannah, oh eva boutaillad ;

En em diskenn eur bannah, oh eva d’e yehed ;
« Aotrou, ho merh Margodig am-eus c’hoant da gaved. »

An itron a oa prezant ; a respont prontamant : **a oa prezant** : tad Margodig.
« Ne gredan ket eh afe gand mab eur peizant ;

He zad a oa denjentil, he mamm a zo itron.
« Ma merh a zo dimezet dimeuz a gondision ;

Ma merh a zo dimezet dimeuz a La Boissière,
Ne gredan ket eh afe gand eur palrfrinier ! »

Ar gwaz e-nevoa spered ne laras ger ebed,
Hag a lezas an itron d’achui he houplet... **he houplet : galleg.**

Eun deiz, p’errujont er gêr, a zo de’ annoñset,
Na, gand o merh Henori e oa Margod kollet.

Kerkent zo savet enklask, partoud dre an noblañs ;
Na van na zal, na kegin, ‘barz an apartamañs ;

Na van na zal, na kegin, na kambr, na marchosi,

Klasket e' Margodig bete 'barz ar houldri :

Klasket e' Margodig en noblañs tro-war-dro,
Bete 'n poull-rod ar vilin e selle an aotrou.

« Arru an abardaez, poent e' dim diskuiza,
Sonet eh e' kloh ar pred, poent eh e' dim koania.

Goude ni a gonkluo petra a vezo greet
Red e vo skiva lizer, na, d'he moerebezed ;

Red e vo skiva lizer, na, d'he moerebezed ;
Evid ma merh Margodig a rankin da gaved.

« Warhoaz vintin, pa zavin, me skrivo da Wengamp,
Da gerhed an archerien, o ! ya, iñkoñtinant.

Neuze 'h in da gad ar gwaz an hini 'n-eus hi laeret ; **an hini : p'hini, er skrid orin.**
Evid ma merh Margodig a rankin da gaved ;

Evid ma merh Margodig din-me sur e rento,
Ha mar ne vez krouget, eh ey d'ar galeo' ! »

An deiz warlerh pa zavas, eh ês da gad ar gwaz :
« Klevet am-eus, Margodig a zo laeret ganah ? »

« Gwir eo, ho merh Margodig ha me en em gare ;
Mar veh prest d'on eureji, marteze en em rentfe.

Mar rafen eur griadenn d'am dous, d'am harante',
Ouspenn seiz leo tro-war-dro ma mouez anavezfe.

Ma r ne glevfe ket ahanon, me ‘hallfe moned c’hoaz
Da gichenn eur goz gwezenn a zo en Lan-Golvaz,

Pe da iliz ar Feunteun, hag hi ma hlevfe prest.
Mar n’emañ en Landerne, hi a zo eet da Vrest. »

Mond a ra an aotrou d’ar gêr, pa n’halle goud netra ;
Ar person a zo furroh a deu ivez brema’,

Ha war digarez farsal, e-neus laret d’ar gwaz :
« Me a oar kerkoulz ha c’hwi peleh emañ ar plah.

Bremañ pa ‘h-eus he laeret, c’hwi ‘rank heh eureji,
Pe n’az-po ket da vale nebleh e leh ma vin. »

« Ya, sur, pa ‘m-eus he laeret on prest ‘heh eureji,
Ha me ‘n em gavo ganeoh e leh ma larfet din. »

« Mar ne gredet dond en deiz, deut en noz, mar karet ;
Ma ve serret an iliz, c’hwi chomo er porched. »

An deiz war lerh pa zavas, ‘h a gand ar feumelenn,
Evid mond da eureji da iliz Sant-Jermen.

Pa oant erru er vered, he breur, he mamm, he zad
A lemas ar plah yaouank digand he hamarad ;

He breur a oa yaouankoh e-neus laret raktal :
« Hemañ a zo eun taol vil az-teus greet dim, ma hoar !

Na, pa glevo on lignez, kerent ha mignoned,
Gante dre oll ar bed-mañ ni a vezo kazet. »

Ar plahig, p'he-deus klevet, he-deus lavaret :
« Kontant on d'hen eureji, p'e-neus ma añlevet. »

Med he zad, a oa prezant, a laras prontamant :
« Me ho kaso, Margodig, d'ar gouent a Wengamp ! »

« Eet e' ma dous d'ar gouent, hag hi gwisket en griz,
Med me 'yelo da ermit, en forest ar Markiz,

Hag a stigno ma laso' war benn eun evnig all,
Pe achapet ma fïjon hag eet ma zenn da fall.

C'hoaz e chomis da zoñjal eun nebeud er porched,
O weled pegen buan eh e' bet achapet :

O weled ar finesa e-neus bet ar person,
Digeri dor ar gaoued ha leuskel ma fïjon.

eet e' ma dous d'ar gouant, hag hi gwisket en gwenn,
Med me 'yelo da ermit, da forest Sant-Jermen,

Hag a stigon ma laso' war Koad-Vilien,
Leh biken ma daoulagad ne welint ma mestrez ken.

(Marharid Fulub)

Ar vestrez gloruz

gloruz : faeuz.

Pa oan em havell, bihanig,
Me 'm-oa choazet eur vestrez,
Trou la ri le tra la lan
Roularilen len !

Bremañ p'om arru braz on-daou,
A zo savet karantezou.

He zad, he mamm, p'o-deus klevet
D'ar gouant o-deus he haset ;

Kaset o-deus ma dous koant
O ! ya, da Wengamp d'ar gouant.

Ha pa goustfe din pemp-kant skoed,
Me 'yel' da Wengamp d'he gweled.

'Barz en Gwengamp p'on arruet,
Ma mestrez koant am-eus gwelet.

« Boñjour ha joa, ma dousig koant,
Deut on d'ho kweled da Wengamp.

Lavaret din, ma mestrezig,
Petra 'lar deoh ho kalonig ? »

« Ma halonig a lavar din,
Karet vad d'an neb a gar din

Karet vad d'an neb a gar din,
Din ma-unan, dreist pep hini. »

« Tri re votou am-eus uzet,
Ma dousig koant, 'tond d'ho kweled ;

Prest on da uza 'r bevar re
Ha c'hoaz n'ouzon ket ho toare. »

« Mar oh skuiz oh uza botou,
Deut war zodenou ho loerou,

Pe gret ober 'r galochou ler,
Pe, mar doh skuiz, chomit er gêr. »

Kalonad eur vestrez

Didosta, evnig riuz, gand da vouez trioñfant,
Da zelaou prepozio' entre daou den yaouank ;

Da zelaou aeprepozio' azo bet entreze ;
Te 'oa en plas da halloud selaou piz aneze ;

Te 'oa en plas da halloud selaou piz aneze,
Ar homzou elokant a oa bet entreze.

Ma mestrezig 'zo hañvel deuz eur boked sousi,
Pe diouz eur rozenn ruz pa vez 'n he yeoni yeoni : **levenez.**

Pa vez trohet he gwrizio' e teu da dristad ;
O Doue ! ma halon baour, na oufes biken pad !

O Doue ! ma halon baour, penaoz e padi-te,
Na, da lavared adieu d'az tous, d'az karante' ?

O Doue ! ma halon baour, rannan 'ri gand glahar,
O lared adieu d'az tous, d'az tous 'n hini da gar !

Disul ar hazimodo, 'vid ar bloaz tremenet,
Me a oa gand ma mestrez en korn he habined ;

Ha me o klevet unan o trougkomz ahanon,
'Vel, war ar batimañcho', pa vez tenno' kanon ;

Me o klevet eur gwall-deod o trougkomz war ma stad,
Evel an tenno' kanon 'barz en kreiz eur gombat. **eur gombat : galleg.**

Me kregiñ em mestrez hag en em retirañ,
Ha me o voned ganti d'ar hrambjo' uhellañ.

Nag he zad a oa enno, na, war toull dor he hambr,
Eur vizaj a oa outañ 'vel bizaj eun tirant.

« Mar ma haret-hu, ma merh, dilezel an den-ze,
M'ho privo dezu ma mado', en durant ma buhe' ! en durant : galleg.

Fañchon, 'vel ma 'deus klevet, eh a d' he habined,
Ha da skrivañ eul lizer gand eur galon douchet : **eur galon douchet : eur galon hloaziet.**

Notenn el leor orin : Doare all

La jeune fille répond à l'ordre donné par son père :

« Ho salv ho kras, emezi, ober se ma vez red,
A-benn eun tri deiz amañ 'vin marv hag interet.

A-benn eun tri deiz amañ 'vin marv hag interet
'Barz en bered Gurunuhel, petramant er porched.

Me ho ped oll bremañ, paotred a Hurunuel,
Pa glevfet e vi maro, laret beb a bedenn.

Ha pedet ar velen da dond d'am interiñ,
E-barz ar heur uhellañ, en korn ar marchepie.

Laket eur groaz war ma bez, ha skrivet warnezi
Penaos e vin-me marvet gand ar melañkoli.

Me ho ped ma zervijer, pa glevfet 'vin maro,
Na, prenet eun habit du da dougen en kañvo' ;

Na, prenet eun habit du da dougen en kañvo',
Rag abalamour deoh-c'hwi eo e vin-me maro !

*

Aotro' Doue ! ma Doue ! n' gavfen ket ho kannader
Hag a gasfe evidon d'am dous koant eul lizer ?

'Gasfe dezañ eul lizer 've skrivet gand ma gwad,
'Vid ma ouio ma mignon darn deuz ma halonad. »
« Na, ma hoar Fañchon, skrivet ho lizero', pa gerfet,

Eur hannader ‘vid o has deoh-c’hwil na vanko ket... »

« Na, demad deoh-c’hwil, tad kriz, tad kriz ha dinatur,
C’hwil resevfe eul lizer deuz dorn ho krouadur ?

C’hwil resevfe eul lizer deuz dorn ho merh Frañseza ?
Lavaret he-deus din emañ ‘n heh amzer diweza.

He zad o kleved se a ra refleksion ;
Daoust pegen kriz ez eo, e’ touchet e galon ;

Hag eñ o pignel neuze, na, d’e gambr uhellañ,
‘Chom eur momedig amzer evid em studiañ...

« Dalet, mahoar Fañchonig, dalet al lizer-mañ,
Kemeret skabell da lenn ar pezh ‘zo warnezañ. »

« Ha te, ma breur, emezi, kemer lañs pe gleze,
Evid treuzi ma halon, poan na ri ket din-me !... »

Me a zavo eun dourell war vordig ar mor don,
Hag a welo ahane demarcho’ ma mignon ;

Ha me a welo du-hont lestr nevez o toned,
Hag en honnez e vezo ma dous muiañ-karet ;

‘Barz en honnez e vezo, ma dous, ma gwir vignon,
An hini e-neus plantet eur pognard em halon !....

*

kent finisañ ma zon, am-eus c'hoant da lared
Eur ger war ar garantez 'ntre paotred ha merhed.

Karan tez ar paotr yaouank 'zo pluenn war an dour,
Eur zantimant goloet hag eur spered treitour.

Kanatez ar plah yaouank a zo skañv 'vel ar pell,
A dremen en eun iñstant , gand eur barrad avel !
(Kanet e Kerarborn, 1848)

Aotro' Kerkabin

Me nan in ket ma-unan
Da Gerkabin david tan,
Rag an aotrpo 'zo er gêr
A zavfe din ma zavanjer.

Kerkabin koz hag e baotred
A dañsfe war eun asied.
Kerkabin goz ha Rozambaou
A zo kamaraded o-daou ;
A zo daou gamarad daou gamarad : **bet skrivet "daou gamaraded" er skrid orin.**
War ar gwinn ha war ar merhed.

Na 'nan eus plah yaouank en Ploueg
Na deus en Kerkabin kousket,
Nemed honhont, merh Koad-ar-Zant,
A ray ivez, pa 'devo c'hoant.

Nan eus plah yaouank en Pleuzal

Ha n'o-deveus oll peb a chal,
Peb a chal ruz pe violet :
Kerkabin goz 'n-eus o faet.

Nan eus plah yaouank en Gwengamp
Na dougont peb a groaz arhant, **na dougont : na doug**
Peb a groaz arhant alaouret,
Digand Kerkabin a Bloueg.

N an eus gwreg yaouank en Gwengamp
Na dougont peb a wal' arhant
Peb a wal' arhant alaouret,
Digand Kerkabin a Bloueg.

Nan eus plah yaouank en Ploueg
N'o-deus oll peb a gorselet **gorselet : galleg**
Peb a gorselet lien fin,
Digand an aotro' Kerkabin.

Kloareg Rozmar

I

Me 'ghev ar hloareg o c'hwistellad,
O lakaad an dour war brad e dad,

Na, mil vad a ra din hen kleved,
Da hortoz an amzer d' hen gweled.

Pa 'z ya ar hloareg d' ar pardonious,
'Vez ar vuskadenn en e votou ; **ar vuskadenn ?**

'Vez ar vuskadenn en e votou,
Hag al lavand en e hodellou...

« Tavet, ma merhig, na ouelet ket !
Gwell evid hennez ez eurejet. »

Gwell evid hennez ma eurejan,
N'am-bo ket bet ma hoant er bed-mañ

Hag e vije euz da zen ebed,
Ma vijen gantañ o klask ma boued ;

Ma hoant er bed-mañ am-ije bet :
Bremañ 'h hellan lared n'am-eus ket.

Med mar e bolontez Jezuz-Krist,
Me 'vo intañvezet 'barz tri miz !

Me 'vo 'barz tri miz intañvezet.
Hag a vo dimezet d'am hloareg !

II

Setu 'deus bet Janet he menned, **menned : mennad.**
Ha 'benn tri miz eo intañvezet.

A-benn tri miz eo intañvezet
Ha nan eo ket dimezet d'ar hloareg.

Na, Janedig 'h e' d'an abaradae'
Na, war-benn hent d'ar hloaregig-me ; **me : mañ.**

Na, pa oa gand an hent o toned,
He hloareg dous he-deus rankontret :

« Kloareg, kloareg, ma gortozet,
C'hwi 'z a war varh, me nan on ket ;

C'hwi a zo war varh, akoutret mad,
Ha me 'zo amañ war ma daoudroad.

Me am-eus gwelet deoh eun amzer
Leh em gortozeh en ho keñver ;

Hag o tiwiskjeh ho manegou,
'Vid lakaad din per em godellou. »

« Hag an amzer-ze mar am-eus bet,
'Vid bremañ, Janedig, n'am-eus ket. »

Na, Janedig, evel ma klevas,
Na, teir gwech d'an douar a gouezas ;

Teir gwech d'an douar ez eo kouezet,
Kloaregig Rozmar 'n-eus he gorreet :

« Tavet, Janedig, na ouelet ket,
Me 'ya d'ar gêr, ma vefem dimezet ;

Me 'ya d'ar gêr, ma vefem dimezet,
Med ober goap ouzoh n'am-eus greet. »

Pa oant dimezet hag eurejet,
Ar hloareg 'n-eus dezi laret :

« Pe nemed ma'z oh-c'hwi kaoñierez, **kaoñierez : kañvourez.**
Me am-boea greet deoh eur garlantez¹¹,

Nag eur garlantez a hren goular,
Hag eur zeizenn du bet' an douar,

Evid ober kañvou d'ho pried,
Janedig, pa hoh-eus meritet.

(Marie-Anna Noan, klaskerez-vara. Duod)

Kloareg Rozmar

¹¹ **eur garlantez** : Notenn el leor orin : La garlantez est une guirlande de verdure et de fleurs que des voisins moqueurs tressent pour une jeune fille dont le galant attitré épouse une autre femme, ou réciproquement, pour un jeune homme dont la prétendue a convolé ailleurs. On la suspend d'ordinaire, la nuit qui précède les bans, soit à un arbre proche de la maison, soit au toit même de la demeure habitée par l'amoureux ou l'amoureuse délaissée. Quelquefois on remplace la guirlande par un mannequin représentant un homme, s'il s'agit de plaisanter l'abandon d'une jeune fille, représentant une femme, dans le cas contraire, mais qui, dans l'un et l'autre cas, s'appelle un "Pipi Vacon". J'en ai vu un à Pleudaniel, qui est resté, quatre années durant, à la même place. On dit encore que l'on a reçu "une guirlande" lorsque, dans un pardon, on est éconduit par une jeune fille que l'on invite à danser.

(Eilved gwez)

I

Ma 'h an da Gemper d'ar studi,
Me a gimiado kent ma'h in...

« Demad deoh, ma dous Frañseza !
Me e' d'ar studi eo eh an. »

« Mar gê d'ar studi eo eh et,
Greit ma arched a-raog moned,

Ha ma eizved, ha ma zevij,
Ma deiz-ha-bloaz, 'vel 'mañ ar hiz ! »

« Ma'z arri ganeoh neb añvoui, **añvoui : enoe.**
Ma dousig, skrivet lizer din.

II

A-benn an teir zun ahane,
'Vans Fantig war he gwele.

Fantigar Roland a lare
D'he zad, d'he mamm, eun dez a oe :

« Ma zad, ma mamm, mar am haret,
Eur beleg din-me a glaskfet. »

« Pa garfet, Fantig, 'vezo greet,
Kaset kelou bet' ar hloareg. »

« Klasket beleg din, pa laran.
N'eo ket gand ober ez on bremañ. »

Pa oa nouet, sakramantet,
D'he mamm, d'he zad, he-deus laret :

« Ma zad, ma mamm, mar am haret,
Kaset kelou bet' ar hloareg ;

Kaset unan a dud ho ti,
Peotramant paotr ar marchosi.

III

Mevl e vestrez 'voñjoure,
En kêr Gemper pa arrue :

« Demad ha joa oll er gêr-mañ,
Peleh 'mañ ar golaj amañ ? **golaj : skolaj.**

Peleh 'mañ ar golaj amañ,
Emañ kloareg Rozmar ennañ ?

Kloareg Rozmar, p'e-neus klevet,
E benn er prenestr 'n-eus bountet ;

E benn er prenestr 'n-eus bountet,
Mevl e zous 'n-eus saludet ;

« Petra nevez 'zo c'hoarvezet,
M'oh deut da Gemper d'am gweled ? »

« Netra nevez 'n zo c'hoarvezet,

M'on deut da Gemper d'ho kweled,

Nemed ho tousig rañsezan

'Zo chomet war he gwele klañv ;

Nouet eo ha sakramantet,

Baoc deh eiz deiz tremenet. »

« It war ho troad, dre ar parkou,

Me 'yel war varh, dre an hentchou. »

IV

Kloareg Rozmar a voñjoure,

'N ti 'r Roland koz pa arrue :

« Demad ha joa oll en ti-mañ,

Bev ha yah eo an dud ennañ ? »

« Bev ha yah eo an dud ennañ,

Nemed ho tousig Frañsizan ;

Nemed ho tousig Frañsizan,

'Zo chomet war he gwele, klañv. »

« Roit din eur pennadig goulou,

M'in da houd hag hi m'anavezo...

V

« Demad deoh ma dous Frañsezan,

Na, chañchet braz eo ho kavan. »

« Petra 've din n' ven ket chanchet,

P'on eet tri deiz 'zo a vuhez 'r bed ?...

Kloareg, setu ar wirione'
A laran deoh a-berz Doue :

Bremañ e vefet greet beleg,
A laran deoh a-berz Doue :

Bremañ e vefet greet beleg,
Ha 'n overn genta 'varvfet ;

En hoh overn genta 'varvfet ;
Ha neuze vezom unanet !

(Marharid Fulup. Pluned 1868)

Kloareg Kemper

Eur plah yaouank euz a Welo,
A-gichenn Sant-Kado,

He-deveus skrivet eul lizer,
Da gas d'he hloareg, da Gemper.

Ar hloareg yaouank a lare,
Nag, al lizer dre ma lenne :

« Al lizer-mañ a zo skrivet
Gand eur plah yaouank divezet !

Me ho ped, c'hwi, tud ar plah-mañ,
Da zond disul da Gerougan ;

Da zond disul da Gerougan,
Ni 'gavo eno da barlant. »

Nag, er vered, p'int antreet,
E dous, kloareg 'deus rankontret.

« Deboñjour deoh, kloareg yaouank,
C'hwi a ra d'am halon tourmant. »

« « Mar eo tourmantetho kalon,
Me nan on kaoz, en neb feson.

D'am zad, d'am mamm, e prometis
E vijen-me den a iliz.

Beza beleg 'zo skurpuluz **skurpuluz : skorpul.**
Ouspenn, eun "état" dañjuruz ;

Deuz va ene 'vezoh karget,
Ha deuz re ar benitanted... ar benitanted : ar benedourien.

« D'am zad, d'am mamm e prometis
E vijen-me den a iliz ;

Pa 'm-oa prometet, me 'yelo,
'Facho ouzin neb a garo.

« Na, pa ne hallan e neb giz,

Nag tistrei deuz an iliz,

Va gwalenn ha va mouchouer,
Degasit din, kloareg, d'ar gêr. »

« Ho kwalenn hag ho mouchouer,
A vezo kaset deoh d'ar gêr ;

Hag eur wech all, c'hwi, bezit fur,
Na roit netra d'an avañtur ;

Na lezet netra d'vond en avel,
Ken vezoh sur ho servijel. **servijel : servijer.**

Kañv ar vestrez maro

Didostaet, tud yaouank, ma klevfet ma hlemmo' ;
Roet din, mar zo moaienn, soulajamant d'am poanio'.

Allaz ! gwall diêz e' soulaji ma spered,
Deuz eun tourmant ken braz nan eus ket a remed.

Maro e' ma mestrez, maro ma esperañs !
Adieu d'am flijadur ha d'am oll goñfiañs

Adieu d'am yaouankiz, adieu d'am flijadur !
Me 'm-eus o hollet oll, en eur ober eun eur.

Pa zoñjan en deseign am-boia mond d'he gweled, **deseign : galleg.**
Seblantoud 'ra din dond da vervel, beb momed.

Ar homzou grasiuz dimeuz ma harante'
A dreuz din ma halon, evel lañs pe gleze.

Oll armou deuz ar bed, klezeier, sabrigou,
Na hortozet pelloh ! achuet ma deizioù !

Me a houlenñ moned da balez an Drinded,
'Leh am-bo al levenez c'hoaz eur wech d'he gweled.

An douster deuz an dour o redeg dre 'r hoajou,
Taolet ha distaolet partoud dre ar rivierou,

Ne baouez, na noz na deiz, da droubliñ ma spered,
O tegas ar zoñj din ouz ma muiañ-karet .

Evel eur pesketaer 've e vag o veuziñ
Taolet war ar garreg, n'hall mui saovetaiñ ;

Evel eun houadez eet da foñs ar mor don,
E' manet ma halon hep koñsolasion ;

Evel eun houadez a vale war an dour,
Ez on beuzet em daelou, hep galloud kaoud sikour ;

Evel eur harzed-fleur, karget deuz a louzou,
E' karget ma halon deuz a huanadou.

Chadenn an "amitié" 'zo eur metal ar padusañ,
Red e' e ve diamant, na, pa ne deu da uzañ :

An houarn hag an dir a uz, gand an amzer,

Mez biken ne vez torret diou garantez fidel.

Arsa, kamaraded, deut bremañ d'am asistañ ;
Me a wel skleramant na hellan mui rezistañ.

Pa glevfet e vin maro, pedet gand ma ene,
'Vid ma 'h in d'ar bed all, war-lerh ma harante'.

Kloareg Kreh Mikêl

Gwezall, pa oan bihanig,
Digodon tonton !
Er gêr, en ti ma zad,
Merinoma dondan,
Er ger en ti ma zad.

Me 'oe kaset d'ar **golaj**, golaj : skolaj
'Vid beza desket mad.
Pa oe deut poent ar medi,
Me 'oe kerhet d'ar gêr.
Nag evid mond d'ar pardon,
Da chapel sant Mikêl.
Me 'm-boea eur hamarad euz a-dostig ma zi,
Ha me monet d'hen pedi evid doned ganin.
Pa oan c'hoarvezet eno,
'Ver gand ar gouspero'. Ver : vezed.
Ha ni 'voned da bourmen
Dre ar vered, on-daou.
Pa oe achu ar gousperou,
An dud o vond er-mêz,

Me 'kleved diou blah yaouank
An eil 'lared d'eben :
« Setu braoa den yaouank
'Zo en pardon Kreh Mikêl !
Mar kedfen dond d'he pedi,
Da dond d'am has d'ar gêr. »
« Deboñjour deoh, den yaouank,
C'hwi 'deufe d'am has d'ar gêr ? »
« Evid ho tizabuzi, tizabuzi :
An dra-ze ne rin ket ;
Me 'zo eur hloareg yaouank,
O poursu ma studi,
Am-eus lezet ma levriou
E ti person Koadri ;
Dre hras an Aotrou Doue,
Me 'ye d'o herhad di. »
« Nan oh ket re avañset
Evid galloud dimi ? »
« N'am beze c'hoant dimezi,
Me 'oa dimezet mad,
Da eur Vinorez yaouank
A-gichenn ti ma zad ;
Hounnez he-deveus madou,
Ha ti-forn ha milin.
Liorz kaer da bourmeni,
En he hreiz, eur houldri...

(Kanet gand Janet Kerguiduff, en Taole. 1850)

War bont an Naoned

Pa oan war bontan Naoned

La ! la !

Euz a 'n em divertisa,

Ma luron luret !

Ma luron lara !

Ha me rankontr ma mestrez

War ar pont o ouela.

Ha me 'houlenñ diganti :

« Petra eo deoh gouela ? »

« Ma gwalenn aour, emezi,

'Zo kouezet er mor, ama. »

« Petra 'rofet-hu din-me,

Ha me 'yel d'he zapa ?

« Na ter-kant skoed, emezi,

Roin, a galon vad. »

Hag ar genta ploñjadenn

N'e-neus gwelet netra ;

Ha d'an eil ploñjadenn

Er sabran eo touchet ; **sabran : trêz.**

Ha d'an deirved ploñjadenn,

Ar walenn 'n-eus touchet ;

D'ar bederved ploñjadenn,

E galon 'zo beuzet !

E vamm a oa er prenestr,

O selled dioutañ :

« Ha osubl 've, emezi,

E ve ma mab beuzet !

War an aod an Naoned

E gorr a zo be ;
War galc savet ;
War galon ar plah yaouank,
Eur rozenn a zo savet,
El leh e tiskenn bemdez
Roue al laboused ;
Eur rozenn euz ar gaerra
War he bez ‘zo savet,
Ma lavar an dud yaouank
Rozenn an eürusted.

(Kanet gand Janet Kerguiduff. Taole 1850)

Penherez Pennanneh

Falla maneur a ris biskoaz maneur : doare
A oa kousked gand eur manah.

Gand eur manah am-eus kousket,
Hennez e-neus ma rouinet. rouinet : eet da fall.

Baleañ dre-oll dre ma bro,
‘Larer “manahez“ ahanon.

Me ‘n em wisko en pasamant,
En aour melen pe en arhant.

Ken a lavare ar roue :

« Jezuz, ! arri zo eun arme ! »

Nan eo ket eun arme ez e',
Penherez Pennanneh, 'on-me. ;

Me e' penherez Pennanneh,
A zo perhenn en meur a leh/

Hag a zo pell o vale,
O klask unan ma eurejfe.

Ne gavan den kapablda ze,
Nemedoh, ma Roue, e ve ? »

« Hoh eureji ne hallan ket,
Yaouankig-mad e' ma fried ;

Chomit en kêr eur houpl bloazio', **eur houpl bloazio' : daou vloaz.**
Mar varv ma fried, m'hoh eurejo ; »

« Se 'zo din-me eur gomz diblas,
Ober al lez war vortuaz. » **war vortuaz : gand ma vo marvet.**

« Ho mab Dauphiñ, mar 'mañ en oad,
“Sire“, na, mar bez se d'ho krad ? »

Ar roue koz a lavare
D'e balefrinier, en deiz-se :

« Kerhet din plu, liou ha paper, **plu : pluenn.**
Evid ma skrivin eul lizer ;

Evid ma skrivin eul lizer
D'am mab Dauphin da dond d'ar ger,

D'eureji penherez Pennanneh,
Hag a vo Roue en ma lerh ;

D'eureji penherez Pennanneh,
Hag a vo Roue en ma leh ;

D'eureji penherez Pennanneh,
Hag a vo Roue en palez.

Ar mab Dauphin a lavare
D'e vamm, al lizer pa lenne :

« Laret din, ma mamm, hag e' mad
Ar propoziou 'lar din ma zad ;

Eureji penherez Pennanneh,
Hag e vin roue en peb leh ;

Eureji penherez Pennanneh,
Hag e vin roue er palez ? »

« Na, p'am-bo gwelet ar parti, parti : galleg (ar plah).
Me 'laro hag hi a blij din. »

Triweh gwalennad lien du
Ha triweh all en epin du **epin : spern**

Eh a d'ober eur boned tro
Da guz d'an Dauphin e gernio' ;

C'hoaz e lare an dogan kêz
'Oa manet e gorn braz er-mêz.

(Kanet gand Marharid Fulub, Gwengolo 1868)

Penherez Pennanneh

(Eil gwez)

Me e' penherez Pennanneh ,
A zœ itron 'barz en peb leh,
'Zo manet diouz dorn ar Roue,
A zo o vevañ en paourente'.

Gwasa maneur a ris biskoaz
A oe kousked gand eur manah ;
Gand eur manah am-eus kousket.
Hennez e-neus ma rouinet ;

Rag bremañ, pa valean bro,
' Larer manahez ahanon.

*

Me 'rank kaoud eun akoutramant,
Eur harroñs aour ha pasamant,
Ha mond da vale re ar vro,
Da glask unan am hemero.

Mez ha pa valefen a r bed,
Evid parti ne gavfen ket.

*

En palez ar Røue pa arrue,
Ar roue Frañs a zalude ;
Eñ ‘zalude, heb daoulina,
Hennez ‘oa en heveleb tra ! **(eun dra iskiz e oa !)**

« Salud deoh, Roue, Rouanez,
Me ‘zo deut yaouank d’ho palez. »
« Petra neventiz hoh-eus greet,
M’oh deut yaouank d’ on gweled ? »

« Me ‘zo deut amañ a galon vad,
Da houl’ ho mab Dauphin, mar ‘mañ en oad, »
« An oad ne vezo ket sellet,
Nag ar galite kennebeud.

Me ‘h a da skrivañ eul lizer...

(Incomplet) (Kerarborn. Plouared ; (1844)

Margodig Ar Helenneg

Margodig Ar Helenneg a lavare d'he zad :
« Me n'in ket d'a overn, pa n'am-eus ket dillad ;

Ma vijen en Kerleino, en damas marellet,
En satin, en voulouz, bep sort dillad a stad ;

a stad : Doare all :

En satin hag en voulouz, bep sort dillad a stad,
Eur bahut ruz violet da lakaad ma dillad.

*

En satin hag en voulouz, bep sort dillad a stad,
Rubano' war ma botou, 'vel an dimezelled.

An aotrou a Gerleino a lavare d'e wreg :
« Mar vijeh-hu kontant, 'm-bije c'hoaz eur pried ;

Margodig Ar Helenneg a gavan 'zo eur plah koant,
Ma skeud a welan dreizi, pa dremen dre ma hambr.

Doare all

Na me ne rajen ha pa pije daouzeg,
Paneved d'ho pugale a ve dizenoret.

*

An itron a Gerleino o vond d'an overn-bred,
Margodig Ar Helenneg he-deveus rankontret :

« Lavaret din, Margodig, ha c’hwi a ve kontant
Da doned da Gerleino da ober plah a gambr ;

D’ober gwele an aotrou, ha da skubañ e gambr,
Koulz da gousked gantañ, Margod, p’en-defe c’hoant ? »

« D’ober gwele an aotrou, itron, me ‘zo kontant,
Med ‘vid da gousked gantañ, me n’am-eus ket a hoant. »

Neb a welje Kerleino dindan e rezinenn,
O son gand eur “hontre-basse“, en e zorn eur werenn,

Doare all

Neb a welje an aotrou dindan eun ivinenn,
O son gan eur violoñs, Margod en e varlenn.

*

O klask deboch Margodig, allaz ! hag e-neus greet **deboch : galleg**
Margodig Ar Heleneg a zo eur plah manket.

Mar em-eus bet Margodig, me ‘m-eus he faeet mad,
Pemp-kant skoed en aour melen em-boa roet d’he zad ;

Pemp-kant skoed en aour melen em-boa roet d’he zad
Ha deoh kemend-all, Margod, ‘vid kaoud ho krasou-mad ;

Semizetenn d’ar vagerez, ha maillruenn d’ar mab,
Kant skoed en korn ar havell, ‘vid lakaad ruskellad.

P’arrujeh em zi, Margod, me am-boa bougedenn, **bougedenn : yalh.**

N'he dougje ket ma hoketon, na ma inkane gwenn ; **ma hoketon : ?**

N'he dougje ket ma hoketon, na ma inkane gwenn,
Ma hi h dougje bremañ, divaz ha disenklenn : **divaz : heb baz ; disenklenn : hep senklenn.**

Ivonaig ar Ged

I

« Piou e' honhont 'zo 'vond gand ar ru
Gand he loerou seiz, he botou du ? »
Ladiron ladira la ! la ! la ! (*diou wech*)

« Na, e' Ivonig ar Ged,
Perhenn madou, perhenn kened ;

Perhenn madou, perhenn kened,
Perhenn da furnez nan e' ket.

A aoytou ar Hont a lare
D'e bajig bihan, en deiz-se :

« Me a garfe, 'vid pemp-kant skoed,
Mond ganti eun noz da gousked. »

« Aotrou, roit din ho pemp-kant skoed,
Ha me ho lakay da voned ;

Ha me ho lakay da voned
E-leh unan, diou, mar karet. **unan : eun noz.**

II

Ar paj bihan a voñjoure,
'Barz ar maner pa arrue :

« Boñjour ha joa er maner-mañ,
Ivonaig, peleh emañ ? »

Hag ar Ged koz a lavaras
D'ar paj bihan, 'vel m'hen klevas :

« Emañ du-ze, en traoñ an ti,
Oh ampezi hag o ferri ;

Oh ampezi hag o ferri,
Pajig bihan, it daveti. »

Ar paj bihan a lavare :
D'Ivonaig, p'he salude :

« C 'hoant e-neus an aotrou 'r baron
'Teufeh bemnoz da Wahamon, »

« N'in ket bemnoz da Wazhamon,
Emañ er gêr ma breur Guyon ;

Mar gouezefe eh afeh di,
E vreofe din ma izili. **vreofe : torrfe**

E vreofe din ma izil,
Me a yelo kenta 'hallin.

III

Ivonaig a voñjoure,
En Gwazhamon pa arrue :

« Roit din skabell da azezañ,
Serviedenn d'en em dihwezañ ;

Serviedenn d'en em dihwezañ,
Mar ben-me merh-kaer en ti-mañ. »

Mamm an acoytou a lavaras
D'Ivonaig, pa he hlevas :

« Merh-kaer amañ ne vefet ket,
Med da hortoz gwell' da doned ;

Med merh ar hont a Lannuon,
Honnez a vo amañ itron.

IV

Pa oa bet tri miz 'barz an ti,
'Komañs Ivonaig pommui,

Aotrou Gwazhamon a lare
D'Ivonaig, eun deiz a oe :

« Parti, Ivonaig, pa gari, Parti : Kerz kuit.
N'houlan ket a verhed em zi ;

N'houlan ket a verhed em zi,
Na, pa deu deze pommei.

(Kanet gand Mari-Jeanne An Thao, euz a Donkedeg.1873)

Radig Saliou
(gwez kenta)

Radig Saliou, ar plah koant,
Tralalira, lira, lira direnen !
'Zo brodet he sae en arhant ;

He halanteurio' gwarniset en aour **halanteurio' : hantoloriou.**
Mez en he enor, hi 'zo paour ;

Rag pa zoñj d'he mamm ha d'he zad
E vez en he gwele, kousket mad.

Hi 'zo o treuzi ar riviero,
D'vond da Germaner, daved an aotro' ;

D'vond da Germaner, daved an aotro' ,
Da hoari an dinez hag ar harto'. **dinez : diñsou.**

Radig Saliou a lare
Eun noz, en dañso', ha neuze :

« Dañset, emezi, 'r pez a geret,
Rag evid me ne dañsin ket.

Radig Saliou a ouele,
Med an aotro' he hoñsole ;

« Tavet, Radig, na oulet ket,
Me 'raio ma vezet dimezet ;

Me 'raio ma vezet dimezet,
Da unan ma domestiked. »

« Mar am-bez unan a dud ho ti,
Me a ranko kaoud Lafleuri. »

« Te, Lafleuri, a eurejo
Ma dous koant Radig Salio' ;

Ma dous koant Radig Salio',
Kant skoed en arhant gwenn az-po. »

Ha p'am-be kant all, en aour melen,
N'aio ket a gernio' war ma fenn. »

« Daoust dit pe guitaad ar vro,
Pa eureji Radig Salio'. »

« Mar rankan kuitaad ar vro,
'Balamour da Radig Salio',

E rin d'ar plom ma teuint en-dro **E rin d'ar plom : ?**
En Kermaner ha war e dro ;

En Kermaner ha war e dro

Hag en-dro d'ho justamant, aotro' ; **justamant : justenn.**

Rag pa vez trempet ma skudellad,
Mar he debran, he havan mad ;

Mar n'he havfen mad, he lezfen,
Ha ne forsan 'nezi war den.

Radig Saliou 'zo dimezet,
An aotro' Kermaner he deus bet.

Radig Saliou a lare
Da Lafleuri, eno neuze :

« Me az lako mestr bremañ em zi,
Hag a roio dit eur vereuri. »

*(Kanet gand Marie-Jeanne Ar Guilcher, 76 vloaz. e kastell Kergabin, e-kichenn Pontreo, 12 a viz
Ebrel 1880)*

Penherez Salio

(eil gwez)

I

Ar benherezig Salio,
Brava penherez 'zo er vro,
Hag a zoñje d'he mamm, d'he zad,
Ez oa 'n he gwele, kousket mad ;

Hag he-deus treuzet teir rivier,
Evid moned da Draoñmaner,
Da hoari an diñsou, ar harto',
Da divertisañ an aotro'.

Pa oant skuiz gand ar c'hoari-ze,
Eh ejont o-daou 'n eur gwele ;
Eh ejont o-daou 'n eur gwele ,
Ober eur mab, kaer 'vel an de'.

Doare all

Eh ejont o-daou en eur gwele
Da formi eun ene da Doue ;
Da formi eun ene da Doue
Pe eur havalier d'ar Roue.

*

Ar benherez a hirvoude,
Ne gave den he hoñsolje ;
Ne gave den he hoñsolje,
'Med Traoñmaner, hennez a ree ;

« Tavet, penherez, n'ouelet ket,
Me hoh eurejo pa garfet ;
M'hoh eurejo da Lafleuri,
Koanta mevel a zo em zi.

Na, Lafleuri, kemeret 'hañ,
Ha pemp-kant skoed ho-po gantañ,
Ya, pemp kant skoed, en arhant gwenn,

Ha kemend-all en aour melen. »

Hag an aotro' a lavare

D'e vevel Lafleuri, eun deiz 'oe :

« Kemer 'r benherez da bried.

Ha me 'roio dit pemp-kant skoed. »

« Gwell eo ganen kuitaad ma bro,

'Ged eureji serh an aotro',

Ha mar rankan kuitaad ma bro,

Me 'rey d'ar plom ma valeo ;

Me 'rey d'ar plom ma valeo

En-dro da justamant an aotro.

P'am-be toullet ma barrikenn

'Vidon ma-unan he virjen...

(Kanet gand Marharid Fulub, en Plouared. 1866)

René Lambal

(Kenta gwez)

René Lambal a lavare

O klask e gezeg, eur zul beure,

Irei tra la, tra la la la !

« Ma dousig koant, din-me laret,

N'hoh-eus gwelet ma hezeg ? »

Irei tra la, tra la la la !

« C’hwi, nan oh ket o kezeka,
C’hwi ‘zo en hent o verheta.

René Lambal, p’e-neus klevet,
Enni a-vriad ‘zo kroget ;

« Paouezet, René, ouzin-me,
Pe me ‘halvo tud ar hure. »

« Galvet kure, galvet person,
Eur plah onest ’garan em halon. »

« Ma lezit, René d’vond ahann,
Deut d’am goulenn digand ma mamm. ;

Ma lezit, René, d’vond d’ar gêr,
Ha deut-hu d’am goulenn emberr. »

Ar verh youank a lavare,
Er gêr, d’he mamm, pa arrue :

« Mar deu René Lambal amañ,
Ma mammig, ma nahet outañ. »

« Tavet, ma merh, na ouelet ket,
Me a desko deoh eur sekred ; **sekred : galleg.**

Me a desko deoh eur sekred
‘Distago ouzoh ar baotred :

Pa ‘z afet da neza, goude koan,
Kasit ganeoh eur pech bihan :

Kasit ganeoh eur pech bihan,
Ha stignet hañ en ho parlenn.

René Lambal a voñjoure
‘N ti e vestrez pa arrue :

« Demad ha joa oll, en ti-mañ ;
Ha debret ez eo koan ennañ ? »

« Ya, ‘vad, René, debret e’ koan,
Na dostaet da dal an tan. »

« Me a ‘h a da azeza amañ,
‘Kichenn ma dous ‘zo o neza. »

En he hichenn p’eo azezet,
E zorn en he barlenn ‘n-eus laket ;

Eñ ‘lakaad e zorn en he barlan, **barlan : barlenn (evid ar rim).**
Ha distignañ ar pech bihan.

Eñ ‘h ober eur griadenn forz,
Hag o lampad krenn ‘barz ar porz.

Pe ‘h ee René Lambal dre ar hoad,
E vije heuliet euz e wad ;

Pe ‘h ee René Lambal dre an hent,

E vije heuliet penn-da-benn.

René Lambal a lavare,
Er gêr, d'e vamm, pa arrue :

« Gret ma gwele ha gret hañ êz,
Rag ma halon a zo diêz ;

Rag ma halon a zo diêz,
Kregi 'ra kiez ma mestrez » ; **kiez : ki ma mestrez.**

« Meur a wech 'm-eus ho kelennet,
An tu a-dreñv euz ar hezeg ;

An tu a-dreñv euz ar hezeg,
An tu a-raog euz ar merhed ! »

(Kanet gand Marharid Fulub. 1868)

René Lambal
(eil gwez)

I

René Lambal, ar paotr bihan,
A 'h bemdez, goude e goan ;

'H a bemdez goude e goan
Da gas e gezeg e-unan.

II

Renean ar Fur a lavare
D'he breur henañ, eun deiz a oe :

« René Lambal 'zo bet amañ,
Ha d'on para ober outañ.

« Ma c'hoarie, ouzin-me sentet,
Sentet ouzin hag hen tapfet.

Et da nezañ 'bar ar gambr wenn,
Stignet eur pech en ho parlenn. »

III

René Lambal a voñjoure
'N ti ar Fur kozpa arrue :

« Boñjour ha joa oll en ti-mañ !
Ha debret eh e' koan amañ ? »

« O ! ya, René, debret e' koan,
Didostaet da gad an tan. »

« Boñjour ha joa oll en ti-mañ,
Ma dousig koant, peleh emañ ? »

« Emañ heh-unan er gambr wenn,
René Lambal, et d'he hichenn. »

En he hichenn p'e' arruet,
Da drei ar harig eh e' eet ; **ar harig : ar harr-neza.**

Tapoud e vreh en he herhenn,
Hag e zorn all en he barlenn ;

E zorn er barlenn pa 'z eo eet,
Ar pech bihan 'zo distignet.

« Aotrou Doue ! ma halon gêz,
Dentet e' kiez ma mestrez !

Bep ma 'h a René dre an hent,
'Chom da gonsideri roud an dent ;

Beb ma 'h a René gand ar prad,
'Heuiller roujou, deuz ar gwad.

IV

René Lambal a lavare
D'e vamm, er gêr, pa arrie :

« Gret din ma gwele, gret hañ êz,
Rag ma halon 'zo diêz ;

Ma halonig a zo diêz,
Dentet ' kiez ma mestrez !

Kloareg Riwal

I

An aotrou ar hont a Gergudon,
Braoa den yaouank 'zo er hanton. (*diou wech*)

Bez' eo eun den fur, eun den prudent,
Ar hêzañ euz an dud yaouank. (*diou wech*)

Eñ 'n-eus choazet eur vestrez,
Eun douisg koant, eur benherez ; (*diou wech*)

Eun dousig koant eur benherez,
Na e' na nobl na bourhizez. (*diou wech*)

Ar benherezig a lare
D'e lezvamm griz, eun deiz a oe : (*diou wech*)

« Kempennit ma bouklou arhant,
M'in da zañsal gand ma dousig koant. » (*diou wech*)

« N'e' ket 'vid dañsal gand ar hloareg
Hoh-eus hoh habit wenn gwisket ; (*diou wech*)

An aotrou 'r hont a Gergudon,
Henez a garet 'n ho kalon. » (*diou wech*)

« N'e' ket perhenn tregont mil skoed leve
'Gemero eur plah 'veldon-me. (*diou wech*)

II

'N aotrou ar hont a lavare
D'ar paotr marchosi en deiz-se : (*diou wech*)

« Aozit ma harroñs din ervad,
N'in ket d'ar pardon war ma zroad. (*diou wech*)

‘N aotrou ar hont a voñjoure,
El leur nevez pa arrue : (*diou wech*)

« Demad ha joa oll er vandenn,
Piou honnez gand heh habit wenn ? (*diou wech*)

Piou honnez gand heh habit wenn ?

Dañsal a ra ‘ve eur bizenn ! (*diou wech*) **eur bizenn : notenn el leur orin :Allusion à la légèreté avec laquelle les pois sautent et dansent dans l’eau qui bout.**

« N’eo ket honnez ar benherez koant,
A zo o tañsal gand he hoant. (*diou wech*)

Ar c’hont, ‘vel m’e-neus klevet,
E dok diwar e benn, e-neus lemmet. (*diou wech*)

E dok diwar e benn, e-neus lemmet,
Ar hloaredig ‘n-eus saludet : (*diou wech*)

Na, salud deoh-hu, kloaregig,
C’hwi ‘rofe din ‘r benherez . (*diou wech*)

D’ober eun dañs hag eur bale,
Deuz ma hostez, el leur-nevez ? (*diou wech*)

Ar hloaregig, p’e-neus klevet,
D’an aotrou e-nesu lavaret ; (*diou wech*)

« ‘Viti da veza ganen el leur-nevez,
Me n’on ket mestr d’he bolonte’ ? (*diou wech*)

Ar benherez, p'he-deus klevet,
Er hloareg a-vriad eo kroget. (*diou wech*)

« N'eo ket hemañ, or pok kentañ,
An diwezañ eo, a gredan. (*diou wech*)

Ar hloaregig, p'e-neus klevet,
E fri da wada 'zo komañset ; (*diou wech*)

Ha gand ar heuz d'ar benherez,
Eno war al leh e' marvet. (*diou wech*)

'N aotrou ar hont 'zo eun den mad,
Laka hen kas da di e dad. (*diou wech*)

« Dirazoh oll, bihan ha braz,
Eh a ganen ar benherez ; (*diou wech*)

Dirazoh oll, koz ha yaouank,
Eh a ganen ar plahig koant. (*diou wech*)

M'he lakaio 'n kambr an itron,
Hag he anvo a Gergudon.

III

'N aotrou ar hont a lavare,
Euz e garroñs pa diskenne ; (*diou wech*)

« Lakait a r ber euz an tan,
D'avan d'ar benherez he hoan ; (*diou wech*) **D'avan : Da aoza.**

D'avan d'ar benherez he hoan,
A dri sort kig, e-leh unan.

Mari Javre

Mari Javre, ar benherez,
'Zo eur plah vad kakelerez ;
Da gaketal, da ober goap,
Mari Javre 'zo beget mad.

Mari ar Moal a houlenne
Na, euz merh Mari Jave :
« Ma merh,, Mari din-me laret
Pe c'hwi am har pe ne ne ra ket ?

« O ! eo, ma mamm, ho karoud 'ran,
Evel ar galon a zougan ;
Nan e' ket me an iñgratañ **iñgratañ : galleg.**
Hag estrevidoh a garan. »

« O ! ya, ma merh, karoud a ret
An hini ha garan-me ket ;
C'hwi a gar eun tailler yaouank, **eun tailler : eur hemener.**
Henez n'e' tamm d'am zantimant.

Henez n'e' tamm d'am zantimant,
Med kemeret Erwan Jorand ;
Evid den brao eñ nan e' ket,
Med madou gantañ 'vez kavet. »

« Bet droug gand an neb a garo,
Ar mestr tailler me am bezo,
Bez' eo den brao ha dilikad,
Hag eur mestr, tailler an dillad.

Pa 'h a, ar zul, d'an overn-bred,
Gand an noblañs 'vez saludet ;
Saludet 'vez gand an noblañs,
'Vel pa ve mab ar roue Frañs. »

« Ma ! kerz gantañ 'ta, pa gari,
Ha malloz az-po, pa eh i.
Malloz he mamm hi he-deus bet,
Ha d'he maleur eo bet kirieg. **maleur : galleg**

Pa oant dimezet hag eurejet,
Gand gwall vuhez ne badent ket ;
Gand gwall vuhez ne badent ket,
Ar mestr-tailler 'zo partiet.

Mari Javre a lavare,
Er presbitor Kamlez pa arrue :
« Na, deboñjour ha joa, ma eontr,
Me am-eus bet eur gwall respont ;

Malloz ma mamm me am-eus bet,
Ha d'am maleur ez eo kirieg ;
Person Kamlez e-neus laret
Da Vari Javre, pa 'n-eus klevet :

« Tavet, Mari, na ouelet ket,

Malloz eur vamm n'e' mann ebed ;
Malloz eur vamm nan e' netra,
Malloz eun tad a zo eun dra.

Mari Javre, mar ma am zentet,
Amañ ganen-me e chomfet ;
Me 'glasko d'ho pugel magerez,
Braoa gwreg yaouank 'zo en Kamlez. »

« Bet droug gand an neb a garo,
War-lerh ma fried me 'yelo,
Ha ne skuizin ket o kerzed,
Ken am-bo kavet ma fried. »

Kenta ma 'deus eet anezañ,
Ez oa 'n eur zal oh ebatañ ; **ebatañ : galleg (fringal)**
Ez oa 'n eur zal oh ebatañ,
Peder dimezell 'oa gantañ.

« Demad ha joa deoh, ma fried.
Pell-braz n'am-boa-me ho kweled. »
« Sell, emezañ, 'r pez ifrontet, **ifrontet : galleg ; divergont.**
Oh ober ouzin he fried !

Oh ober ouzin he fried,
Ha me n'on bet biskoaz dimezet ! »
Eun afronter a oa gantañ
Hag a zistroas warnezañ :

« Mestr tailler, gaou a larez-te ;
Honnez e' Mari Javre. »

« Mar e' Mari Javre houmañ,
Gwall-cheñchet neuze he havan ! »

« Ha penaoz ne ven-me ket cheñchet ?
Seiz miz 'zo n'am-eus tamm yhed.
Gand an derzienn violantañ,
Ha teir gwez bemdez he hrennan. »

« Deuz ganen d'an ostaleri,
Me 'roy dit remed anezi ,
Me 'roy dit eur remed a-grenn,
Ne greni biken gand an derzienn.

An ostizez a lavare
D'Vari Javre, eno neuze :
« Mari Javre, mar am zentet,
Banne digantañ na evfet.

« Pe 've ar vestl a rofe din,
Mar lar din evañ, eh evin.
Gwasoh 'vid ar vestl he-deus bet,
Evet he-deus gwad eun touseg.

Evet he-deus gwad eun touseg ;
War leur an ti ez e' kouezet ;
War leur an ti ez e' kouezet ;
Daou vugel 'deus dispartiet.

Mari Javre a lavare,
War leur an ti, en he gourve' =
« Merhedigou yaouank, m'ho ped,

Divroidi ‘gemeret ket :

Kemeret unan ho kontre,
‘Po anaoudegez ennañ a-raog se ;
Me ‘m-eus eur mestr tailler da bried,
Ha d’am maro eo kirieg ! »

(Kanet gand Jannet Morvan, euz a Rospez. D’ar 26 a viz Mae 1872)

Kanel vihan

Selaouet oll, ha selaouet,
La verdura dondene !
Eur zon ‘zo neve’ gompozet,
D’eur plah yaouank hi a zo greet ;

D’eur plah yaouank hi a zo greet,
An hini zo sod gand ar wersed. **An hini :Pini, er skrid orin.**

An hini zo sod gand ar wersed ;
Lared ‘ra ‘n dud ‘h e’ brazezet.

Diou rozenn du, diou rozenn wenn,
Mari Bonniég e’ ‘r fleurenn !

Mari Bonniég a lavar
Sevel eun ti en he douar ;

Kanel vihan a zo kontant

Da gad e lod ar goustamant,

Charren ar vein, charren ar pri,
Ha darbar ar vasoniri :

Ha darbar ar vasoniri,
Ha mond da gousked daveti.

Pa rofom toud peb a wenneg,
Kanel vihan a roio daouzeg.

Bremañ 'h ey Kanel d'an Indrez,
David neventiz d'e vestrez :

Deut zo gantañ neventizo',
Eur boto' ler hag eul loero' ;

Eur boto' ler hag eul loero',
Tri pe bevar miller spillo' ;

Spillo' bihan ha spillo' braz...
Mar kar Mari, he-devo c'hoaz..

Bremañ eh e yo Kanel d'ar Roh,
Da lakaad brallañ an daou gloh ;

Doare all

Gantañ eur houblad krampouez tomm,
Da lakaad kana an "Te Deum"

*

D'o lakaad son war an ton braz...
Pa vo yah Mari, 'vo greet c'hoaz.

Bremañ 'vo greet kavel koad sab, **sab : sapin.**
'Vo ruskellet gand beg an troad.

'Vo ruskellet gand beg an troad ;
Aozañ krampouez ha ribotad ;

Aozañ krampouez ha ribotad,
Mari Bonnieg 'zo plah vad !...

'Vo grett kavel a goad Rouañ,
Hag a ruskello heh-unan...

Ma ve poupon pe boupounez,
'Vo mamm Mari ar vêronez ;

Mave pouponez pe poupon,
'Vo Roll Vorvan 'vo ar pêron.

Prenet tavañjer ruz ledan,
Da holo ar Morvan bihan !

(Visant Lamidon. Peder neg. 1887)

Evning Kreh-Simon

Tostaet, yaouankiz, hag e klevfet kanañ,
Eur zon divertisant, 'zo savet er bloaz-mañ ;

‘Zo greet d’eun den yaouak euz a barroz Pluned,
Gand an nevez-amzer a zo bet glaharet. **a zo : eo**

Ar paotr-mañ ‘oa paotr fur, hag eur paotr delikad,
A gase ar menaj er gêr, en ti e dad ;

‘Lakaas e fantazi karoud eur plah yaouank,
A barroz Plougonver, dam-dostig da Wengamp.

Kenta añtretyiñ a zavas etreze **añtretyiñ : galleg ‘entretien‘**
E oa deiz foar Maze, war dosenn Menez-Bre ;

Eno, hi remerkas, ken kaer ha ken brilliant
‘Vel an heol benniget, pa bar er firmamant.

Mond ‘ra d’he saludiñ, gand enor ha respet :
« Salud deoh, merh yaouank, fleurenn an oll verhed,

C’hwi ‘rafe din ‘n enor, ha na veritan ket,
Dond em hompagnunez d’ober eun dro ebat ? »

Lared ‘eure dezañ, en em distrei en-dro
« Na, n’on ket deut amañ da werza enorio ;

Dañsal hag ebatal, den youank, n’ouzon ket,
Med ‘vel ouzon ober, ‘vefet ket refuzet. »

Arru an abardaez, hag eñ d’he has d’ar gêr ;
Moned ‘eure ganti beteg bourk Plougonver.

Moned a ra dre an hent, karget a vanite,

Hep selaou an evned, a gane ‘n beg ar gwe’ ;

Hep selaou an evned, e beg ar gwez o kanañ ;
Koulskoude ‘r re-ze ‘lare ar wirionez dezañ.

An evned a lavare, diwar vegig ar boud : **boud : bod**
« Te ‘h a da gas d’ar gêr ‘n hini ‘ray da hirvoud ! »

An evnged a lavare, diwar vegig ar barr :
« Te ‘h a da gas d’ar gêr neb a ray da hlahar !

Honnez ‘zo dimezet d’eun alvokad yaouank,
Hag ar henta a varch en Parlamant Gwengamp !

‘N den yaouank a lare, pa retorne d’ vro :
« Mar am-bije sentet ouz an evedigo’,

Mar am-bije sentet ouz evnig Kreh-Simon,
Ne vije ket bremañ glaha ret ma halon.

Hennez a lare din chom bepred em hartier,
Pas mond da glask merhed da barroz Plougernevel !

Langidtg

O vond d'an overn da Langidig (*teir gwech*)
Me 'm-boa choazet eur vestrezig ;

Me 'm-boa he choazet tostig din, (*teir gwech*)
Eur vrao a blah, plijoud 'ra din.

N'eo ket 'balamour ma'z eo koant, (*teir gwech*)
Plijoud a ra d'am zantimant.

« Plahig yaouank, din-me laret (*teir gwech*)
A beleh e teut, pe eh et ? »

« Dimeuz ar gêr doned a ran, (*teir gwech*)
Da Langidig moned a ran. »

« Da Langidig ne yefet ket, (*teir gwech*)
Da Landevant ne laran ket. »

En Landevant p'int arruet, (*teir gwech*)
En ostaleri ez int eet.

« Demad, ostiz hag ostizez, (*teir gwech*)
Boud hoh-eus gwin mad da evez ? » Boud : bez' ; evez : eva.

« Boud zo gwin ruz, boud zo gwin gwenn, (*teir gwech*)
Ar pezh a garfet da houlenn.

« Degasit din euz ar gwellañ, (*teir gwech*)
Kalon ma dousig a zo klañv. »

« Daou zen yaouank, din leveret (*teir gwech*)
C’hwi ‘zo dimezet, pe n’oh ket ? »

« O ! ya ni ‘zo dimezet on-daou, (*teir gwech*)
Ni ‘zo dindan an embannou.

N’eo ket ‘n ho ti, tavarnourez, (*teir gwech*)
Am-boa-me choazet ma mestrez :

Me ‘m-boa he choazet tostig din (*teir gwech*)
Eur vrao a blah , plijoud ‘ra din ;

N’oa ket ‘balamour ma oa koant, (*teir gwech*)
Plijoud a ra d’am zantimant. »

(Kanet gand an Dimezell Anne an Noan)

Mab ar bourev

Eun den yaouank deuz a Bariz,
‘Deut da Landreger da vourhiz,

E-neus choazet da vestrez ker
Brava plah youank ‘zo en kêr,

A vadou hag a galite,
Brava plah yaouank ‘zo er hê.

An den yaouank a houlenne
Deuz e vestrez, p’he salude :

« Ma mestrez ker, din leveret,
Pegoulz e vefom dimezet ? »

« Se na glevfet ket, ‘vid fete’,
Ken ouin doare ma ligne » **ouin : ouezin.**

« Mar ‘peus kalz a hoant d’hen kleved,
Doare ma lignez a ouifet. **ouifet : ouezoh.**

Et da gaoud an orolacher
An hini a zo aze, en kêr ; **An hini : Pini el leor orin.**

An hini a oa en kêr,
Henez anvez, ‘nei en añtier.

Ar vourhizez a voñjoure,
‘N ti ‘n orolacher p’errue :

« Deboñjour deoh, orolacher !
Doare ‘r Parizian ‘zo en kêr.

« Ar Parizian ‘zo en kêr,
‘Hall beza douget en litier,

Henez ‘n-eus dioua hoarezed,

A vez en karroñs pourmenet ;

A vez en karroñs pourmenet,
Ha c'hwi, bourhizez, ne veh ket. »

« Mar anzavit ar wirione',
Me 'roio deoh kant skoed leve. »

« Mar fell deoh goud ar wirione',
Mab bourrev an Naoned eh e'.

Henez hounez ahant *dgoio dgoio : hep poan.*
O voustra war an diskouio' diskouio' : diskoaz.

Hag e vam 'zo ragacherez, **ragacherez : adwerza a ra.**
'N marhad ar pour hag ar panez ;

'N marhad ar pour hag ar panez,
War ar ruiou o werza 'liez ;

Hag ar vantell 'zo war he choug,
Mantell al laer 'zo deuz ar groug.

Ar Parizan a houlenne
Deuz e vestrez, p'he salude :

« Ma mestrez ker, din leveret
Petra 'zo bet deoh-hu laret ? »

« Laret 'n-eus din 'n orolacher
Glejuh beza douget en litier ; »

Penaoz ‘peus diou a hoarezed
Ar re vez en karroñs douget ; **Ar re : Pere er skid orin.**

Ar re vez en karroñs douget.
Ha me, bourhizez, ne ven ket. »

C’hoaz e-neus lavaret din mad
‘H eo bourrev an Naoned ho tad ;

Hag ho mamm ‘zo ragacherez
‘N ma rhad ar pour hag ar panez ;

‘N marhad ar pour hag ar panez,
War ar ruiou o werza ‘liez ;

Hag ar vantell ‘zo war he choug,
Hini al laer ‘zo deuz ar groug. »

« Ma mestrez ker, mar am haret,
Ruban seiz glaz din a rofet ;

Ruban seiz glaz, ruz-moug ha gwenn,
Mad da derhel ma bleo melen. »

« Eul las kanab ‘gavan ‘ve mad,
‘Vid bourrev Naoned, eo da dad ! »

« Me ‘bromet d’an orolacher
‘Mœ e vuhez, kent mond deuz kêr ! »

« ‘N orolacher ‘no droug ebd :

Gand tud ar ru am-eus klevet ;

Gand tud ar ru am-eus klevet :
Rag se kit ‘n ho tro, pa garfet. »

Kloaregig ar stank

Me ‘zo eur hloaregig yaouank,
A zo ma zi war vord ar stank.
Drin, drin, ma mère,
De l’argent pour bouère.

A zo ma zi war vord ar ster,
Evel hini eur hevijer.

Biskoaz n’am-eus lakaet ma foan
Da gared plah, nemed unan ;

Da gared eur plah trihwev vloa’ :
Nemed p’he gwelan na ran joa.

N’hallan na lenn na studia,
Gand kirri ar merhed o neza ;

Ispisial Jannet ar Rouz,
Gand he daoulagad amourouz ;

Na, p’eh an-me d’an overn-bred,
Me ne laran pater ebed.

Nemed selled dreist beg ma skoa',
Da gad ar vestrez koant am-oa...

Ma mamm,, ma zad, p'o-deus gouezet,
D'ar studi da Bariz 'h on kaset...

Na, pa oan en Priz o studi,
'Tegasas ma mestrez lizer din.

Na, da doned d'ar gêr ahane,
Mar 'm-oa c'hoant d'he gweled en buhe' ;

Da doned d'ar gêr prontamant,
Ma weljen beo ma mestrez koant.

Ha me o paea ma levrio',
Hag o vond entrezeg ma bro.

Pa oan o vond gand an hent braz,
'Klevis ar hleier o son glaz ;

'Klevis ar hleier o son glaz,
Taoliou bihan ha taoliou braz ;

'Klevis ar hleier o son kañvo',
D'am mestrez koant a oa maro.

Pa antreis e-barz an ti,
'Oa ar beleg ouz he noui.

War ma daoulin eh on stouet,

Gwalh ma halon em-eus gouelet.

P'oa eet an dud e-mêz ar gambr,
Me da wele ma dousig koant ;

Ha ma mestrez o lared din :
« Na ouelet ket 'balamour din !

Kloareg yaouank, mar am haret,
'Balamour din na ouelet ket.

Gouelet 'blamour d'ar Mesias, **Mesias : ar "Messie"**
'Zo marvet 'vidom war ar groaz. »

N'oa ket he ger peurachuet,
Ma mestrez koant a zo marvet.

Ar veleien, en gwenn gwisket,
A gas ma dousig d'ar vered ;

Ar veleien, gwisket en gwenn,
A ya 'n eur ganañ, dre an hent ;

A ya 'biou an hent 'n eur ganañ,
Me 'ya dre 'r parkou 'n eur ouelañ ;

Ar veleien 'gane gand joa,
Me a ouele, sujet am-oa. **sujet : galleg, doare.**

'Barz an iliz p'on antreet,
'Dreg eur pilier 'h on daoulinet.

P'oa eet toud an dud ahane,
Eur plah yaouank 'm-eus rankontret ;

Eur plah yaouank, gwisket en gwenn,
Koef gand lien Kiñtin war he fenn.

O Doue ! brava femeulenn,
Penamant e oa diarhen !

« Kloareg yaouank, din-me laret,
Peleh eh et pe eh oh bet ? »

« Deuz ma eured eo e teuan,
Ha d'ar gêr bremañ eo eh an. »

« Kloareg youank, gaou a laret,
Deuz m'interamant eo e teuet ; »

« Hag eh on deuet, a-berz Doue,
Da lared dit chañch a vuhe' ;

« Dilezel ar gwin, ar merhed,
Studia da vond da veleg ; »

« Ha pa vi-te eet da veleg,
Peder overn 'z-po da lared :

Unan d'az tad, eun all d'az mamm,
Unan evidout da-unan ;

Eun all dirag ar Spered-Glan
‘Vid m’em delivro deuz ma foan !

Hag er baradoz, pe war-dro,
Mar grez ervad, ni en em welo. »

Doare all

« ‘N ho overn genta e varvfet ;
Neuze e vin-me delivret. »

(Gwreg Mao. 1888)

Penherez ti Jak

Pebez glahar, tristidigez,
A zo en parrez Tregourez !
O ! Jopopo, landadiron,
Landadiron, landadiron, ladiron, ladiron !

Euz a di Jak kollet ar hi,
Hag ar benherez euz an ti.

‘Zaleg al lun bet’ ar gwener,
N’oa ket bet ‘r benherez er gêr.

D’ar zadorn vintin, mintin mad,
‘Oe rentet ‘r benherez d’he zad.

« Dalit, tad-kaer, aze ho merh !
Me n’ouzon ket hag hi ‘zo gwerh.

Er Gêr-Vihan ‘m-eus he havet,
E-touez eur vandenn gilgoked. **gilgoked : lamponed.**

Louizig ar Hogan, ar hog koz,
A veze ganti, ‘pad an noz.

Neuze ‘oe kaset d’ar gouan **gouan : gouent.**
Da guza euz Louiz ar Hogan.

Na, d’ar gouan, pa oe kaset,
He zavanjer ‘oa diverret.

‘Raog taol fouet dezi da vond d’ar gêr,
Da stagañ hed he zavanjer.

Ar houanjou nen int ket greet **houanjou : houentou**
Evid ar merhed brazezet.

Ha lost ar big war an drezenn,
Setu achu ma hanaouenn ;

Ha lost ar big war an hent braz
An hini ‘oar a gano c’hoaz.

(Mari-Loiz ar Gov. Miz Du 1881. Lomaria-Kemper.)

Frañsoazig ha Pierig

Dimeuz ar beure, pa zavan,
Frañsoazig ha Pierig,
Dimeuz ar beure, pa zavan,
Chiminal ma dous a welan.

Chiminal va mestrezig koant
'Ra d'am halon kontatamant...

« Hanter-kant nozvez ez on bet
'Kichenn ho tor, ne ouieh ket.

Ar muia tra ma honsole,
Trouz hoh alan en ho kwele ;

Trouz hoh alan, ma dousig koant,
'Ra d'am halon koentatamant.

« Pell zo e vijen dimezet,
Paneved kaoud gwall-bried. »

« Mar ho-peus aon rag gwall-bried,
En an' Doue ! va hemeret !

Entre ma fikez ha va fe', fikez : notenn el leor orin : **“pikéz“ : espèce de juron atténué.**
Set' touet krak va brasa le.

Segtu an daou-mañ dimezet,
Hag eet asamblez da gousked...

A daoliou treid ha fasadou,
Eh a Frañsoazig d'an treuzou ;

A daoliou treid he has er-mêz,
Hag he profez en leanez...

« Mar ho-poa aon rag gwall-bried,
E-leal ! c'hwi a zo tapet !

(Gillette Coat. Plistin)

Dom Visant Janin

Dom Visant Janin a lare,
Deuze goazez, en Coatanhai :

« Yaouankiz 'zo kaer, kozni 'zo fall !
Chañchet an amzer, deuet eun all ;

Karget ma halon a huanad...
Chañchet an amzer dit, kamarad !

Pa oan-me 'n oad a driweh vloa',
Me 'oa joauz, ha leh am-boas ;

Me 'oa joauz 'barz e peb leh,
Ne oan ket kustum da gaoud neh.

Bremañ 'mañ ma fenn em gouriz,
Ma zroid em daou-dorn, ma barv griz ;

Ha ma daoulagad em godell :
Poent eo da DomVisant mervel !

Pa oan-me gwechall en Pariz,
Me 'oa denjantil ha bourhiz :

Dre ma oan-me eun den puissant,
An oll ree etad a Visant.

Pa zoñje d'am zad 'vijen en Rom,
Me 'vije 'n *Taillebourg* o chom ;

An aour melen em godello',
Mui 'vid bremañ a dinero'.

Yaouankiz 'zo kaer, kozni 'zo fall ;
Chañchet an amzer, deuet eun all.

Kaqrget ma halon a huanad ;
Tremenet e' 'n amzer, kamarad !

Pa glevfet ar hloh 'n de' ma zervij,
Laret oll peb a *De profundis* ;

Lavaret oll devotamant :
« Bennoz Doue war ene Visant !

(Dastumet en Koadgoure. 2 a viz Gwengolo 1853)

